

9 39 apr. 10 } hiányzik
július 10 }

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Tenni vagy nem tenni?

— Válasz hasonló című közleményre. —

N. Z. Paptestvérem jónak látta, hogy nemes birokra szálljon a kerületi lelkészértekezleten mondott s az ügy érdeke szerint aposztrofált kijelentéseimmal. Sohse hittem, hogy ilyen vitézkedésbe kerülök, mert ez nem természetem s a felszólalásomnak sem az volt a célja. Meg is adom menten magamat, mert én ezen a gypün nem állom a küzdelmet.

— Legyen a babér a kedves kollégámé!

Olybá is tekintse akárki ezt a kis válaszfélémet, mint a bokorból kiugratott nyul megriadását. Visszhang szorul ki belőlem, az atyafiságos felém-suhintás hatásosan komoly címén, talán lélek- és vérszegény zöngeményben, de levetközhetetlen őszinteségem cicoma nélküli nyilatkozásával. Távol áll tőlem, hogy hullámot verjek vagy a hivatalos álláspontot bolygassam. Igyekezem magamat nehezemre eső önfegyelméssel kordában tartani; de ha mégis vétségbe taposnék, elálllok attól, hogy írásomat közöljék.

Azon kezdem, — le ne bunkózzanak ezért a vallomásomért! — hogy én a hivatalos lap közleményeinek jó idő óta jószerelem csak a címeit olvasom és az intézkedésekre felhívó püspöki körrendeleteket. Most is mások figyelmeztettek és unszoltak szörénmentén valamelyes visszacserdítésre. Nekem ugyanis — akár a nyájam, akár a magam érdekében — más a boldogság útját kereső meglátásom, mint a mesterségesen beirányzott szemeké. Emberek előtt talán nem állom ki a bírálatot, amire fölöttébb nem is pályázom, de a felelősségre vonásnál — érzem, tudom — gyarlóságomra hajlik majd az isteni kegyelem...

A Kálvinnak kijáró feltétlen hódolatom mellett, de az ő zordonságát nem vállalva, idegen a lelkem attól a *nirvána-keresztvénségtől*, ahogy azt mostanában nagyobbára megjelenítik. Csupa feketeség és halál, az élet diadalmas felragyogása nélkül. Ijjesztő prédikáció-harsogtatás, amilyen ugyan garmadával viharzik felénk abból a régi, jónak nevezett időből is, mikor a kenyérré zsiradék is bőven kenődött és a templomok is tömöttek voltak. Tökéletesen áll

minden időre: „*Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn bennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincs mibennünk.*“ (I. Ján. 1:8.) De a betegség, nyomoruság és elvettetés végletekig hatványozott jajongtatáson nem építhető fel a keresztyénség boldogság-vára. A világfájdalom fája nem teremhet öröm-virágokat.

Beteg a világ kétségtelenül, de örökös sápitózással ne tegyük azt még betegebbé! Nem a nagy tömegben van a hiba, — hiszen a megszedettség hívő és alázatos megmozdulásait alig szemlélhetjük jobban, mint napjainkban, — hanem a baj a világhelyzet kuszáltságában rejlik, amely megakasztja és elgáncsolja a templomba, az Istenhez igyekvő lelkeket s nem egyszer a közöny és lemondás bús aléltóságába dermeszti őket. Vigyünk azért az életbe több derűt és több kacagást kiváltó szeretetet. Betlehemtől a Golgotháig, el az egek honáig zengő evangéliomot, mennyei öröm-mondást. Keresztyénségem azért boldogító, mert a bűnokoza nyomoruság felett az örömet dicsőítette meg az én áldott Jézusom. Ő előttem nem annyira a fájdalom embere, ahogyan a művész-képzelet ábrázolta, mint inkább az élet-vidámság fölkent Fejedelme. Annak ugyanis, aki a gyermekek kócos hajában szöszmötöl, a vizet borrá változtatja, szakadatlanul beteget gyógyít és éhezőt megalégit s aki a kinok között is tud ellenségeiért imádkozni, ha arca nem tükrözné is, csurgó teli édességgel ragyog a lelke...

De idegen a lelkem a *forma-keresztyénségtől* is, akár magunkra és pásztorkodásunkra, akár a nyájra érve. Forma dat esse rei, — igen a világi dolgokban, de nem a lélek sikján. »*A betű megöl, a lélek pedig megelevenít.*« (II. Kor. 3:6.) Hányszor kellene erről elmélkednünk — teszem azt — a belmisszió mai gyakorlását illetően? Mindig hangoztattam és hangoztatom, hogy belmisszió kell és azt csinálta minden jószándéku pap minden időben előírás és berámáztatás nélkül is. Ennek a munkának inkább volt fogantatja, mert a helyi viszonyok és adottságok felismert kihasználása jobban fűtötte az ambiciót. Most pedig [az előirt keret szabja meg a mozgást, mert a felettes hatóság is ezt veszi számon, a kikult gyülekezetnek, főleg a tempózó fiatalságnak is ez az igénye. Aranymondásban ez így fejezhető ki: A pásztor az akol korlátai között legelteti a nyáját. No, teremtette, szép kis legelés! Igaz, hogy a mindent felölelni törekvő keretbe akárminő egyéni vállalkozás beilleszthető, de a többség nem lát át a korláton s vagy könnyű szívvvel, vagy a munkaterület nagysága miatt megalégszik, illetve meg kell elégedni azzal, ha a ráma-vásznat úgy-ahogy be-
rajzolhatja.

Meg tudom érteni, kivált a mi helyzetünkben, az évről-évre

szaporított belmissziói alakulatok által elérni szándékolt haszon jelentőségét. Nincs kifogásom a sokszor csak egy munkaerő képességének lim-lommá aprózott szétforgácsolása ellen se. (Például e cikk irásnál okosabbat is művelhetnék.) Itt, mondjuk, nem jöhet szóba a sokat markolás közmondásos következménye, ami éppen a prédikálásunk elsekélyedésében mutatkozhatik meg. Mivel pedig a nagy pápa: I. Gergely szerint nekünk servi servorumnak kell lennünk, az igény-tátongások betömése közben kapott tekintély-csorbákra gondolnunk sem szabad. Azt azonban megemlítem, hogy nagyon fakult és üres lenne a mi hitéletünk, ha azt kerti mulatságokkal, erdei kirándulásokkal és egyéb kegyhajhászó és étvágycsillapító szórakoztatásokkal kellene megszínesítenünk és megtartalmasítanunk.

Szép a belmissziói munka, értékes és áldásos. Akit a hivatottság *lelkének* tüze éget, paragrafusokba szedett parancs nélkül is cselekszi; az avatatlan parancs szóra is rosszul vagy sehogy se csinálja. Csak a jelentést foglalja takaros *betükbe* s közöttük olyat is eltudok képzelni, aki alkalomadtán hangosan botránkozik vagy hizeleg, ha ezáltal a létrán való kapaszkodását előmozdítani véli.

Az én Jézusom nem a forma mestere. Lélek és igazság. (Ján. 4:21.) aki megdorgálja a jelt látni akarókat. (Luk. 12:38, 39.)

Idegen a lelkem főként a *képmutató keresztyénségtől*. Amit Pál apostol Timótheusnak (II. 1:6.) s a nagyanyjának és anyjának «képmutatás nélkül való hitéről» mondott, úgy gondolom, hogy azt elég sok papról és egyháztagról sem mondaná el. Nem szellőztetem, fessegetem tovább ezt a kérdést, mert nem akarok érzékenységekre tapintani. Csak ennyit: Abban a közösségben, ahol klikkek szakgatják a testvéri egységet, ahol az árokpart neveltjeit kirekeszti a választottság túltengő önhittsége, ahol gyakori eset, hogy a becézett bálványok szekta-prédikátorokká és reverzálist adó lelkédákká lesznek, ahol egy-egy ájtatos prüsszentést öles referádák reklamiroznak, ott a tetszetős külszin oszló sebeket takar. Borzong a hátam, ha az én Jézusom farizeus-feddésére gondolok, a meszelt sírokra, melyek kívülről szépeknek tetszenek, belől pedig holtaknak csontjaival és minden undoksággal rakvák. (Mt. 23:27.)

Alapos előadást kerekíthetnék ki ebből a háromnál több pontba is szedhető gondolat-körből. Belőlről, titkon talán használna is. De a más hangokhoz szokott fülek kívülről, nyíltan mégis csak félredudálásnak minősítenék az én jószándékomat. Beszélhetsz jó vitéz, már csak az a helyes, ha például egy pásztorkodás becsét abból itélik meg: Van-e férfiszövetség? És nem abból: Rendben van-e belől-kívül minden? Legalább is az összes alakulattal dolgozó, megfelelő átlag mértékéig?

Mindezekben, kedves kollegám, a lelkeket kívántam kiteríteni. Ha megszereti, örvendek; ha megirtózik tőle, nem keserít el. Igy azonban közelebbről megismerhette kifogásolt felszólalásomnak azt az ügyvélt támadó szellemét, aminek az elharapódzását — persze ha kell, tüzzel-vassal is — meg kell gátolni.

Ejnye, ejnye! Vajjon az előbbi felvázolásom nem szolgál-e itt tükör gyanánt? Mert hát az értekezleti résztvevőket hívom tanuimul, hogy a rend helyrebillentésére szánt közleménye ötödik bekezdésében az én számba adott kijelentéseket mégsem mondtam olyan kirívóan badarul, mint ahogy azt elhíttetni akarja. Itt valami elszámolás, valami modern elkenés történt!

Igenis szóltam nyájas visszaemlékezéssel a régi traktamentumos, váltó aláírásos körök összejövetelekről. De olyan lepuffantó ostobaság mellett nem kardoskodtam, hogy »igy kellene annak ma is lenni.« Meg aztán: »hogya egy fiatal lelkésznek a tudós beszédét vagy felolvasását az a 3—4 lelkész végighallgassa, arra valóban nincs szükség.« Az értelem ott fordul ki a sarkából, hogy megemlittem, miszerint egyik általam felkért fiatal lelkészünk tudományos előadását nem akarta a körök értekezlet 3—4 lelkész előtt megtartani, hanem hallgatóságot óhajtván, a megyei összesereglésen mondotta el. Alig hallgatta más nagyobb élvezettel nálam. Bezzeg azt a kihangsúlyozott kívánságomat szépen elhallgatja az én kencsefencsélő társam, hogy a megyei és kerületi értekezleteken minél több előadás hangozzék el és hogy a kolozsvári theologiai tanárok bevonásával, mint néhány évvel ezelőtt, tudományos konferenciákat rendezzünk.

A körök gyűléseknek — ám tarthatják tőlem évenként egyszer, kétszer, tizenkétszer — különösebb sulyt nem tulajdonítok. Másutt felférhet testvéri találkozóznak, de a mi traktusunkban egy csomóban élünk, elégszer megszoríthatjuk egymás kezét, eldiskurálhatunk és áldhatjuk jobbra is, balra is, akiket illet.

A gazdasági élet problémáival való törődést szóvá tettem, de gunyra egyáltalán nem szolgáló célzattal. Humorommal nem bántottam; a megértő lelkeknek kívántam kedveskedni. Szavažást nem provokáltam s arról, hogy a többségnél van-e az igazság vagy megfordítva is lehet, nem vitatkozom. Csak éppen megtorpászt a szép, istenes beállítás.

Ha aztán az alap elhibázott, baktát sem ér rajta akármilyen csillogó építmény. Hamisan hangolt huron fals a muzsikálás. Nem használ itt a »nagyon komoly és sulyos egyéniség«, valamint a »nagytehetségű felszólalónk« bársonyos simogatás sem, ami az aposztrofáló kétségkívül legnagyobb tévedése. Azt meg tudom,

hogy a Püspök és Előadó urak medált nem osztogatnak kelletlen dicséretért, még ha szivelné is az ember. Azért én visszatartom kecses bókjaimat.

Higgye el kedves kollégám, hogy a lelki és erkölcsi élet elsekélyesedéséről, az idő által levakart ismeretek pótlásáról, a renoválásáról, az ige és isteni akarat ideákat termő hatalmáról és meggyásról annyian és annyit beszélünk. Takaros bokkrétába is kötjük, ha bájra és illatra van szükség. Azt is tudjuk, hogy »mi lelkészek, organizátorok, bírák, részek, lelkek vagyunk.« Sőt többre is vittük; megtanultuk nevezetesen, hogy egymást kimélő, igazságkedvelő, szerető lelkű testvérek vagyunk vagy legalább is azoknak kellene lennünk. De én már a »lenni vagy nem lenni« alatt nem szalmacséplést értek, nem vessző-paripázást, hanem tartalmat és életet. És elvetem azt az elvet éppen a belmisszió érdekében, hogy »finis sanctificat media.«

Nem szeretném, ha soraim szócsatára adnának alkalmat. Én többször úgy sem ugrom ki a bokorból. Inkább megadom magamat ismétlen:

— Legyen a babér a kedves kollegámé! Csak ne hadakozzunk! Bánom is én, tartsanak, ha arra érdemesülök, vastag nyaku eretneknek!...

S. L.

„A fegyelmezés leghelyesebb módja.“

Ezt a tételt egy elnöki értekezlet a tanítói körök részére tüzte ki feldolgozásra. Miután az iskolának s egyben az egész nevelésnek ez a legnehezebb, de legfontosabb kérdése, alapos tanulmányok után, erre vonatkozó nézeteimet a következőkben kívánom kifejtteni.

Az iskolákban általában kétféle fegyelem uralkodik: a legtöbb esetben egy kívülről jövő, rákényszerített fegyelem és igen ritka esetben egy belülről jövő, tehát önfegyelem.

Lássuk most először a külső fegyelmet.

A gyermekben, mint általában az emberben, két »én« uralkodik: az érzéki »én«, mely a kényelemnek s általában az érzéki élvezetnek kedvez; aztán a szellemi »én«, amely küzdelmek árán is a szépre, jóra, általános emberire törekszik. A külső fegyelem dorgálással, sulyosabb eseteknél szidással, még sulyosabbaknál veréssel az érzéki »én« elnyomására törekszik. De mi az eredmény? A dorgálás, szidás, verés megsérti, gyöngíti, sőt letöri a szellemi »én«-t és ezáltal még nagyobb erőre kap az érzéki »én«, a rosszhajló, csökönös akarat, mellyel aztán sem a dorgálás, sem a szidás,

sőt még a vessző sem képes megbirkózni. Az ilyen fegyvelmezés mellett csak a legnagyobb erőszakkal lehet eredményt kipréselni, az iskola rendjét úgy, ahogy biztosítani és felfordul az egész iskola, ha a tanító leveszi az osztályról a szemét. Az ilyen iskolában nevelésről, jellemképzésről szó sem lehet, mert az érzéki »én« veszi át az uralmat, amelyet aztán egy egész életen keresztül csak a félelem fog, ha ugyan tud fékentartani.

De lássuk most a belülről, saját elhatározásból jövő önfegyelmet.

A fegyvelmezésről a következőket mondja Foerster, a nagy német nevelő: »A csak kívülről ható fegyvelmezés nem nevelheti a jellemet, nem teremthet igazi rendet, mert mindég titkos ellenállást idéz elő, mivel nem szegődötti szolgálatába a lélek legkiválóbb erőit.« Tehát, ha igazi fegyelmet akarunk létrehozni és jellemet akarunk nevelni, a lélek »legkiválóbb erőit« kell a nevelés szolgálatába állítani.

Aki megismerte az emberi lelket, az egyház tanításával kell, hogy vallja azon tapasztalati tényt, hogy az embernek a jobbik fele: Istentől örökölt lelke mindég áhitozza a jót, de az eredendő bűn által megrontott akarat hajlandóbb a rosszat cselekedni, mint a jót. Ebből az alapigazságból áll elő az ember kettős természete: a már említett érzéki »én« és szellemi »én«. Ezt a szellemi »én«-t kell a gyermekben úgy megerősíteni, hogy felszabadítsa az embert az érzéki »én« uralma alól, mely esetben a gyermek belülről, önként, maga fegyvelmezi önmagát.

Már előre leszögezhetjük, hogy ezt az önfegyelmet vallási tényezők igénybevétele nélkül nem lehet megvalósítani. Nagy szerepe van itt az isteni kegyelemnek, elválasztásnak, de az is tény, hogy Isten az Ő kegyelmét igéri és nyújtja mindazoknak, akik azt Tőle hittel kérik. Ezt az alapigazságot figyelembe véve, az önfegyelm kialakításának módszerei pontokba foglalva a következők:

1. Fel kell hívunk növendékeink figyelmét arra a küzdelemre, melyet a szellemi és érzéki »én«-nek kell egymással megvívnia.
2. Hősiesség nélkül csatát nyerni nem lehet: fel kell támasztanunk a hősiesség lelkét.
3. Életre kell keltenünk az önbecsülés érzését.
4. Meg kell utáltatni a bűnt, a lélek szennyét.
5. Rá kell mutatni arra, hogy a bűn elkövetése levertséggel jár, ha kielégíti is a testi vágyakat.
6. Meg kell éreztetni a gyermekkel, hogy csak a jóság okozhat igazi örömeket.
7. Ki kell mutatni a gonosz cselekedet káros hatását az egyénre, a társakra, a lélek üdvösségére.
8. Ugyan-így a jócselekedet magasztos voltát ki kell mutatni a cselekvőre és a társakra.
9. Eleinte mindennap el kell számolni egy nemes cselekedettel.
10. Az asketák nagy lelki erejét követendő például kell

odaállítani. 11. A nemes példák folyton ott lebegjenek a növendékek előtt. 12. Mint eszményképet: Krisztust állítsuk növendékeink elé. 13. Naponként mondassuk el mély hittel: »Uram ne vigy minket kísértetbe«. 14. Mint egy jó orvos, állandóan figyelemmel kísérjük növendékeink lelki életét. 15. Rá kell mutatnunk, hogy az ember csak akkor lehet szabad, ha magában az érzéki »én«-t legyőzi. 16. Minden adott esetben meg kell jelölni az eszközöket, melyekkel győzni és uralkodni lehet a kérdések felett. 17. Adjunk alkalmat az erény gyakorlására.

Csak a fenti módszerek állandó alkalmazása mellett lehet a szellemi »én«-t — természetesen az adottságok mértéke szerint — urrá tenni az érzéki »én« felett; kialakítani azt a jellemet, melyre egyházat, társadalmat bizton építhetünk.

Aki máról-holnapra várja a sikert, tévedésben ringatja magát. De téved az is, aki azt hiszi, hogy a gyermek nem szivesebben tenné a jót, mint a rosszat, ha lelki ereje volna hozzá.

A gyermekben meg van a készség a jóra, csak az eredendő bűn által megrontott akarat gyenge, de ha megerősítjük és nem törjük le külső fegyellemmel — az adottság mértéke szerint — győzedelmeskedni fog.

Még erre nem nevelt gyermekekkel is többre megyünk a belső fegyellemmel.

Azt mondom pl. hogy pár percre eltávozom, aki rossz lesz, szigoruan megbüntetem. Egészen bizonyos, hogy sok gyermeket kell »szigoruan« megbüntetnem.

De ha azt mondom: »Mutassátok meg gyermekek, hogy jók is tudtok lenni« — mikor belépek, halálos csend fogad és minden gyermeknek ragyog a szeme.

A nevelés csak akkor érte el célját, ha az iskola — a lehetőségek szerint — az ösztönös én uralma alól felszabadította a gyermeket.

Tóth Zsigmond.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Özv. Kiss Bertalanné, Vincze Emma, volt szatmári esperes özvegye áldásos életének 64-ik, özvegységének 26-ik évében hosszas szenvedés után dec. 5-én Decrecenben csendesen elhunyt. Korán özvegységre jutva, az özvegy papnék nehéz és küzdelmes sorsában ezer gond között, nagy önfeláldozással nevelte fel nagy családját, hat fiát, kik mind kiváló tagjai lettek a társadalomnak, Közülök ketten az Ur szolgái, egyikük Kiss Bertalan szatmári lelkipásztor. Ugy neki, mint többi vesztés testvéreinek adjon Isten vigasztalást az ő akaratán való alázatos megnyugvásban.

Külmissziói munkánk a válaszüton. Beszámoló-előadás a VII. külmissziói konferencián.

(Folytatás és vége.)

Még mindig égető kérdésünk a gyermekeknek egyénekénti bekapcsolása a külmisszió szolgálatába. Ebben a tekintetben talpraesett kezdeményezésre van szükség. Az ifjuság körében, a külmisszió ügyének az ifjúsági konferenciákon való régi szolgálatán kívül, ifjúsági külmissziói nap megrendezésével léphetünk előbbre.

Csak imádkozásunk tárgya lehet még a központi missziói ház vagy otthon, amiről azonban egy pillanatra se tegyünk le.

A külföldi missziói munkákkal való kapcsolataink a régiek. Fájdalommal értesültünk róla, hogy Döbbrössy Lajos bulgáriai török misszionáriusnak sok reménységgel indult munkáját a bulgár hatóság félbeszakította. Reméljük, Isten utat nyit új munka felé számára. Az indiai Tambaramban ez év decemberében tartandó külmissziói világkonferenciát imádságos érdeklődésünk kíséri, amiről dr Webster Macdonald. ill. skót ref. testvéreink utján hirt adtunk — kértünk. Egyébként e konferenciára való készülés és kiutazás miatt kell sajnálatosan ismét nélkülöznünk ez évben is dr Hartenstein Károly bázeli misszióintézeti igazgató látogatását.

* * *

Ime, külmissziói munkánk helyzetképe. Válságos munka vádoló, bűnbánatra intő képe. Ebből nincs miért titkot csinálni. De abból sem, hogy Isten Igéje ilyenkor is kitartást parancsol. »Légy hiv mindhalálig!...« Az Ő szeme a hűségeseket keresi. Gedeonnak azt a maroknyi csapatát, amelyik nem fordul vissza soha. Isten ma is nem egy jelét adja annak, hogy Ő nem tagadta meg ezt a munkát. Idézem az enyedi leányszövetségesek és az udvarhelyi tanítónőképzősök külön áldozatát. Vagy azt a hét önmegtagadó királyhágói ifjút, akik a misszionáriusunk mellé beállítandó evangélista szolgálatára 6500 leit adott máris össze.

E példák mutatják, hogy áldozatkészségünk távolról sincs kimerítve s a Krisztusért való követségen még sok hősie szolgálat és erőfeszítés vár reánk.

És jelzik, mutatják az utat is, melyre lépnünk kell: csoportonként kell sorompóba állnunk, konkrét részt vállalva a munkából. Ime egy mód: a mi külmisszióink egyházi külmisszió, az egyházban, pedig legtermészetesebb csoport a gyülekezet. Osszuk meg a felelősséget és munkát. Vállalja el az egyik gyülekezet a Babos Sándor személyi, a másik a családi gondjának hordozását, a harmadik a külmissziói utazótitkárság terhét, a negyedik a külmissziói lapunk terhét... Nem! Csak egyetlen gyülekezetet keresünk, amelyik életkérdésévé emeli ezt az ügyet. Isten ügyét!

H. I.

☼☼☼☼☼☼ | **HIREK** | ☼☼☼☼☼☼

Felhivom lelkész és tanító testvéreink figyelmét a Református Gyermekkönyvtár Zsoltár- és Költeményversenyére. Rendezzük meg ezt a versenyt egész egyházkerületünkben, minden egyházközségünkben. Hogy milyen erkölcsi jelentősége van ennek, azt nem is kell bővebben kifejtennem. A versenyt az alábbi szempontok alatt rendezzük meg: 1. A versenyt egy meghatározott napon a vasárnapiiskolai vezető és a lelkipásztor jelenlétében tartjuk meg. 2. Csak a Gyermekkönyvtár olvasói pályázhatnak. 3. A versenyre jelentkezők közül kiválasztjuk az elsőt, vagyis aki a legtöbb zsoltárt, aranymondást, vagy költeményt tudja. 4. Külön verseny tartandó a tekintetben, hogy ki tudja a legtöbb zsoltárt, a legtöbb aranymondást és legtöbb költeményt. Vagyis minden vasárnapiiskolából a nagy kerületi versenyen három vasárnapi-iskolás vehet részt. 5. A verseny után a vasárnapi iskolai vezető bejelenti az eredményt Sándor bácsinak: Clopodia, Parochia Reformata,

Jud. Timiş. A bejelentést a lelkész eszközli és igazolja. Díjak: *Aranymondás-verseny*. I. díj: Teljes Szentírás. II. díj: Egyszerűbb kötésű teljes Szentírás. III. díj: Újtestamentom a zsoltárokkal. IV. díj: Újtestamentom a zsoltárok nélkül. *Zsoltárverseny*, I. díj: Aranymetszésű diszes, nagybetűs zsoltár. II. díj: Nagybetűs zsoltár. III. díj: Kisbetűs zsoltár, IV. díj: Hozsánna énekeskönyv. *Költemény-verseny*: I. díj: Petőfi összes költeményei. II. díj: Vallásos versek gyűjteménye, III. díj: Tereh Géza: Közelebb Hozzád. IV. díj: Krüzselyi Erzsébet: Kődös csendvaramból. — Ezenkívül minden nyertes egy meséskönyvet és minden versenyző egy könyvecskét kap ajándékba. Az aranymondás, zsoltár és költeményverseny határidejét január 30-ra meghosszabbítjuk. *Orth Győző*.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Istentől gazdagon megáldott boldog ujesztendőt kívánunk kedves munkatársainknak és olvasóinknak.

☼☼☼☼☼☼ | **Hivatalos rész** | ☼☼☼☼☼☼

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 9930—1938.-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkési hivatalnak.* Minthogy az egyházkerület közgyűlése elrendelte az egyházi költségvetéseknek *pótköltségvetések* útján való meghosszabbítását 1939. évi január hó 1-től március hó 31-ig terjedő időre, erre tekintettel felhivom a lelkési hivatalokat, hogy a pótköltségvetés összeállításánál az előbb említett évnegyedre az 1938. évre különböző címeken előirt *egyházkerületi járulékok* egynegyed részét vegyék fel költségvetéseikbe. Az összegek megtudhatók az 1938. év január havában kiküldött előirási lapból. Oradea—Nagyvárad, 1938. december 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

9931—1938.-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi egyházkerületi nyugdíjintézeti taghoz.* Ismételten felhivom a nyugdíjintézet tagjai

közül mindazokat a lelkész, tanár és tanító tagokat, akik az 1938. évre előirt nyugdíjintézeti tagdíj fizetési kötelezettségeiknek december 31-ik napjáig nem tettek eleget, hogy e kötelezéseiket legkésőbb január 15-ik napjáig saját érdekükben annyival is inkább teljesítsék, mert annak elmaradása esetén kénytelen leszek a beszéd érdekében a további intézkedéseket megtenni. Itt adom tudomására a nyugdíjintézeti tagoknak azt is, hogy miután a nyugdíjintézet 1938. évi költségvetése *pótköltségvetéssel* az egyházkerület közgyűlése által 1939. évi január hó 1-től március 31-ig terjedő időre kiegészítettett, így ezen évnegyedre minden nyugdíjintézeti tag az 1938. évre előirt tagdíjnak egynegyed részét tartozik befizetni a nyugdíjintézet pénztárába. Alapszabály szerint ez az összeg is 1939. évi január 1-ével válik esedékessé.

Végül közlöm a nyugdíjintézeti tagokkal azt is, hogy az 1939. évi április hó 1-től 1940. évi március hó 31-ig terjedő időre, vagyis a következő költségvetési évre nyugdíjintézeti tagdíj címen az összjövedelem 10 százaléka iratik elő, amely összeg azonos az 1938. évre előirt nyugdíjintézeti tagdíjjal. E körülményt azért hozom máris a nyugdíjintézeti tagok tudomására, hogy módjában álljon mindenkinek e kötelezettség teljesítése érdekében kellő időben gondoskodni. — Oradea—Nagyvárad, 1938 december hó 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

9934—1938.-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Tekintettel arra, hogy a nyugdíjintézeti alapszabály rendelkezése szerint a *fenntartói járulék* befizetése 1938. évi november 1-vel esedékessé vált, s minthogy azt látom, hogy eme kötelezettségének számos egyházközség nem tett eleget, felhívom ennél fogva az érdekelt egyházközségek presbitériumait, hogy a fenntartói járulék tartozás kifizetése iránt legkésőbb 1939. évi január hó 15-ik napjáig annyival is inkább intézkedjenek, mert annak elmaradása esetén kénytelen leszek az összegeket a lelkészi kongrua terhére elszámoltatni, vagy ahol ez nem lehetséges, — ott a behajtás iránt a szükséges intézkedéseket megtenni. — Oradea-Nagyvárad, 1938 dec. hó 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

9901—1938.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A beérkező tanítói autorizációs kérvények mellékleteiből meggyőződtem arról, hogy a tanítói állások betöltésénél figyelmen kívül hagyják az egyházkerületi közgyűlés 1936. évi 24. g) határozatát, amellyel összhangba hozta az E. T. intézkedéseit az állami oktatási törvénynek a tanítói képesítésre vonatkozó intézkedéseivel.

Ezek szerint az olyan tanító, aki a katonai szolgálatnak még eleget nem tett, valamint az olyan tanítónő, aki 21. életévét még be nem töltötte, csak helyettesnek (suplinitor) választható meg.

A férfi tanító katonai szolgálatának teljesítése, a nőtanító 21. életévének betöltése után megválasztható ideiglenes rendes tanítónak (titular provizoriu.)

Rendes tanítónak (tit. definitiv) csak az a tanító választható meg, aki már 1932 szept. 1. előtt mint rendes tanító működött, vagy aki igazolja, hogy a véglegesítési vizsgát sikerrel letette.

A tanító minőségét az autorizációs kérvény mellékleteiben, a fenti terminus technicusokkal a legnagyobb pontossággal kell megjelölni, még pedig a »Tabloul învățătorului« »calitatea« című rovatában, a választási jegyzőkönyvben vagy esperesi megerősítő iratban, az »act de angajament«-ben a névrovat után és a »calitate în care este angajat« című rovatban.

Az autorizációs kérvényekhez mellékelt választási könyvek szintén hiányosak. A szolgálati pragmatika 121. §. értelmében a tanítói választás csak törvényes megerősítés után válik jogerőssé. Ezért a választási jegyzőkönyvön szerepelnie kell az esperesi megerősítési záradéknak (Szolg. Pragm 120. §.) A törvény más intézkedést a tanítói szolgálat kezdetére vonatkozólag nem tartalmaz, ezért nyilvántartás és nyugdíj szempontjából az esperesi záradékban foglalt időpontot tekintjük a tanítói szolgálat kezdetének, ennek hiányában pedig az esperesi megerősítés dátumát.

Ezek szerint az autorizációs kérvény mellékleteiben foglalt adatok szolgálnak a tanügyi és nyugdíjnyilvántartás alapjául. Annál pontosabban kell tehát a mellékleteket kiállítani, mert a tanítónak az autorizáció elnyerésén kívül más fontos érdekei is ettől függnék. Oradea-Nagyvárad, 1938. december 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázat. A paleui—hegyközpályi ref. egyház egy tanerős iskolájához az 1939. év június 30-ig terjedő időre orgonázni tudó helyettes kerestetik. Fizetés: havi 1200 Lei és egy szobából álló lakás. Az állás azonnal elfoglalandó. Megkeresések a Paleu, a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. U. p. Episcopia.

Pályázat. A timișoara—temesvári református egyházközség pályázatot hirdet most megszervezett önálló kántori állásra.

Javadalom: 1. Lakás természetben az egyház bérházában, vízszolgáltatással. (Két szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségek. 2. Készpénzfizetés: havi 3000 Lei, azaz háromezer L. az egyház pénztárából előrefizetve, mely öt évenként havi 500 L. -el 4500, azaz négyezeröttszáz L.-ig emelkedhetik. A javadalom után az adót az egyház fizeti. 3. Stóla az egyházkerületi díjszabás szerint. — Kötelesség. 1. Minden kántori teendő elvégzése s egyházi énekar és zenekar vezetése. 2. Vallástanítás az elemi iskolákban a presbytérium által meghatározott, legfeljebb heti 12. óraszámában. 3. A belmissziói munkákban segédkezés. 4. Az egyházi pénztárosi és házgondnoki teendők ellátása.

Csak tanítói oklevéllel bíró kántorok pályázhatnak s ha az egyház iskolát állíthatna fel a megválasztott a presbytérium által kijelölt osztályt, vagy osztályokat tanítani köteles, mely esetben a többi kötelességek egyrésze alól mentesítést nyerne. Románul tudók előnyben részesülnek. A javadalmazásnál az eddig kántori, vagy tanítói szolgálatban eltöltött éveket a presbytérium beszámítja. A kellően felszerelt pályázatok Református lelkészi hivatal címre (Str. T. Cipariu 1.) küldendők. Pályázati határidő a megjelenéstől számított három hét. Próbaéneklés, orgonázás és a választás febr. 5-én lesz. Az utiköltséget az egyház csak a megválasztottnak fizeti meg. Az állás márc. 1-én elfoglalandó. A Presbiterium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadlnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Szalaj-nások: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Egyházkerület Közlönyeinek kiadója

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Interpellációs rendszer.

Egyházkormányzásunk minden vonalán a zsinatpresbiteri rendszer elvének kell érvényesülnie. Ez a demokrácia gondolata. A demokrácia bizonyos tekintetben és fokon helyes, vagyis Isten igéjével megegyező, sokszor pedig nem.

Antologiai mivoltában, ahogy a demokrácia jelentkezik, a dolog úgy van, hogy a bűn által meghatározott gondolkozású és akaratu ember, aki az igazságnak, a helyesen cselekvés elvének nincs birtokában, a saját akaratát érvényesíti. Az ilyen demokrácia tagad minden abszolútot. Ennek gyökere az ember humanista öncélúságában van. Benne az autonomia nem egyéb, mint a bűn heteronomiája, vagy pedig az anomia. Miután ez távolról sem azonos a theonomiával és theokráciával, az Ige az ilyen népuralmat el is ítéli. A biblia az isteni akarat, a törvényadás szuverén érvényesítése szükségének profétai erejű hangsúlyozásával a theonomiát, Krisztus királyságának hirdetésével a theokráciát vallja. Isten ezzel a demokráciával szemben szent voltában, féltékeny, megtartó szeretetében még szankciókkal is biztosítani akarja uralmát. Tehát a biblia az ige diktaturáját, az atya parancsuralmát követi. Ezt a kijelentés kötelező parancsa mellett az emberi belátás is jogosnak és szükségesnek ítélheti. — Sokszor pl. a nép nem tudja a maga érdekeit. Ekkor sajátmagával szemben kell azt megvédeni. Az atya jobban ismeri, mi helyes gyermekére nézve és akkor ennek akarata ellenére is érvényesíti a maga akaratát. Istennek e tekintélyuralmi igénye korlátlan. Tehát az egyházra is kiterjed. És az elhívottak és megbízottak szolgálatán keresztül akar is érvényesülni.

A bírálat és ellenőrzés nélküli féktelen diktatura veszélyeitől most eltekintve, sok vonatkozásban szükségesnek is tartjuk bizonyos hatalmi szónak néhanapján való hangoztatását. Gondolok pl. némely választásra, presbiteriumok, egész gyülekezetek renitenciájára. Sokfelől lelkipásztorok, gyülekezeti tagok részéről lehet hallani olyan megnyilatkozást, hogy jobb is volna, ha némely esetben a hatalmi beavatkozásnak nagyobb tere lenne. Az ilyen fajta diktaturának valamelyes csirája törvényeinkben, kormányzási gyakorlatunkban

még is van. A szabályrendeletek, megfélebbezhetetlen ítéletek is ezt mutatják. Ez is igazolja, hogy a demokrácia és a diktatura között valamilyen összefüggés, kiegészítő szerep van. Jelen körülményeink között a meglevőnél még nagyobb fokú parancsuralom is sokszor indokolt.

Ez a felfogás katolikus színezetének és jellegénél fogva ellen-szenvesnek tűnhetik fel. Mert hol van az a személy (akár esperes, akár püspök, tehát ha igehirdető is) és az a testület, akiről, vagy amelyről nyugodt lelkiismerettel állítható, hogy az isteni norma inkarnálása, vagy akár csak hiánytalan képviselője is lenne? Az isteni akarat diktaturájának egyes megbízottak bíráló nélküli szolgálatán keresztül érvényesülő parancsuralmát nem is tartjuk eszményinek. A diktatura csak szükségszerű. Csak addig kell meglennie, amíg a vezetettek heteromiában, vagy anomiában: kiskorúságban vannak. Amikor ebből kinőttek, a diktatura betöltötte hivatását. Istennek a végső akarata is tulajdonképpen ez. Nem vak és akarat nélküli rabszolgákat, tehetetlen bábukat akar ő hatalmi szóval vezetni és vezettetni. Szabad személyiségek önkéntes szolgálatában gyönyörködik ő. Tehát csak addig van szükség tekintélyuralomra, amíg az ember és a közösség az istenfiúságban nincs benne, vagyis amíg a theonomia és az autonomia nem fed egymást, amíg az isteni törvény saját benső törvényé nem válik. Ahogy Jeremiás próféta által mondja Isten: »Törvényemet az ő belsejökbe helyezni.« Ez az újjászületett embernél van meg. Az ilyenek megérték a demokráciára. Az ilyeneknél paradox módon a legnagyobb isteni megkötöttségből származik a legnagyobb szabadság. Tehát annál az egyháznál, ahol Krisztus a tényleges fő, a zsinatpresbiteri elv hiánytalan érvényesítése nemcsak megengedhető, szükséges, hanem kötelező is. Tehát az az eszményi, hogy a parancsuralom feleslegessé váljék, mert Krisztus minden lévén mindenekben, ő inspirálja és determinálja az egyes ember és a köz akaratát is.

Erre kell törekedni. Emberileg ezt igyekszünk megvalósítani egyfelől az ige hathatós hirdetésével, kötelező parancsának missziói jellegű engedelmes, valóságos szolgálatával. De nem elég csak az, hogy az akarat determinense legyen meg: az akarat megvalósulási iránya és tere világos és helyes ismeretere is szükség van. Ezért a demokrácia felé való haladásnál ez a lépés sem hanyagolható el, hogy minden tényező mennél világosabban és tisztábban lásson azon a területen, ahol akaratát nyilvánítani kell. A demokrácia, vagy egyházunkban: a zsinatpresbiteri elv mindaddig tartalmatlan, amíg nincs tudatában az egyes, vagy a közösség, hogy akarat meg nyilvánítását hol, miben kell érvényesítenie. Vagyis lehetőleg min-

denki ismerje egyházunknak legalább azokat a kérdéseit, nehézségeit, ügyeit, amelyeknek intézése reátartozik, vagy amelyekbe közvetlenül, vagy akár, képviseleti rendszerünkben kifolyólag, közvetve, befoly.

Tehát véleményem szerint lehetőséget kell adnunk arra, hogy egyházunk ügyei ismereteseek lehessenek. Az egyre való törekvés meg is van: lapjaink hirei, beszámolóí ezt szolgálják. Hivatalos lapunknak, gyűlési jegyzőkönyveinknek hiveink kezébe való adása (ami némely helyen megvan) törvényeinknek presbiteri értekezleteken, szabályrendeleteinknek, határozatoknak gyűléseken való ismertetése hasonlóképen. Mindezek mellett még lehetnek olyan ügyek, amelyeknek ismerete kívánatos. Ezért az interpellációs rendszernek, a nyílt kérdés rendszerének egyházi közéletünkbe való bevezetését célszerűnek vélem. Egyháztagjainknak, presbitereink, gyűlési képviselőink, lelkészeinknek, testületek és gyűléseknek lehessen alkalmuk felvilágosítást kérni és nyerni közérdekű egyházi ügyekben interpelláció benyújtása által az illetékes személytől vagy hatóságtól, amikor is a fórumbeli fokozat betartandó lenne. Vagyis ki-ki a közvetlen felettes hatósághoz nyújthatná be az interpellációt. Gondolom, hogy ha nem is minden esetben a kritikai jogosultság elismerése szempontjából, de a felelősség fokozottabb tudatából, ennek több haszna lenne, mint kára. Hiszen titkolnivalónk ugy sincs nekünk semmi. Az elzárkózás, a tájékoztatlanságban való hagyás pedig könnyen ezt e feltételezést ébresztheti. Erre pedig nincsen semmi szükség. És a kérdés közérdekű jellegét megállapítani az illetékes tényező lenne hivatott. — Emellett még az sem hagyható figyelmen kívül, hogy ezáltal többen szorosabb bekapcsolódást nyernének egyházi munkáinkba, sőt volnának olyanok, akiknek épen a tájékoztatlanságból származó közönye így lenne legyőzhető.

Tisztelettel kérem, hogy lelkészköri összejöveteleken, megyei értekezleteken méltóztassanak foglalkozni ezzel a zsinatpresbiteri elvből olyan természetes népszerűséggel következő interpellációs rendszernek egyházi közéletünkbe való bevezetését célzó indítványommal, hogy aztán a kérdést egyházi fórumaink elé bocsáthassuk és az eszmét, ha helyesnek ítélik, mennél hamarabb gyakorlattá tegyük.

Nits István J.
a bányási lelkészért. titkára.

A tanítói kör együttműködése.

Talán sehol sincs szükség annyira az együttműködésre, mint a nevelői munkánál. Látjuk ezt az iskola és a család életében, de vonatkozik egyes iskolacsoportok, körök munkájára is. Fontos ez az együttműködés nemcsak a tanítói munka megkönnyítése szempontjából, hanem a népnevelés és egyháztársadalmi nevelés tekintetében is.

Ma, amikor népünk érdeklődési és érdekköre bizonyos tekintetben szűkebbre szorult, valahogy jobban rá van utalva, hogy ön-maga felé fordulva, saját intézményeivel többet törődjön. Ma, aránylag többet is foglalkozik temploma és iskolájának ügyével, mint régen. Szinte önkénytelenül is rátér beszélgetéseiben az iskola munkájára és annak egyes kérdéseire, amelyek őt közvetlenül vagy közvetve érintik gyermeke nevelésével kapcsolatban. Ezen a téren aztán sokszor meg sem áll saját községénél, hanem rokonlátogatás, vásár, vagy utazás alkalmával a szomszéd falvak hasonló kérdései is beszéde, sőt vitatárgyát képezi. Nagyon jó aztán, ha ilyenkor megállapíthatja, hogy nemcsak az ő községében, de a környék összes református iskoláiban egyöntetűség van. (Gondolok itt az iskolatörvények végrehajtása mellett az iskolafelszerelés, műhely, szövetkezeti munka, iskolai büntetések, hétköznapi és vasárnapi istentisztelet látogatás stb. kérdéseire.) Azonban nemcsak a nép és iskola, de tanító és tanító viszonylatban is fontos az összhang, amely előbbre viszi a nevelés ügyét. Az adminisztrációs kérdéseken kívül vannak pedagógiai és kulturális kérdések is, amelyeket csak közös akarattal és erőink összetevése mellett oldhatunk meg sikeresen. Nézzük, mit tehetünk ezen a téren egymásért a körü munkával kapcsolatban és annak igénybevételével.

Mindenekelőtt vezessünk be bizonyos tervszerűséget a vezérkönyv és pedagógiai művek vásárlásánál. Arra nincs pénzünk, hogy megvásároljunk minden művet, (sőt sokszor még egynek megszerzése is a merészebb álmok közé tartozik,) de azt már keresztül vihetjük, kevesebb akadállyal, hogy iskolánként, — ha másképp nem, az iskolai költségvetés, vagy más forrás igénybevételével, — egyet-egyet megszereztessünk. Ha aztán tervszerűséggel vásároljuk meg ezeket a könyveket, akkor minden körü tanító évenként 8—10 különféle modern mű elolvasásához juthat, aminek a szakképzésünkben való áldását fölösleges hangoztatni.

Ugyanilyen módon lehetne egy-egy pedagógiai kísérleti eszközt is megszerezni.

Maguk az összejövetelek alkalmával tartott tanítások és megbeszélések is eleven kapcsolatot jelentenek a közös munka-program megvalósításában, de ezek még gyakorlatiabbakká tehetők volnának, ha ilyenkor egymás segítése és támogatására bizonyos népnevelési anyagot cserélnénk ki.

Ma már elmondhatjuk, nincs olyan egyház, vagy iskola, amely ne rendezne különböző alkalmakkor műkedvelő, vagy gyermekelőadásokat, vagy legalább ne szerepeltetne gyermekeket különböző vallásos összejövetelek alkalmával. — Sok gondot okoz ilyenkor az előadás programjának olyan összeállítása, amely biztosítsa vonzóságát, frissességét és azonkívül szórakoztató és nevelő is legyen.

Ezen a téren is sokat lehetne tenni, ha bizonyos terv szerint vásárolnánk meg ez anyagot olyan formán, hogy mindenki mást és mást szerezne be, ezeket aztán kölcsönösen felcserélve használhatná a kör minden tanítója.

Menjünk tovább. A tanító nemcsak gyermekekkel, de felnőttel is foglalkozik. Egy-egy műkedvelő-előadás megrendezésénél mennyi fölösleges fáradságtól tudnánk megkímélni egymást, ha az általunk előadott és bevált anyagot a köri kartársak rendelkezésére bocsátanánk.

Nagyon szép munkát lehetne végezni az énekkarokkal kapcsolatban. Nemcsak azt, hogy egymásnak átadnánk egy-egy alkalmas, vagy hatásos partitúrát, hanem az énekkarokat a belmisszió, a vallásos öntudat és lelki összekapcsolódás szolgálatába lehetne állítani. Képzeljük csak el, hogy egy kör hat, hét énekkarának egy kisebb szövetségbe tömörülése és egységes munkaterv szerinti haladása, milyen lendületessé tehetné az énekkulturában való előhaladást. Nem tartozna a lehetetlenségek közé évenként egy-két templomban tartandó közös hangverseny megrendezése. Belmissziói szempontból érték lenne ez, viszont az egyházra nézve ható élmény maradna, nem is beszélve a résztvevő énekkarokra gyakorolt nevelő hatásról.

A köri munka összhangja kérdésének fejtegetésénél nem szabad említés nélkül hagyni azokat a köri összejöveteleket, amelyeket a nyilvánosság bevonásával rendezünk meg. Az ilyen összejövétel aztán lehetne nemcsak a tanítói együttműködés egyik fontos ága, hanem a gyermeket, sőt szülőt megmozgató egyháztársadalmi tényező is. Mielőtt azonban köri gyűléseinket nyilvános előadásokkal kötnénk össze, tisztába kell jönnünk három kérdéssel: 1. milyen címen tartsuk ezeket, 2. mit adhatunk az egybegyűlt közönségnek és 3. mikor tudunk ilyeneket rendezni. Az első kérdésre feleletet

ad ez a kifejezés: szülei összejövetel, (szándékosan kerülöm az »értekezlet« szót.) Ahol a református gyermek nevelője beszél a szülőhöz vagy érdeklődőhöz. Ebben az elnevezésben benne is van a programkör anélkül, hogy más egyházi missziós területet sértene, vagy hatáskörét tullépné. Mit adhat ilyenkor a tanító a szülőnek? Elsősorban azt, ami neki legkedvesebb: a gyermeket. Teheti ezt közvetve előadáson keresztül, de adhatja közvetlenül is, amikor megszólaltatja annak lelkét, értelmét, vagy bemutatja ügyességét, esetleg művészetét. Adhat elő szindarabot, rendezhet ének vagy szavaló vetsenyt, rajz és kézimunka kiállítást a helyi gyermekekkel, de felhasználhatja a hit és faji együvé tartozás és egymásbakapcsolódás érzése elmélyítésének szolgálatában is. Gondoljuk el, milyen lekötő műsorszáma lenne egy-egy ilyen kulturális előadásnak, ha a környék négy-öt falujának legjobb szavalója, vagy énekkara állna ki iskolájának képviselőjeként. Hogy micsoda buzdítást jelent ez nemcsak a szereplőre, hanem az általa képviselt egész iskolára sőt környékre nézve is, arról igazi fogalmuk csak azoknak lehet, akik már vettek részt hasonló ünnepélyen. De adhat, sőt kell adjon a nevelő önmagából is. Mit? Mindenekelőtt felvilágosítást nevelési kérdésekben. Adhat azonban a helyi viszonyoknak megfelelően tudományt, vagy művészetet is. (Csak egyet nem: táncmulatságot!) Itt bár újabb munka vár a tanítóra, de nagyon szépen érvényesítheti a munkamegosztás elvet anélkül, hogy számára az új munka különösebb megterhelést jelentene. Mindenki specializálja magát valamire. Van tanító aki gazdálkodik, méhészkedik, a másik szociológiával foglalkozik, a harmadik szövetkezeti ember, de van zenész, van akit ének vagy előadói tehetséggel áldott meg Isten, van aki humorával képes a lelkeket foglyul ejteni, de akad, aki az ifjuság lelkét mozgatja meg utazási vagy sport tapasztalataival, stb. stb. Hátra van még a harmadik kérdés, mikor rendezhetjük meg a tervbevett előadást, hiszen az egyetlen (szabad?) csütörtök délután nem alkalmas erre a célra. Ebben a kérdésben csak a vasárnap igénybevételével tudunk eredményre jutni, ami ugyan kényes a legtöbb tanító kántori szolgálata miatt, de ha meggondoljuk, mennyi nyereséget jelent egy-egy ilyen nap eredménye iskolai és társadalmi téren, azt hiszem, sem a felsőbb hatóságok, sem az egyházközségek részéről nem történhetik gátlás abban, hogy évente egy-két esetben a temp'óban a tanítót helyettesítse valaki.

*

Csak nagy vonásokban vázoltam a tanítóköri együtt munkálkodás lehetőségét, sok mindennel nem is foglalkoztak ezzel kapcsolatban, (közös kirándulás, sport ünnepély rendezés, tanítói ének-

kar szervezés stb.) Nem meritettem ki teljesen az ezzel kapcsolatos gondolatokat, csak mintegy bevezetésül akartam szolgálni arra, hogy minél többen kiegészítsük és gyakorlatba vigyük a magunk elgondolásával.

Chişineu-Criş—Kisjenő.

Kilin Sándor.

HIREK

Lelkészbeiktatás. A Tor-day János elhunytával megüresedett karánsebesi lelkészi állásba dec. 4-én iktatta be Kiss Sándor egyhangulag megválasztott lelkészt Nemes Elemér esperes. A beiktatás egyszerűen, csendben, de annál bensőségebben folyt le, a fiókegyház és a szórványok hiveinek részvételével. Nemes Elemér Jer. I. 4—10. alapján tartott beiktató beszédet. Az új lelkész a szeretetről szólott maradandó hatással, melyet hiveinek hozott és amelyet tőlük kér. Istentisztelet után az üdvözlések következtek, melyek során Nagy Márton bodófalvi lelkész a lelkésztársak, Demeter Gyula főgondnok az egyházközség nevében, az ev. lelkész egyháza részéről és a nőszövetség elnöknője köszöntötték az új pásztor. Isten adjon szép, de nehéz munkájához erőt és segédelmet.

Teológus ifjaink nehéz helyzetére a Püspök úr már évekként ezelőtt felhívta hiveink és egyházközségeink figyelmét. A felhívásnak meg is volt a sikere. Nem folytak ugyan be jelentős összegek, mert éppen a legtehetősebb egyházközségek maradtak teljesen közönyösek. Pedig a kérdés csak részben a tanuló ifjuság kérdése. Szóban forog itt az egyházközségek nagy érdeke is: lesznek-e a jövőben alkalmas vezetők, ha a

teológus ifjak egy része szegénysége miatt nem tudja befejezni tanulmányait? De ha közönyösek maradtak a nagyok, megindult a kicsinyek szive. A parányi, 130 lélekszámú Nagylak nyitja meg ez évben az adakozók névsorát, 200 lei adományával. Aki meglátta az özvegyasszony perselybe hullatott filléreit — az inditson mindenképpen Nagylak példájának követésére.

A vetési lelkészválasztás ellen beadott felebbezést a nagybányai református egyházmegye időszaki tanácsa múlt hó 19-én vizsgálta felül és mert a felebbezésben felhozott panaszokat nem találta beigazoltaknak, így a felebbezés elutasításával dr. Koronka Pál megválasztását megerősítette.

Irattejesztés. Egyházkerületünk egyetemesen foglalt állást az Iratterjesztés fontossága mellett. Ez természetes is, hiszen az Iratterjesztés a lelkészi és egyházi munka egyik leg nélkülözhetetlenebb támogatója. A Református Jövő 1939 évi 1. számához mellékelt Árjegyzéket ezuton is a lelkész urak és Tantestület tagjainak figyelmébe ajánljuk. A Lelkészi Hivatalban, Gondnoki irodában, Gyülekezeti termekben ne mulasszák el látható és olvasható helyen kifüggeszteni, hogy hiveinknek állandóan szeme előtt legyen.

Köszönet és kérés. Amikor az új előfizetési év küszöbére lépünk, leghálásabb köszönetünket fejezzük ki lelkész és azon testvéreink iránt, akik a Református Jövő sok bajjal és fáradsággal járó előfizetési munkáját egyházközségükben vezették. Tudjuk, hogy nemcsak azért tették ezt, mert ez az ő munkájukban is hathatós támogató eszköz, de azért is, mert mindezen túl közelebbről népünket és egyházunkat, egyetemlegesen pedig Isten országának ügyét szolgálták. Az új esztendő küszöbén újra alkalom kínálkozik arra, hogy az előfizetők táborába minél több református betüszerező embert bevonjunk. Ennek munkálására, másrészt pedig az elmúlt esztendő be nem szedhető »előfizetéseinek« fedezésére, jó, hogyha ilyenkor rendezzük meg a Református Jövő vasárnapot. Ennek tiszta jövedelmét fordítjuk a hátralékok fedezésére és teremtsünk egy előfizetési alapot a szegényebb sorsu egyháztagok, vagy a szórványmisszió céljaira. Ugyanekkor felhívjuk a Református Jövőt kezelő testvéreink figyelmét a lap második számában hirdetett előfizetési pályázatunkra, olvassák el és a maguk részéről tudjanak e dolgról, hogyha hozzá fordulnak a lelkes pályázni szándékozó hiveink, szolgálataikra állhassanak.

Az Egyetemes Konvent nov. 19-én tartott ülésében határozatot hozott, mely szerint a nemzeti és társadalmi ünnepek egyházi része az egyes felekezetek templomában menjen végbe s ezeken az ünnepeket rendezők egyházi hovatartozásuk szerint vegye-

nek részt. Óvást emel minden olyan gyakorlat ellen, mely egyik, vagy másik felekezet templom szertartását főisteniszteletté kívánná emelni. Maga a nemzeti, vagy társadalmi ünnep egyházi szolgálat nélkül tisztán világi keretek között menjen végbe. Szigorú értelemben vett zászlószentelés református hitünk szerint nincs, mert mi tárgyakat csak annyiban szentelünk fel, hogy az élő Isten és az ő egyháza szolgálatára ajánljuk fel. Ilyen felajánlás azonban mindig gyülekezeti isteniszteleti aktus, ahol igehirdetés hangzik és könyörgés, tétetik. Kerülendők tehát az áldó formulák, még inkább cselekmények, mert ezek a sacrális és mágikus szentelés képzetét ébresztenék fel. Isten Szentlelke szentel meg mindent.

A Presbiteri Világszövetség ez év szeptemberében nyolcnapos világszövetségi konferenciát rendez Budapesten és Debrecenben. Ennek előkészítése céljából Hamilton R. W. a világszövetség főtitkára résztvett dec. 17-én Budapesten azon a tanácskozáson, melyet a konventi elnökség elnöklete mellett az előkészítő bizottság tartott. Ezen megállapították a nagyjelentőségű konferencia programját.

A lelkeszi értekezletek előadóinak. A beküldött előadásokat sorban hozni fogom, amint terünk engedi. *P. L. N...d.* Megkaptam. Nem lehetne valamit rövidíteni rajta. *M. F. M...u. K. S. K...gy.* Megérkeztek, sort keritek rájuk.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

65—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A nemzetnevelésügyi miniszteriumnak az organizációs törvény 186. §-a alapján kibocsátott 15.289—1933. sz. rendelete, valamint a kisebbségi főkormánybiztosság működését szabályozó minisztertanácsi jegyzőkönyv 2. és 3. §-ában foglaltak alapján, felekezeti iskoláinkat a 14%-os adóból való rész illeti meg, tekintet nélkül arra, hogy nyilvános jogu, vagy nem.

A fentiekre való hivatkozással felhívjuk összes iskolafenntartó egyházközségeinket, hogy a 14%-os adóból való részesedés biztosítása végett legkésőbb f. hó végéig a polgári község előljáróságához jelentsék be:

1. A dologi kiadások összegét (épület karbantartása, napi tisztogatása, fűtése, nyári nagytakarítása), meszeltetése, butorzat és tanszerek pótlása stb.)

2. Kérjék a jövő évi költségvetésbe való felvételét.

Hasonlóképen keressék meg a helyi Comitet Scolar elnökét is, ki előtt a fenti módon, tehát írásban tárják fel jelzett igényüket, kérve, hogy ez is vegye be a költségvetésbe.

Lelkész urak arra törekedjenek, hogy személyes megbeszélésükkel, a helyzet barátságos feltárással, a kérés teljesítését, kedvező elintézését biztosítsák.

Kérés mintát az alábbiakban közlünk:

Nr.....—1939. Domnule Primar, Având în vedere prevederile art. 2 și 3 ale jurnalului președinției ministeriale, pentru funcționarea Comisariatului General al Minorităților, publicat în Monitorul Oficial Nr. 101, din 4 Mai 1938, în numele comunității bisericești reformate din ..... ca susținătoare de școală, avem onoare a Vă face cunoscut, că cheltuelile materiale ale școlii, susținută de Noi, fac în total ..... Lei.

Vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare, ca această sumă să fie trecută în bugetul comunal pentru exercițiul viitor, adică anul 1939—40.

Primiți Vă rugăm Domnule Primar, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Dátum. Aláírások: preot, președinte, — Epitrop (curator).

Hasonló tartalmu kérés adandó be a helyi Comitet Scolarhoz is a megfelelő címzések alkalmazásával.

Lelkész—Iskolaszéki elnök urak a kéréseknek illetékes helyeire való beterjesztésével egyidejűleg ennek megtörténtét jelentsék az esperes urak útján a püspöki hivatalnak a következő rovatokkal: megye, helység, igényelt összeg.

Amennyiben a községi előljáróság, vagy Comitet Scolar elutasító határozatot hozna, vagy bármely más okból a költségvetésbe

az iskolánkat jogosan megillető összeget fel nem venné, akkor a határozat, illetve a költségvetés kihirdetésétől, közszemlére tételétől számított 5 napon belül (Lásd a Mon. Of. 1938 augusztus 14. számában megjelent Közigazgatási törvény VIII. cím. I. rész 160. és 161. §-ait) a falusi egyházközségek a vármegyei prefektusi hivatalhoz, a városiak pedig a polgármesteri hivatalhoz felszólamlással jelenek. Erre nézve mintául szolgáljon az alábbi szöveg:

Officiul Parochial Reformat din.....

Nr.....

Domnule Prefect,

Având în vedere prevederile art. 2 și 3 ale Jurnalului Președinției Ministeriale pentru funcționarea Comisariatului General al Minorităților, publicat în Monitorul Oficial Nr. 101 din 4 Mai 1938, am înaintat cerere la On. Primăria..... (Comitetul Școlar, din .....) pentru a trece subvenția școlară care ne asigură legea, în bugetul comunal (Comitetului școlar) din anul 1939—40.

Cererea noastră nefiind rezolvată favorabil, avem onoare a Vă înainta în timp legal următoarea

reclamație:

Rugându-Vă cu deplin respect, să binevoiți a nimici hotărârea comitetului comunal (Comitetului Școlar) din ..... obligându-l ca suma de.....lei, care reprezintă subvenția școlii noastre pentru acoperirea cheltuielilor materiale, să o treacă în bugetul anului 1939—40.

Primiți Vă rugăm Domnule Prefect (városön Primar) asigurarea deosebitelor noastre considerațiuni. Aláírások: preot, președinte és Eпитrop (curator).

Către On. Prefecturii județului ..... (városön: Primăriei orașului .....).

Ezek után még egy jogorvoslati lehetőség van, ha a második fórum is kedvezőtlenül döntene. Ez pedig a fenti mintára való felebezés a királyi helytartó ő Excellenciájához: Excelenței Sale Rezydent Regal al Tinutului .....

Az eljárás minden mozzanata az esperes urak útján a püspöki hivatalnak jelentendő.

Oradea—Nagyvárad, 1939 január 9. — Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

No. 9561—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az act de angajamentek felbélyegzésére vonatkozólag elrendelem, hogy jövőben 2 drb. eredeti pld-t kell felbélyegezni à 27+2 bélyeggel, s egy példányt Lei 7+2-vel. Elő kell jegyezni ezt a javítást az 1932. évi hiv. lap 280. old. 12. pontnál, valamint az 1938. évi 219. old. utolsó bekezdésében. — Oradea Nagyvárad, 1939 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

No. 9598—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A látogatási jegyzőkönyvek megállapításaiból sajnálattal tapasztalom, hogy az iskolák vezetői a szemléltető képek elhelyezésében nem járnak el kellő körültekintéssel.

Elrendelem tehát a következőket:

A gyermekekkel szemben lévő falra, főhelyre, közepén, legalább olyan magasan, hogy a katedrán álló tanító feje fölött a kép teljesen látható legyen, kell elhelyezni Őfelsége képét.

Ha a többi falak elegendők a többi szemléltető képek és térképek elhelyezésére, erre a falra semmi egyebet nem szabad akasztani.

Ha a képek elhelyezésére a többi falak nem elegendők, a főfalon a királyképtől jobbra-balra és lefelé legalább egy méter széles mezőt üresen kell hagyni. A királykép fölé semmit sem szabad akasztani.

Ezen az üres mezőn kívül szükség esetén felakaszthatók a főfalra: az ország cimere, a trónörökös arcképe, az elnökség arcképe, történelmi arcképek (történelmi szemléltető képek nem!) a tanrend, az iskolai szabályzat, a tanítók kimutatása, a tankönyvek kimutatása, az iskola autorizációja, az iskola tervrajza, a tanterem leltára, bibliai mondások.

Ha a főfalon a királyképen kívül egyéb nincs, az előző pontban elsoroltakat mind egy falra kell akasztani s ezeken kívül erre a falra semmi körülmények közt egyéb nem akasztható, mint történelmi szemléltető képek és esetleg Románia térképe meg a megye térkép.

A másik két fal marad a többi térképek, természetrajzi szemléltető képek és egyéb szemléltető eszközök számára.

Bármilyen ellenkező eljárás esetén a felelős személyeket, az ill. tanítót, az igazgatót és az iskolaszéki elnököt fegyelmi uton fogom felelősségre vonni. Oradea—Nagyvárad, 1939 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

171—1938-I. sz. KÖRRENDELET. Bucuresti református esperesi hivatal az öt megkereső hivatalok figyelmét felhívja ismételten a következőkre: 1. *Vasuti igazolványkéréshez szükséges kellékek:* a) egy drb 7x9 cm. fénykép elől a kedvezményezendő által aláírva és hátlapjára irandók a személyi adatok, X. Y. lelkész, lakhelye és megyéje. Ha feleségnek kérnek, akkor annak keresztnéve is feljegyzendő és gyermekeknél a pontos születési adat is: év, hó és nap. b) Carnet-dijnyugta a legközelebbi C. F. R. pénztártól, aminek ára III. oszt.-nál 75 lei (és nem bélyegezendő.) II. oszt.-nál 100 lei és 3 lei okm. b. és 2 lei Áviația bélyeggel láttandó el. Több cfr. igazolványnak egyszeri igénylése esetében a III. osztályuak részére egyenként kérendő a dijnyugta, mert csak 100 lein felül szükséges a bélyeg. c) Esperesi leigazolás esetében semmi okmány nem melléklendő. d) Kiállítási költségül minden egyes igazolvány után 20 lei küldendő. Ha a költségek bélyegeken küldetnek, akkor 10 százalékkal több küldendő, mert a beváltásnál ennyit leszámítanak. Azért tanácsosabb postautalványon küldeni a költségeket. 2. *Bármilyen természetű kérés, vagy ügyszergetés* esetében a megkereső a község magyar és román neve közlése mellett jelezze a *vármegyéjét* is. 3. Előbbi felterjesztésekre való hivatkozásoknál okvetlen szükség van a *felterjesztés számára és annak ideje közlésére*. Oradea, 1939. január 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Jud. Arad

Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagytt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Eselleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.
a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelős szerkesztő: KOVACS J.

Az elvek magaslatán.

Ha férfi vagy, légy férfi, legyen elved hited, — mondja a költő s vele együtt valljuk mi is, De vajjon tudnánk-e elveinkért ha kell, az életünket is feláldozni? Mert hiszen ez a költemény folytatása és ez az elv mellett való kitartás végső konzekvenciája.

Általánosságban valóban úgy is van az, hogy az elvhűség karakter kérdés. De a karakter szó olyan vox media, amely jelenthet jót is, rosszat is. Minden embernek olyan a karakter-ideálja, amilyen a maga elv-világának legjobban megfelel. S itt épen olyan óriási eltolódások lehetnek a helyes karakter megállapításánál, mint azoknak az elveknek megállapításánál, amelyekért ha kell, meg is halunk.

Az elv az princium, lényeg, amely lehet jó is és rossz is. Van isteni elv, van ördögi elv. Van mennyei és van földi elv. Van építő elv és van romboló elv. Van elve a megváltásnak és van elve a pusztításnak.

De ha mi a legfőbb lelki jóra való törekvés elvei mellett akarunk maradni, itt is különböztetni kell elv és elv között. Mert az elv itt is csak addig értékes és hasznos, amíg fejlődésképes. Mihelyt azonban megáll egy elv fejlődése, ha mindjárt hitelvnek nevezik is, már nem lehet többé életelv. Hiszen láttuk is számtalanszor a történelemben, hogy ezek a megmerevedett elvek megkövesedtek s alkalmasakká váltak arra, hogy azokkal másokat agyonverjenek. Máskor pedig elfásultak az elvek s agyonbunkózhatták vele a másoképen vélekedőket. Sőt a szent harag villamos áramában galvanizált elvek puskagolyókká váltak s évtizedeken át lövöldöztek egymásra az elvükhöz felettébb ragaszkodó ember testvérek. Ma is így megy ez!

Ugy, hogy én mindig félek ragaszkodni az én felfogásomhoz, mint olyan elvhez, amelynél jobb, üdvösebb és életképesebb már nem volna kitermelhető. Még jobban félnék úgy beállítani az elveimet, hogy azoknak exaktségához semmi kétség nem férne.

Hiszen mennyi elve volt már az embereknek, vezéreknek, bölcseneknek, hívőknek, hitetleneknek, amelyek annak idején a félvilágot meghódították. S ezek közül hány ezer és ezer nyugszik már az

elvek jeltelen temetőjében. Sokkal több, mint amennyi embert eltemettünk Ádám és Éva halála után ezen a földön.

Ugy, hogy én nem mernék sem a magam, sem valamelyik felebarátom elvére esküdni. Viszont nem is tudom másoknak az elvét egyszerűen nullifikálni. Mert hiszen a történelem még üdvtörténeti viszonylatban is nem más, mint az elvek harca egy legtökéletesebb központi principium körül, amely testet is öltött a földön, mint a legtökéletesebb isteni elv, az *istenség principiuma*, amelynek *megjelenési formája* is volt emberi testben, *Jézus testében*.

Szükségképeni formája volt Krisztusnak az emberi test, mert emberek közé jött. S így én a *forma-keresztyénségemet* sem merem perhorreszkálni, ha valakinél ma még ez a keresztyénség formája. Mert hiszen az örök elv már működik benne, de még erőteljen, ingadozó és így szüksége van formára. Mint ahogy a járni akaró, de még nem tudó kis gyermeket is járó-kalitkába teszik. Hiszen Isten az ószövetségi törvényt is ilyen célzattal adta, hogy az mankó legyen az erőtléneknek, bilincs a szabadosoknak és Krisztusra vezérlő mester a megtérőknek. Keretre e földön szükség van és lesz is, még ha a belmisszió különböző formájában jelenik is meg és akik benne imbolyognak, akarva nem akarva a képmutató keresztyénség tüneteit árulják is el. Hagyjátok őket, — mondja az Ur. Mert aki nincs ellenünk, az mellettünk van: Én épen talán nagy gyengeségem ösztönös érzetében sokszor ijedezve és aggodalmaskodva igyekszem megtartani ezeket a belmissziói kereteket a magam és hiveim számára, akiket ilyen keretek nélkül nem is tudnánk másképen kiszolgálni.

Egyenesen ez a motivuma, rugója egész pásztori ténykedésnek. A megadott keretek, formák, módok között átadni a földre szállt éltető principiumból, a szeretetből legalább azt a minimumot, aminél többet földi ember úgy sem adhatna át. De ezt is csak úgy adhatom át, ha az előttem szóló kedves kollegám által nekem felajánlott babérkoszoru helyett kizárólag az *Úr töviskoronájára* nézek. Ami korántsem pesszimizmus vagy aszkétaság. Sőt sok tapasztalat után meggyőződésemmé vált az a statisztikailag is igazolható bizonyosság, hogy az igazán Krisztusra néző és Istennek élő keresztyének mindig tele vannak vidámsággal, másokat is boldogítani akaró örvendezéssel. Mert örülnek az Urban. De szerintem nem szabad elvetni az öröm-elve mellett a szomorúság elvét sem. Hiszen csak az Isten szerint való szomorúságból fakadhat az igazi üdvösséges öröm. Ezért én nem tudnám megvetni a *nirvánás keresztyéneket sem*. Mert mit lehet tudni, nem épen az ő nagy és halált vágyó szomorúságuknak alázatát akarja-e az Ur felmagasztalni?!

Nem új dolgok ezek az előttem szólott kollegám előtt és egy lelkesztestvérem előtt sem. S így mindig csak ott hibázzuk el mégis a dolgot, hogy aposztrofálunk, személyeskedünk, elvga'acsiókkal dobálózunk egymásra, mint a meggondolatlan gyermekek. Pedig így sohasem leszünk az elvek magaslatán.

Én bevallom, hogy tévedek. És ha magam rajta kapom, a gonosz elvét két kézzel igyekszem megfojtani magamban. Csak azért, hogy helyet adjak az egyedül üdvözítő elvnek, a mennyből hozzánk és értünk leszállt Szeretetnek. S ezt nem babérért, hanem magáért a szeretetért teszem, hogy a nagy apostol szerint én is nyerjek valamit azoktól, akik között munkálkodom. Sőt még azzal is elő merek állani, hogy jobban ismerem az elveknek a kategóriáit, mintahogy itt lemertem irni. Tudom én azt, hogy vannak közéletünkben, sokszor ugyanazon emberi egyedeknél katedrai használatra kitermelt elvek s ezek mellett magánhasználatra szánt igen szépen kitenyészített elvek is. Itt inkább lehetne dült betűkkel szedni a *Finis sanctificat media*-féle érvényesülési jelmondatokat. Tudom azt is, hogy az egyedül üdvözítő szellemi elvekkel ma még nem lehet érvényesülni, mert ha megpróbáltad, Testvér, vagy meg fogod próbálni, — érezni fogod, amit én már sokszor éreztem, hogy *kiütnek a ring-ből*. — Azonban ebben is van valami okulás, mert minden ilyen lepuftatás, megfricskázás, kiütés, vagy kinullázás csak a formát változtathatja meg, olykor igaz, az életformát is. Ledörzsölgeti rólunk a hamisított kenetet, vagy kenetteljességet s kénytelenek leszünk megtanulni, hogy még ellenfeleinkkel szemben is egyetlen hatásos fegyverünk lehet:

— Fokozni kell irántuk a szeretetet!

Ez az egyetlen győzedelmes elv. S ha sikerül az életben ide aláznom magam, majd csak akkor leszek és csak akkor lehetek az elvek magaslatán.

N. Z.

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.

Genf, 1938 július 25 — augusztus 10.

»A nemzetközi Theológiai Szeminárium feladata... elsősorban a theológiai hallgatóknak a bevezetése az ökumenikus mozgalom kérdéseinek körébe, amely, már magában is, theológiai problémává vált. További feladata a különböző egyházalakulatok theológiai felfogásának, életének és különösképen — de nem kizárólag — azon kérdéseknek tanulmányozása..., melynek megvizsgálása az Ökumenikus Tanács feladatkörébe esik.« (En marche vers l'Unité chretienne.

Alençon, 1937. 74 old.) Ennek a nagy és kiváltságos feladatnak a megvalósítására ült össze Genfben ez év júliusának végén a IV. Ökumenikus Szeminárium. A még kora tavasszal felhangzott hívó szóra mintegy hetvenen feleltek Ausztriától kezdve Európán át Chicago-ig. Professzorok, lelkészek, teológiai hallgatók. Tizenhét nemzet és nyolc egyház fiai. Hozták lelkükben a felekezeti meghatározottságukhoz való törhetetlen ragaszkodás mellett a más felekezetek iránti igaz szeretet. S a titkolt, de annál csábítóbb reményt, hogy a sorozatos előadások s a közös megbeszélések folytán megtörténik egy lépés a cél felé, melyet a kezdő sorok körvonalaznak.

Az egyház kérdése volt az amire az előadások fényt próbáltak vetni. Kifejtették a bibliai tanítást, melynek minden felekezetben azonosnak kell lennie. Majd egymásután hangzott fel a központi kérdésre a református, luteránus, anglikán, orthodox és amerikai válasz. Nagy eltéréseket ecsetelve, de szüntelen hangsúlyozva az egymás felé vezető út fontosságát. Félreérthetetlenül rámutatva arra, hogy az egyház egy, de a földi körülményeknek természetesen megfelelően darabokra törve vivja nagy küzdelmét. A Szentlélek egységre hívó szavával szemben le kell mondanunk sükettségünkről s a hit-remény-szeretet által vezetettve kell haladnunk az *Una Sacta* felé. Az ennek megvalósulásába vetett remény volt az alapja azoknak az előadásoknak, amelyek az egyház égetően sürgős feladatairól szóltak, felekezeti meghatározottságra való tekintet nélkül.

Az elhangzott előadások gondolatmenetét a következőkben kísérem meg vázolni. Rövidségekre kell törekednem, ezért a lehető legszűkebb határokat kellett magam elé vonnom. Remélem azonban, hogy ez nem fog a tudósítás hűségének rovására menni.

Isten ígéje és az egyház. (D. Thurneysen, Basel.) — Az egyház azoknak az embereknek közössége, akiket Isten az Ő szava által magához köt, amennyiben kihívja őket a bűn és a halál nyomoruságából. Az egyházat tehát az Ige alapítja. Ez az Ige pedig Krisztus, ki élő hatalomként működik a Szentlélek által. — Erre a meghatározásra Luther Kiskátéjának alapján juthatunk, melyben az Apostoli hitvallás három tételének magyarázata áll most előttünk.

Az első tétel azt fejezi ki, hogy Isten teremtett mindent. Fel-tűnő, hogy a magyarázatban nem Istenről, hanem az emberről van szó. De az emberről mint Isten teremtményéről, ki létében teljességgel Istentől függ, kit Isten könyörülete tart fenn s ki mindezért adósságát dicsérettel és hálaival rója le. Ez a legtökéletesebb kapcsolat Isten és ember között. Az ember itt nem magában hanem már az egyházban áll. Már nem saját maga szabad úra, hanem a

Teremtőhöz kötött. Ki van már híva a bűnből és halálból s be van állítva az egyházba.

Az első tétel magyarázata eszerint arról szól, hogy Isten kegyelme hozza létre az egyházat, mely egyedül az Ő javaiból él. A főjő Isten Fia. Egyedül Ő általa lehet Istenhez menni s felismerni, hogy én egyedül Istenhez tartozom. Ezért nem a teremtésből, hanem egyedül Kristustól származik az istenismeret. Ez az egyedüli ismeret adja tudtul kiválasztott voltunkat, régi szabadságunk romjain újat ad s a nyomoruságból az életre ment.

A második tétel — Luther magyarázata szerint — Jézus Krisztusról, mint valóságos Istenről s valóságos emberről beszél. Feltárja ez a rész a »Krisztus utját«, melyet miattunk, érettünk tett meg, hogy ennek négy állomásán; a születésen, halálon, feltámadáson és mennybemenetelen áthaladva megváltson minket. Kegyelemből történt meg ez az ut, mert Isten nyugalomban is maradhatott volna. De Ő elhatározta e nagy tettet, hogy ezáltal közösséget teremtsen velünk.

Az egyház az a hely, ahol az ember Istennek e nagy könyörületeségéről tud. Ez a tudás: a hit. A hit pedig biztos tudás, mert Krisztusra vonatkozik. Mert nem kívülről s nem magamtól jön, hanem kizárólag Krisztustól. Ez a tudás önmagában is igaz, de valódi érvényre akkor emelkedik, mikor az én személyes tudásommá válik. Az egyház az a hely, hol Isten megszólítása által ez a tudás az enyém lesz.

E tudás Krisztusra vonatkozik s vallja, hogy Ő az én Uram. Hogy Ő az, akin Isten az Ő országát az emberek között építi. Az a hely, hol ez ország alapja letétezik: az egyház. Hol az Ő uralma a megváltás harca által valósul meg. Krisztus megvált engem, amennyiben kiszakít a bűn hatalmából s a maga alattvalójává tesz. Az Ő uralkodásának és érettem folytatott harcának pedig kezessége az Ő Isten-ember volta, mely nélkül sem uralomra, sem megváltásra nem volna képes. — Az egyház az a hely, hol az ember valóságos helyzete: a halálból az életre mentettség a legvilágosabban kifejezésre jut.

A harmadik tétel a Szentlélekről szól, mint aki a mi vakságunkat eloszlatja, hogy Istennek ez értünk végbevitt nagy tettet megláthassuk. E vakság eloszlatása ismét kegyelem, mert Isten megtehetette volna ennek ellenkezőjét is. A Szentlélek mondja meg nekem, hogy az én nevem is ott van a Krisztus után. E bizonyosságon alapul hitem. S ezáltal alapozza meg a Szentlélek az egyházat.

(Folyt. köv.)

Papp László.

Az akarat és önbizalom nevelése.

A gyermek pszichologia az utóbbi időben nagy léptekkel haladt előre. A kísérleti tudomány a gyermeki léleknek sok ismeretlen területét fedte fel és azt a következtetést vonta le, hogy az emberi lélek igen sok kóros tünetének maga a helytelen nevelés vetette meg az alapját.

Dr Máday István egyetemi tanár, európai relációban is elismert gyermek-pszichológus sok ilyen mesterségesen kitenyészett lelki defektusra mutat rá, melyek közül ezuttal csak az akarat és önbizalom nevelése, illetve nem nevelése, helyesebben elsorvasztása körüli hibákra akarunk rámutatni.

Az emberi társadalom tele van félszeg, félénk, akarat nélküli emberekkel, kikből hiányzik az önbizalom motorikus ereje. Ezeknek a lelki bajoknak, melyeknek nemcsak egyéni, hanem faji vonatkozásban is kiszámíthatatlanul káros következményei vannak, már a nevelés kezdetén, 3—5 éves kor előtt lett megvetve az alapja.

Az ép testű és lelkű gyermek tele van tettvággyal, mozgási készséggel, amit a természet rendje szerint ki kell magából adnia. A kicsi gyermek nagy cselekvési vágyát a kezeügyében lévő tárgyakon tölti ki. Ha megkaparint egy könyvet, azt könyörtelenül szétzaggatja; a tárgyat, ha megtud vele birkózni: irgalmatlanul szét-töri. A nevelők rákiabálnak, a gyermek értelmetlenül bámul s már is meg van ébredező tettvágya, bátorsága sebezve.

Ugyanez történik, ha a gyermek sir, vagy bármilyen más formában akarja cselekvési vágyát kiélni: egy szóval örökösen megfélemlítik a természetes vágyai szerint élni akaró gyermeket.

Ezzel a módszerrel — mondják a gyermek-pszichológusok — nehéz lelki bajoknak vetjük meg az alapját.

Jegyezzük meg, hogy megfélemlítéssel sohasem szabad nevelni gyermeket; az ily módon nevelt gyermekből kiöljük az önbizalmat, az akaratot, a bátorságot: az ilyen gyermek sohasem lesz életrevaló.

A piciny gyermek nem képes még a rossz, a bűn káros s az engedelmisség hasznos voltát belátni; ő csak azt látja — mondják a lélekbuvárok — hogy a nagyok óriási, félelmetes lények, akiktől rettegni kell. Az ilyen megfélemlített apróságokból lesznek aztán a félszeg, ügyetlen, bátortalan, valamitől állandóan félő, szorongó, neuraszténias, életunt, nevetni nem tudó, beteg lelkű emberek, akiknek semmi sem sikerül ebben az életben.

A megfélemlített gyermek titkol, tagad, lesüti a szemét és hazudni kezd.

Ha nem akar pl. elaludni a gyermek, rákiabálnak, hogy ha nem alszik, elviszi a »mumus« s miután a nagyok félős arcot vág-
nak, a csöppség elrémül és rémekkel álmodik, ami lelki bajoknak veti meg az alapját.

Ha kicsi korában nem félemlitjük meg a gyermeket, nyílt, vidám, bátor, őszinte, magában bizó lesz és nem fog megrettenni az akadályok előtt.

Mi hát itt a teendő? Olyan könyvet kell a gyermek kezébe adni, amit ha akar. eltéphet; olyan játékszert, amit szétrombolhat, ha feltámad erőpróbáló kedve.

Az egészséges lelkű gyermeket minden nagyon érdekli s ha jól megnézte a motor külsejét, látni és megismerni akarja annak belvilágát is, hogy lássa, mi berregteti a motort, mi hajtja annak kerekeit. Amelyik gyermek nem kíváncsi a motor, vagy baba bel-
sejére, annál a gyermeknél valami lelki hiba van és nehezen fog értelmes emberré kifejlődni.

Tessék a gyermek előtt szabályosan szétszedni a játékszert, megmagyarázni, mi hajtja a motort, mi mozgatja a baba szemét s akkor nem rontja el a játékszert s ha mégis elrontaná, megtérül a kár a gyermek egészséges fejlődésében.

Lesz majd idő, a fejlődés egy magasabb fokán, midőn a gyermek vágyait, kívánságait és tettvágyát helyes mederbe terelhetjük; időnapelőtti helytelen szigorunkkal ne félemlítsük meg a gyermeket.

S ami áll az egyénre, áll az az egyénekből álló társadalomra is. Csak abból a népből lesz vidám, bátor, magában bizó, az akadályok előtt meg nem rettenő nép, melynek lelkületébe a fentti helytelen módszerekkel a lelki bajok csiráit el nem vetegették.

Tóth Zsigmond.

HIREK

A Szamostartományi iskolai felügyelőség hivatalos lapjában (132—133.) olvassuk ezt a rendeletet, minden fokozatu állami iskolai igazgatósághoz és a tanfelügyelőségekhez címezve.

A Nemzeti Nevelésügyi Miniszter 243.844—1938. sz. rendelete alapján és az 1938 aug. 1-n kelt, s a Hiv. Lap 1938 aug. 4-i számában megjelent 1750-b) sz. minisztertanácsi jegyzőkönyv 19. fejt. szerint a

kisebbségi állampolgároknak biztosítva van az a joguk, hogy családi nevüket mindég az eredeti alakban írják.

Tehát, hogy a kisebbségi lakosok részéről ezen tárgyban minden elégedetlenséget és felszólalást megelőzzünk s elkerüljük azt a látszatot, mintha az állami hatóságok elnéznének a megállapított szabályokkal ellenkező vagy épen célzatos gyakorlatot, kérjük, hogy ebben a tekintetben a Miniszter ur ren-

delkezése szerint intézkedjék, s tartsa tiszteltben azt a szabályt, hogy a kisebbségi gyermekek családnevét eredeti alakjában kell írni.

Adományok. A Püspök úr már évekket ezelőtt meglehetősen felhívást közzölt a Ref. Jövőben, s kérte híveinket, hogy adakozzanak a szegénységgel küzdő teológus ifjak segélyezésére. Özv. Juricskay Dezsőné úrnő Örvendről az első közül volt, akik bőkezű adományukkal feleltek a felhívásra, s kitartásában példaadó, mert azóta is minden évben beküldi a püspöki hivatalba 1000 Leies adományát. — *Az egyházkerületi Nőszövetség* a szegénysorsú teológusok segélyezésére 2000 Leit fizetett be az egyh.-ker. pénztárba.

A. Huszadik Század Magyar Református Írói Könyveinek Jegyzékét 1938. év karácsonyára kiadta a budapesti református vallásoktató testület. A gondolat dr. Incze Gábor vallásoktatási igazgatótól ered. Ő kezdte összegyűjtögetni ezeket a munkákat, s a szerzők ajándékozta művekből ma már egy nagy könyvtár növekedett; úgy az összegyűjtött művek betűsoros, sűrű nyomású jegyzékének ez a második kiadása már két iv terjedelmű. A budapesti Református Vallásoktató Testület vállalkozásának jelentőségét nemcsak a református közönség fogadta páratlan lelkesedéssel, hanem református íróink és könyveik kiadói is felkarolták. A könyvjegyzék kiegészítő részében az idegen nyelvből magyarra ültetett református munkákat, vagy magyar református írók által fordított ev. keresztényen vonatkozó könyveket

sorakoztatnak fel. A jegyzékbe csak azok a könyvek kerültek, amelyeket valóban meg is kapott a könyvtár. A vállalkozás méltó arra, hogy minden református író támogassa és megjelent művének egy példányát ingyen és bérmentve küldje meg a Budapesti Református Vallásoktató Testületnek. IX. Kálvin-tér 8. sz.

A Szeretetszövetség 44 intézetében 1518 gyermek, ápolat, agg, a szeretet segítő kezére utalt református lélek él. Vagyona ma 500.000 Pengő. A Segítség c. raptár 75.000 példányban fogyott el. Az árvánapot megtartották a gyülekezetek és majdnem 10.000 P. lett a perselypénzek összege. Pest-szentimrén az 5-ik és 6-ik aggmenházat nyitották meg. Olyan tömegesen jelentkeztek felvételre, hogy bérelt házakban kellett elhelyezni a 7-ik és 8-ik menházat. Velencén a Bélatelken több, mint 8 ezer pengő költséggel, amelyet majdnem teljes egészében a telekadományozó ajándékozott, 40 személyre gyermeküdülőt épített a Szeretetszövetség. Békéssámszonban aggmenház nyílt meg, Kunmadarason a nyomorékok számára cipészipari műhelyt nyitott, Budapest—Baross-téri egyház szeretetotthonát átvette a Szeretetszövetség. Debrecenben a szabadult férfirabok számára megépítette a »Reménység háza« cim alatt tervezett menhelyet. A baranyai telepítési akció is folyik, 23 családot 154 taggal telepített át a Szövetség az elmúlt évben. Egy család a debreceni kollégiumi ifjuság akciója folytán jutott ingatlanhoz. Kisujszálláson 1938

március 1-én nyílt meg egy 40 sze nélyes aggmenház, amelyet a város adott át kezelésre.

Karcag város szintén felajánlotta 60 személyes aggmenházát kezelésre, A kismarjai közbirtokosság bérlői a Beöthy László-féle kastélyt négy nagy épülettel és parkkal 13 évre teljesen díjtalanul felajánlották. Ezekben az épületekben nyugdíjas családok és özvegyek számára penziószerű otthon készül. Az egyik 8 szobás épületet gyógyíthatatlan betegek számára kórházszerűen rendezik be. A másikat testi fogyatékosok, főként vakok számára. A püspökladányi árvaház 12 gondozottja helyett most már 24-et tudnak ellátni. Hejőpapin 20 hold adomány földbirtokon kezdett el gazdálkodni a Szövetség. A budapesti teológusoktól átvett nyaraltatási akció révén 8 helyen 154 budapesti gyermeket nyaraltatott a Szövetség.

A debreceni Kollégium elmaradt 400 éves jubileumi ünnepe valószínűleg jun. 2—3-án

lesz. Ekkorra elkészül az egyetemi templom, melynek felszentelése, valamint a Kollégiumban elhelyezett domborművek és az egyetem előtti szobrok leleplezése még a jubileumi ünnep előtt megtörténik. Így az ünnep megrövidül, ami a vendégek elhelyezését nagyban megkönnyíti.

Az első Magyar Református Világgyűlés emlékfüzete megjelent 87 lap terjedelemben. Ára 1 P. 50 fillér. Megrendelhető az ORLE tanulmányi főtitkáránál Debrecenben, központi egyetem.

A debreceni egyházmegye gondnokává dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanárt választották meg, kinek beiktatása január 23-án történik meg.

Az önkéntes adományok összege a múlt évben a nagyváradi egyházban 377739 Lei, a szatmáriban 313.075 L. a szatmárnémetiiben 70.934 L. a temesváriban 187.589 L. volt. A szatmáriban alapítványokra befolyt még 53.530. L.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

282—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* A vallás- és Művészetügyi Minisztérium 604—1939. sz. leiratával a vármegyei prefektusok jelentései alapján az egyházi intézmények és belmissziói szervek működésére vonatkozólag a következő rendeletet küldötte meg hivatalomhoz:

»Domnule Episcop. In continuu ne sosesc rapoarte dela Prefecturi că, sub motivul de adunări cu caracter bisericesc, se intrunesc în fiecare zi, de regulă în orele de seară dela 19 la 21, diferite asociații, reuniuni, coruri, fanfare, șezători, tineret, etc. fără autorizație, provocând astfel dese conflicte cu autoritățile Statului și în special cu jandarmeria, care e chemată să supravegheze și să controleze orice fel de întrunire, mai cu seamă în orele de seară.

Ședințele administrative ale organelor statutare bisericești,

pentru cari s'au dat ordine de cătră Ministerul de Interne, că se pot întruni liber, fără autorizație prealabilă, având numai să anunțe organelor militare și politienești data și programul întrunirilor lor, nu cad în categoria întrunirilor de mai sus. Pentru exercitarea controlului față de toate organizațiile, cari nu cu caracter pur bisericesc, este absolut necesar ca toate reuniunile, asociațiile culturale, cari funcționează sub egida bisericii, să-și concentreze activitatea lor într'o comună pe mai puține zile din săptămână de acord cu organele jandarmeriei, să anunțe organelor locale competente data și programul întrunirii lor și să obțină din partea acestora autorizația de a se întruni. Aceasta pentru a da organelor politienești posibilitatea să-și repartizeze organele lor în diferite comune după necesități. Altfel controlul ar deveni iluzoriu și menținerea ordinei imposibilă.

Vă rugăm, Domnule Episcop, să binevoiți a da instrucțiunile necesare, în acest sens, îndrumă organele subalterne să caute, în colaborare ermonică cu organele Statului, înlăturarea oricăror neînțelegeri și conflicte ce s'ar putea ivi între organele bisericești și între cele politienești și cari, prin bunăvoință și cu tactul cuvenit s'ar putea ușor evita. (Aláírások.)

»Püspök úr! A megyefőnökségetől állandóan érkeznek jelentések, hogy egyházi jellegű gyűlések címén mindennap, rendszeren az esti órákban 19—21 óráig, egyesületek, énekkarok, zenekarok, összejövetelek, ifjúsági egyesületek stb. engedély nélkül jönnek össze és így gyakori összeütközések keletkeznek az állam hatóságaival, különösen a csendőrséggel, amely hivatott arra, hogy mindenféle, különösen az esti órákban összejövő gyűléseket ellenőrizze.

Az egyház intézményes szerveinek közigazgatási ülései, amelyekre nézve a belügyminisztérium rendeletét adott ki, szabadon jöhetnek össze minden előzetes engedély nélkül és csak az a kötelességük, hogy összejöveteleik időpontját és napirendjét a katonai és rendőri szerveknek jelentsék be, — nem esnek a fenti gyűlések fajtájába.

Az összes nem tisztán egyházi jellegű szervezetek ellenőrzésének gyakorlása végett feltétlenül szükséges, az összes, az egyház védőszárnyai alatt működő közművelődési egyesületek és társaságok működésüket a csendőri szervekkel egyetértően községenként a hét kevesebb napjaira összpontosítsák, jelentsék be a helyi illetékes szerveknek a gyűlések időpontját és napirendjét és szerezzék meg ezektől a gyűlésekhez szükséges engedélyt. Ezt azért, hogy a rendőri szerveknek lehetőség nyujtassék, hogy a szükséghez képest szerveiket a különböző községekbe szétoszthassák.

Kérjük Püspök urat, hogy sziveskedjék a szükséges utasításokat ilyen értelemben kiadni, utasítani az alantas szerveket, hogy az állami szervekkel az egyetértést keressék és bármiféle félreértést és összeütközést kerüljenek, ami az egyházi és rendőri szervek között felmerülhetnek s melyek jóindulattal és illő tapintattal könnyen kikerülhetők. (Aláírások.)

Felhivom az érdekelt Lelkészeket, hogy a rendelethez a leg-szorosabban ragaszkodjanak akként, hogy a presbitériumok és egy-

házközségi közgyűléseknek, mint egyházi intézményes szerveknek a gyűléseire nézve a gyűlés idejét, helyét és tárgyát a katonai és rendőri hatóságoknak, illetve községi előjáróságoknak és csendőrségeknek mindenkor kellő időben és pontosan jelentsék be.

A helmissziói egyházi alakulatok összejöveteleinek megtartása végett pedig állapítsák meg a hétnek azt a napját, helyét és idejét, amikor és ahol összejöveteleiket tartani akarják. Szigoruan körvonalazott tárgyat is közölni kell az illetékes ellenőrző hatósággal, hogy velök együtt minden tekintetben megállapodjanak, az engedélyt egyszersmindenkorra megnyerjék.

Megjegyezni kívánom, hogy minden olyan panaszt, amely a fentieknek szoros be nem tartása miatt keletkezik, figyelembe venni nem fogok. — Oradea—Nagyvárad, 1939 január 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

518—1939-III. sz. KÖRRENDELET. *A nyugdíjintézet valamennyi lelkészjellegű tagjához.* Ezuton tájékoztatom a lelkészi kar tagjait, hogy számos lelkésztársam azzal a kéréssel fordult hozzám, tegyem meg intézkedésemet abban a tekintetben, hogy 1939 évi január hó 1-től kezdődőleg az előirt évi nyugdíjintézeti tagdíj 12 havi egyenlő részletre elosztva hozassék levonásba a havonként kiütetésre kerülő államsegély terhére.

Atvizsgálván alaposan a helyzetet, magam is arra a meggyőződésre jutottam, hogy sokkal helyesebb egyrészt a lelkészi kar, másrészt pedig a nyugdíjintézet szempontjából, ha a több oldalról elhangzott kívánságnak eleget teszek. Épen ezért az egyetemes érdekekre tekintettel, olyképen intézkedtem, hogy azokban az esetekben, amikor az érdekelt nyugdíjintézeti lelkésztag nem küldi be az alapszabályban előirt időpontban esedékes nyugdíjintézeti tagdíját, havi részletekben az államsegély terhére elszámoltatom.

Ez alkalommal ismételten felhívom mindazon lelkésztársaimat, akik még az 1938 évről tagdíjhátralékban vannak, hogy e kötelezettségüknek saját érdekükben haladéktalanul tegyenek eleget, mert ellenkező esetben kénytelen leszek a beszédést más uton szorgalmazni. Oradea—Nagyvárad, 1939 január 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

9691—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1938. évi 91. sz. határozata értelmében a 916—1937. sz. a. kelt »A tanítói köri értekezletek szabályzata« című kiadványunkon a következő változtatást kell eszközölni: 3. old. 14. pont: »Tekintettel a bánáti egyházmegyében fennálló helyzetre, az e területen működő« szavakat törölni kell. Helyükbe »A« névelőt kell írni. Az esperes szó után be kell szúrni: »előzetes«. A harmadik sorban törölni kell a »3-ra« kifejezést.

A 14. pont tehát így hangzik: *A köri értekezletek az esperes előzetes hozzájárulásával az összejövetelek számát leszállíthatják, azonban ebben az esetben stb. végig változatlanul.*

Ezt a változtatást elő kell jegyezni úgy a hiv. lap 1937. évf. 103. old.-n, mint a szabályzatnak az iskolák számára kiküldött példányain. — Oradea—Nagyvárad, 1939 január 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

1
Oradea-
Nagyvárad
Nagy

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Módosítások a kultusztörvényen.

A kultuszminisztérium elhatározta, hogy módosítja a kultusztörvényt. Az 1928 ápr. 22-én kelt kultusztörvényt az új alkotmány-nyal akarják összhangba hozni.

Az anyakönyvvezetők és anyakönyvi hivatalok tisztviselőinek egyesülete — mint az Universul közli — a készülő új kultusztörvényvel kapcsolatban megtette észrevételeit. Javasatait valószínűleg el is fogadják és beiktatják az új törvénybe.

Az 1938 február 20-iki alkotmány kimondja, hogy az egyházi esküvő kötelező. Ezt az elvet eddig nem iktatták törvénybe és nagyon sokan továbbra is csak polgári házasságot kötöttek. Az anyakönyvvezetők egyesülete most azt proponálja, hogy törvényben szabályozzák az egyházi házasság kötelező voltát s irjanak elő határidőt, amelyen belül a házasfelek — a polgári házasságkötés megsemmisítésének terhe a'att — kötelesek egyházi házasságot kötni.

A polgári törvénykönyv 304. szakasza megengedi, hogy a törvénytelen házasságból származó természetes gyermeket a törvényesen összeházasodó szülők törvényesítik úgy, mintha a gyermek mindig törvényes lett volna és viselheti apja családnevét, állampolgárságát stb. A vallás tekintetében azonban a törvény nem intézkedik. Egyetlen intézkedés az, minthogy valamelyik házastárs áttér a másik vallására, a 18 éven aluli gyermekek a szülők közös vallását követik. A mostani javaslat az, hogy utólag törvényesített gyermek minden esetben apja vallását kövesse. Hasonlóképpen javasolják, az anyakönyvvezetők, hogy a másvallású feleség a házasságkötés alkalmával egyszerű bejelentés alapján felvehesse férje vallását és így kérjék az egyházi áldást.

A mostani kultusztörvény megengedi, az egyik vallásról a másikra való áttérést az egyháznak történő bejelentés és az átkeresztelés kötelezettségével. Előfordul azonban, hogy például ha valaki áttér az ortodox görögkeleti hitre, továbbra is régi keresztnevét viseli, nem pedig az ortodox egyház szentjeinek a nevét. Ezért kötelezővé kell tenni — mondják az anyakönyvvezetők — a ki-vagy átkeresztelkedők részére új keresztnev felvételét és ezt az új keresztnevet be kell vezetni az anyakönyvbe.

A kultusztörvény értelmében az áttérést eddig előbb az anyakönyvi hivatalban kellett bejelenteni. Sokszor előfordult, hogy egyesek megtették a bejelentést — de ténylegesen, egyházilag nem tértek át, mert csak arra volt szükségük, hogy anyakönyvi iratokban fel legyen tüntetve új vallásuk. A lavaslat szerint a jövőben az anyakönyvvezetők nem vehetik tudomásul az áttérési bejelentéseket — az áttérést igazoló lelkészi bizonyítvány felmutatása nélkül.

Az anyakönyvvezetők egyesülete szerint a »felekezetenkívüli« megjelölés alatt különböző és főként a betiltott szekták tagjai rejtőznek. Ezért javasolják a »felekezetenkívül« megjelölés megszüntetését. Végül indítványozza az anyakönyvi tisztviselők egyesülete, hogy korlátozzák az áttérési lehetőségek számát. Tarthatatlan helyzet — szerintük, — hogy valaki tiszser is megváltoztathatja vallását és végül még sem lehet tudni, hogy melyik felekezethez tartozik.

Mit kell tenni a 14 százalékos iskolai segélyből való részesedés érdekében.

Tekintettel arra, hogy a Közoktatási és Kultuszminisztérium szervezéséről és működéséről szóló 1930 július 1-iki törvény 186-ik szakaszának 4) pontja szerint a községi költségvetésekbe felvett iskolai segélyt, amit az iskolaszékek szervezéséről szóló 1919 július 24-iki rendelet törvény 14 százalékban állapított meg, arányosan kell szétosztani a községben levő iskolaszékek között, legyenek azok állami, vagy magániskolaszékek, továbbá

tekintettel arra, hogy a kisebbségi fő kormánybiztosság működési irányelveit tartalmazó 1750 bis. számú minisztertanácsi napló, mely a hivatalos lap 1938 augusztus 4-iki 178-ik számában jelent meg, 3-ik szakaszában a fenti intézkedést megerősítve, írja, hogy »a kisebbségi felekezeti iskoláknak megfelelő arányt fognak adni a község által beszedett 14 százalékos adóból,«

végül, tekintettel arra, hogy a hivatalos lap 1938 augusztus 14-iki 187-ik számában megjelent új közigazgatási törvény 159-ik szakasza szerint a bírónak a költségvetési év megkezdése előtt legalább 2 hónappal el kell készíteniök a költségvetés tervezetét, tehát legkésőbb február 1-ig.

A következő gyakorlati tanácsot adhatjuk azoknak az egyházközségeinek, ahol felekezeti iskola működik a 14 százalékos iskolai segélyből való részesedés biztosítása érdekében.

1. Minél előbb jelentsék be a polgári község előljáráshoz:
  - a) a felekezeti iskola épületének karbantartása, napi tisztoga-

lása, fűtése, nyári nagytakarítása, meszeltetése stb. költségeit, vagyis az iskolával járó dologi kiadások összegét, mivel a 14 százalékos iskolai segéllyel kapcsolatban legutóbb, 1934 március 29-én kiadott 12245. számú miniszteri rendelet szerint a 14 százalékból való részesedést csak dologi kiadásokra lehet felhasználni és az az állami és felekezeti iskolák között szükségleteik szerint (*după nevoie*) osztandó szét.

b) Kérjük e kiadásoknak a költségvetésbe való előirányzását a 14 százalékos iskolai segély keretei között.

Hasonlóképpen keressék meg a helyi iskolaszék elnökét is, aki előtt a fenti módon, tehát írásban tárják fel jelzett igényüket, kérve hogy ő is illessze ezt be az iskolaszék költségvetésébe. Legfontosabb azonban, hogy a lelkész, vagy tanító személyes megbeszélés útján a helyzet barátságos feltárásával a kérés teljesítését biztosítsa. A kérés-minta mellékelve 1. szám alatt, a községi előljáráshoz címezve. Hasonló tartalmu kérés adandó be a helyi iskolaszékhez (*Comitet școlar*) a megfelelő címzések alkalmazásával.

2. Amennyiben a községi előljáráshoz, vagy az iskolaszéki elnök elutasító határozatot hozna, vagy bármely más okból a költségvetésbe a 14 százalékos segély keretében az iskolákat jogosan megillető összeg nem vétetné fel, az eljárás a következő:

a) Az új közigazgatási törvény 159-ik szakaszának 3-ik bekezdése szerint a költségvetési tervet hirdetés útján kell nyilvánosságra hozni legalább 10 nappal ama nap előtt, amelyen a községi tanács ülést tart. Az ülés, illetve mivel jelenleg községi tanács nem működik, a költségvetés elfogadásáig az érdekeltek »*reclamațiune*« útján tehetik meg észrevételeiket, ami a bíróhoz címzendő.

b) Az új közigazgatási törvény 160-ik szakaszának 6-ik bekezdése szerint a megszavazott költségvetést a községházán legalább 5 napig ki kell függeszteni, ami alatt az érdekeltek *felszólalással* (*contestație*) élhetnek. A 161-ik szakasz 1. bekezdése szerint a határidő leteltével a költségvetést a felszólalásokkal együtt a falusi községek és nem megyeszékhely jellegű városok a megyei prefektushoz, az alvárosi községek (*comune suburbane*) az illető város polgármesteréhez, a fürdőhelyek, megyeszékhely jellegű városok és municipiumok pedig a kir. helytartóshoz terjesztik fel jóváhagyás végett.

A felszámolás mintája mellékelve 2. szám alatt.

3. A 14 százalékos iskolai segély szétosztását az 1919 július 24-iki törvény értelmében a falusi, illetve városi iskolaszékek végzik, s ezért legelső teendő, hogy ezekben az iskolaszékekben kiküldötteinknek helyet biztosítsunk. A falvakban az 1919-es törvény 8-ik szakasza szerint csak egy közös iskolaszék működik, amilyiknek

többek között tagja a falu lelkészeinek és tanítóinak egy-egy kiküldöttje s az e célra összehívott községi közgyűlés által megválasztott 4 községi lakós. A városokban a törvény 41-ik szakasza értelmében az egyes iskolák mellett működő iskolaszékek kiküldöttjeiből közgyűlés alakul s ez választja meg a közös községi iskolaszékbe küldendő 4 tagot. Ezenkívül a lelkészek egy és az egész elemi tanterület két tagot küld a községi iskolaszékbe. Gondoskodni kell tehát arról, hogy az iskolaszékek fentebb felsorolt tagjai közé a mi képviselőinket is felvegyék, ha pedig ez nem történik meg és a községi iskolaszék nem alakul meg szabályszerűen, az előirt formák be nem tartása miatt a felettes iskolaszéki hatóságnál kérni lehet az iskolaszék határozatainak megsemmisítését.

Ha a 14 százalékos iskolai segélyt felvették a községi költségvetésbe és a községi előljáróság kiutalta azt a községi iskolaszéknek szétosztás végett, az pedig egyáltalában nem juttatott, vagy nem juttatott kellő arányban a hitvallásos iskoláknak belőle, a sérelmes iskolaszéki határozat határozat haladéktalanul megtámadandó. Az 1919 július 24-iki rendelet törvény szerint a falusi községi iskolaszékek költségvetése ellen a megyei iskolaszékhez (Comitet școlar județean) lehet folyamodni, innen pedig az iskolák házához (Casa școlilor). A városi községi iskolaszékek költségvetéseit csak az iskolák házánál lehet megtámadni. Mivel a törvény nem ír elő határidőt, a felebbezés minél előbb, lehetőleg 5 nap alatt nyújtandó be, ami után az iskolaszéki költségvetés elkészült, illetve nyilvánosságra jutott.

E felebbezés mintája a falusi községek számára 3. szám alatt mellékelve.

Az eljárás eredményéről és az esetleges nehézségekről kérjük az egyházi főhatóság azonnali értesítését.

1. számú melléklet.

Domnule Primar!

Având în vedere prevederile art. 3 al jurnalului Consiliului de Miniștri pentru funcționarea Comisariatului General al Minorităților, publicat în Monitorul Oficial Nr. 178 din 4 August 1938, pag. 3595 în numele comunității bisericesti din.....ca susținătoare de școală, avem onoare a Vă face cunoscut că cheltuelile materiale ale școlii, susținută de Noi, fac în total.....Lei.

Vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare, ca această sumă să fie trecută în exercițiul comunal viitor, adică anul 1939—40.

Primiți Vă rugăm, Domnule Primar, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Datum, Aláírások : Preot, președinte, Curator.

2. számú melléklet

Domnule Primar!

Art. 3 al Jurnalului Consiliului de Miniştri publicat în No. 178 din 4 August 1938 din Monitorul Oficial pag. 3595 prevede, că »se va acorda şcolilor particulare minoritare o cotă potrivită din impozitul de 14 la sută, percept de comună.«

Având în vedere, că în bugetul comunal pe anul 1939—40. nu este prevăzut acest impozit de 14% nici suma corespunzătoare alin II. punctul 1 al art. 176 din legea administrativă, care prevede ca cheltuiala obligatorie »intreţinerea sau chiria localurilor şcolilor primare, încălzit şi luminat« (vagy: suma prevăzută sub titlu de ajutor şcolar nu acopere nevoile şcoalei confesionale),

în baza art. 160 din legea administrativă am onoare a Vă înainta prezenta

CONTESTAŢIE

rugându-Vă să binevoiţi a o înainta împreună cu bugetul comunei la Dl Prefect al judeţului..... (vagy la Dl Rezident Regal al Ținutului.....) în baza art. 161 alin. 1. al legii administrative,

unde rog să binevoiască a dispune rectificarea bugetului, respective înscrierea în buget sub titlu de ajutor şcolar unei sume echitabile, care va acoperi şi nevoile şcoalei primare confesionale..... (vagy suma de.....Lei, adecă cheltuelile materiale ale şcoalei primare.....)

Preot.

Cu toată stimă

Curator.

3. számú melléklet.

CĂTRE ONOR. COMITET ŞCOLAR JUDEŢEAN

Domnule Preşedinte!

Bugetul comunei.....pe anul 1939—40. prevede sumă de.....Lei sub titlu de ajutor şcolar, în conformitate cu art. 186 pct 4) al legii pentru organizarea şi funcţionarea Ministerului Instrucţiuni şi al Cultelor din 1 Iulie 1930, precum şi art. 176 alin. II pct. 1 din legea administrativă.

Având în vedere, că Comitetul Şcolar comunal din..... primind această sumă a adus o hotărîre prin care a privat şcoala confesională.....de cotă ce i se cuvine din acest ajutor şcolar, cu toate că art. 186 pct 4) al legii mai sus citate prevede,

că »aceste cote se vor repartiza proporțional tuturor Comitetelor Școlare din comună, fie de Stat, fie *particulare*« iar art 3 al Jurnalului Consiliu de Miniștri No. 1750 bis apărut în Nrul 178 din 4 August 1938 al Monitorului Oficial dispune, că »*se va acorda școlilor particulara minoritare o cotă potrivită din impozitul de 14 la sută perceput de comună*»,

în baza decretului lege din 24 Iulie 1919 pentru organizarea Comitetelor Școlare avem onoare a Vă înainta prezentul

APEL

rugându-Vă să binevoiți a anula hotărîrea atacată a Comitetului Școlar.....și a dispune în conformitate cu legea și Jurnalul Consiliului de Miniștri mai sus citați ordonanțarea sumei de.....Lei pentru acoperirea cheltuelilor școalei noastre confessionale.

Cu deosebită stimă

Preot.

Curator.

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.
Genf, 1938 július 25—augusztus 10.

Isten a Krisztus «kincsé»-t nem zárja el, hanem nekünk adja az ige hirdetésben. Az Igét a Szentlélek teszi szólóvá s a mi szívünkben is ugyanó felel arra vissza. Ő ad bizonyosságot bűneim bocsánatáról, melynek alapján hiszem az örök életben való részeségemet. Ez az én »jövöm«, mely a bűnbocsánatban már »jelen«-né válik. A bűnbocsánat bennünket »várakozás«-ra utal. E várakozásban »birjuk« a mi jövőnket, az örök életet. S hogy mi már valóban a jövőben élünk, arról biztos jelünk a sákramentum. Csak ez lehet az utolsó szó.

Szent Pál és az egyház. (D. Leenhardt, Genf.) A cimben jelzett kört kibőviti, mikor nem kizárólagosan a páli, hanem az újtestamentomi egyházfogalmat teszi vizsgálódásai tárgyává. Az újtestamentom könyveiben felvillanó vonalak egységes képpé való összefogása előtt már adja az egyház meghatározását: Egyház — nemcsak keresztyén, hanem bármily egyház — ott keletkezik, hol az emberek egy bizonyos vallási tárgy (objekt religieux) körül társulnak s a köztük így kialakult kapcsolatot szociológiai térre viszik át. Szociológiai és misztikus vonás fonódik így össze az egyház fogalmában. Ez összefonódás szükségképeni, mert akár egyik, akár másik hiányával egyházzal nem lehet szó.

Hogy elérkezhessünk az újtestamentomi egyházfogalomhoz, végig kell járnunk az ótestamentomi fejlődés különböző fokozatait. E fokozatoknak szervesen összefogó kapcsa a folyton hangsúlyozott alaptétel: Az egyház a választott nép közössége. A hangsúly itt a kiválasztás tényére s nem a népi közösségre, mint olyanra, esik, Közösségi és egyéni vonások váltakozó uralma után jut el ez alapján mindig azonos kép a fejlődés csúcspontjára, amikor a Dániel könyve hetedik részében megjelenik a Messiás személye, mint az egyház középpontja.

A Jézus körül kialakult tizenkettős kör az egyház magja. Ez egyben az ótestamentomi fogalom átmentése, de ugyanakkor annak megítélése is. Átmentése a kiválasztáson alapuló közösség tényében van, megítélése pedig abban, hogy itt az egyháztagság elengedhetetlen feltétele a személyes hit. E kis kör előtt világosodik meg az egyház lényege: Isten országa. Péter az, ki elsőnek kap erről bizonyosságot, de ez a tény nem jelenthet külön kegyelmet.

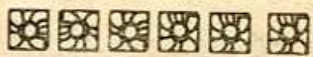
Az ótestamentomban uralkodóbb szociológiai oldallal ellentétben most a misztikus vonás lép előtérbe: a keresztség itt minden más közösségből kiszakítja az embert s beoltja a Krisztus közösségébe. A misztikus oldal győzelmét Pál viszi véghez, mikor az evangéliumot a pogányoknak hirdeti. — A keresztség jegyével ellátottak lesznek tagjai az egyháznak, mely a »Krisztus teste.« A »test« egységet, függést, összetartozást fejez ki. E »test«-nek misztikus oldala a Krisztushoz való tartozás, szociológiai oldala a tagok egymáshoz való tartozása. Az első főleg a keresztségben, a második az úrvacsorában jut kifejezésre.

A kialakult Krisztus-test szervezetére vonatkozó kérdésekben az Apostolok Cselekedetei és a páli levelek adnak felvilágosítást. Az apostolok, próféták és tanítók nagy háromságát Pál élesen kiemeli, helyi és idői vonatkozástól függetleníti. Mig a kegyelmi ajándékok többi hordozóinak hivatáskörét az uralkodó viszonylatoktól teszi függővé.

Krisztus gyülekezete a Kálvin theológiában. (D. Peter Barth, Bern.) Kálvin az Institució IV. könyvében beszél az egyházzól. Felteszi a kérdést: Melyik a vera ecclesia Christi? A Szentlélek által kihivottak s az Ige uralma alatt élők közössége, melyet a hit, remény és szeretet szálai kapcsolnak össze. Ez a közösség a hit tárgya, mert egyedül az Ur ismerheti az övéit. Az övéi közé tartozik nemcsak az élők, hanem úgy a megholtak, mint az élők nagy seregei is.

Papp László.

(Folyt. köv.)

HIREK

Nyugdíjazások. A nyugdíjintézeti Végrehajtó Bizottság legutóbbi ülésében a beérkezett kérelmek elbírálása után a lelkési karban a következő nyugdíjazásokat mondotta ki az 1939 évi április hó 1-vel kezdődő joghatállyal Hamar György Ujszentes, Tóth Gábor Kisbáony, Magoss Ferenc Mikola és végül Csécsi Imre volt aradi már eddig is részben nyugdíjellátmányban részesített lelkész végleges nyugdíjaztatását 1939 január 1-től kezdődően.

A debrecenkörnyéki tanyai templom építésére Várad Szabó Miklos 135 kat. hold és 9 nyilas földet több tanyával együtt hagyományozott. Azzal a feltétellel tette, hogy belőle a tanyákra templomot építsenek és állást szervezzenek.

Iratferjesztési osztály több lelkész úr érdeklődésére ezuton közli, hogy Pócs Lajos »Példák gyűjteménye« című kötet beszerzése, — mely a predikációk illusztrálásához rendkívül alkalmas, — folyamatban van és minden valószínűség szerint február hó folyamán meg is kapjuk. Kérjük a lelkész urakat, hogy igénylésüket postafordultával jelentsék be, mert miután idegen kiadványról van szó, pontosan kell tudni a szükségletet. A mintegy 320 oldalas kötet ára cc. 160 Lei lesz.

Felhívás! A püspöki hivatal ezuton hívja fel azokat a lelkési hivatalokat, amelyek közgazgatási nyomtatvány szükségletüket nem jelentették be, hogy *e bejelentést a kiküldött felhíváson haladéktalanul eszközölni sziveskedjenek*, hogy a nyomtatványok lehetőleg egyszerre küldessenek ki a lelkési hivatalokhoz.

Pályázat meghosszabbítás. A temesvári egyház kántori állására január 1-i számunkban meghirdetett pályázatát a presbyterium február 15-ig meghosszabbította Figyelmezteti a pályázókat, hogy csak esperesi megerősítéssel ellátott szolgálati bizonyítványokat vehet figyelembe. A próba éneklés és orgonázás február 26-án lesz, amikor minden megjelenő pályázó egy ugyanazon kötött egyházi éneket énekel orgonakiséréte mellett, azonkívül egy szabadon választott egyházi, vagy más vallásos éneket és egy — nem hosszú — orgona darabot játszik el bírálóbizottság, a presbyterium és a gyülekezet jelenlétében. A szabadon választott ének és orgona darabok pontos címét minden pályázó, tehát az eddigiek is, küldjék be febr. 15-ig a lelkési hivatalba. Ha a pályázók között olyanok is vannak, akik hegedülni tudnak, úgy, hogy önálló magánszámot is képesek előadni, és erre vállalkoznak, akkor a presbyterium alkalmat ad ilyen képességeik bemutatására is és ez esetben ennek a darabnak pontos címét is küldjék be. Orgonakisérétről gondoskodunk. Egyben közöljük a pályázókkal, hogy a távolabbról jövő meg nem választottak utiköltségéhez is hajlandó az egyház — indokolt kérelemre — méltányos összeggel hozzájárulni. — Temesvár, 1939 január hó 29. *A presbyterium.*

Közöljük a lelkész urakkal, hogy Makkai Sándor: »A mi utunk« című predikációs könyv 50 Lei-es áron, továbbá »Az egyház missziói munkája« 320 Lei-es áron még néhány példányban kapható az Iratterjesztési osztálynál. Kérjük az érdekelt lelkész urakat, hogy megrendeléseiket lehetőleg mielőbb feladni sziveskedjenek.

A szatmári főgimnázium épületében a karácsonyi szünet alatt kisebb tűz volt, ami könnyen veszedelmessé is válhatott volna. Az Agricola Fonciera biztosító társaság megbízottja által azonnal megállapította a kárt és a kárösszeget az intézet igazgatóságának késedelem nélkül ki is utalta.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

649—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli esperesi és lelkészi hivatalnak és iskolai igazgatóságnak.*

Több alkalommal hivatkozik a miniszterium és más hatóság az 1750 bis 1938. minisztertanácsi jegyzőkönyvre. Megjelent a Hiv. Lap (Monitorul Oficial) 1938. aug. 4-i 178. számában. Egyházi és iskolai életünket több vonatkozásban közvetlenül érinti ez a jegyzőkönyv, s ezért a bennünket érdeklő fejezeteket alábbiakban pontos fordításban közlöm:

A minisztertanács 1938. augusztus 1-i ülésében meghallgatva a külügy, belügy, nemzeti nevelésügyi és vallás és művészetügyi miniszter urak fejtegetéseit, az érvényben levő törvényes intézkedések alapján megállapítja a következő vezérelveket, amelyek az összes tárcák és bármiféle közhatóságok és intézmények tevékenységét fogják vezetni azokban a kérdésekben, amelyek a kisebbségek életét érdeklik az állam keretében; ugyanezek a vezérelvek szolgálnak útbaigazításul a kisebbségek vezérbiztossága számára.

1. fej. A román állampolgároknak nyelv, faj és valláskülönbségek nélkül joguk van — az állam felügyelete alatt — felekezeti iskolákat és művelődési intézményeket alapítani, vezetni és igazgatni, az illető kisebbségi nyelv használatával, az 1925. évi, a magánoktatás szervezéséről szóló törvény feltételei mellett.

2. fej. Az állam költségvetésében ezen iskolák számára könnyebbitéseket fog engedélyezni.

3. fej. A községtől szedett 14 százalékos adóból a felekezeti iskoláknak megfelelő arányos részt fognak engedélyezni.

4. fej. Az érvényben levő törvények alapján meg fogják vizsgálni és el fogják intézni azokat a nyilvánossági jog megadására vonatkozó kérvényeket, amelyeket jelen pillanatig esetleg nem intéztek el.

5. fej. A gyermekek neveltetéseért törvényesen felelős személyek (apa, anya vagy gyám) egyedül jogosultak megállapítani a gyermek nemzetiségi hovatartozását és beirathatják a felekezeti iskolába, az állami iskolába vagy bármely más felekezeti iskolájába.

6. fej. A kisebbségi vasárnapi iskoláknak és mindkét nembeli

ifjusági egyesületeknek joguk van működni a törvényes intézkedések és az illetékes hatóságoktól jóváhagyott alapszabályok szerint.

7. fej. A jövőben is el fogják ismerni a kisebbségi felekezetek középiskolai vallásánárainak azon jogát, hogy felekezetük teológiai főiskolájától nyert oklevél alapján kinevezhetők es véglegesíthetők, a nélkül, hogy új vizsgálatnak vetnék őket alá, kivéve a képesítő vizsgálatot, mely általános.*

8. fej. Azoknak a növendékeknek saját nyelvükön való vizsgáztatására, akik bizonyos tárgyakat a kisebbségi felekezeti liceumokban ezen a nyelven tanultak, az érettségi vizsgálatoknál olyan tanárokat fognak kinevezni, akik ismerik ezen növendékek anyanyelvét.

9. fej. A közigazgatási hatóságok kötelesek tiszteletben tartani a kisebbségi történelmi felekezetek képviselőinek azon jogát, hogy önállóan vezethetik és intézhetik összes egyházi, pénzügyi, alapítványi ügyeiket, szervezeti szabályzatuk értelmében, amennyiben ezek nem ellenkeznek a közrendről szóló törvényekkel.

10. fej. Tilos a közigazgatási hatóságoknak beleavatkozniok az istentiszteletre vonatkozó kérdésekbe.

11. A lelkészek fizetését, ami az államsegélyt illeti, valláskülönbség nélkül, ugyanolyan fokozat alapján állapítják meg, a válásügyi törvény szerint.

12. A román állampolgár nemzeti származása vagy nyelvi és vallási különbsége egyáltalán nem akadályozza annak, hogy állami megyei vagy községi hivatalokat foglaljon el.

13. fej. *A községi tanácsok nyelvhasználatáról szól.*

14. fej. *A polgármesteri hivatalhoz intézett beadványok nyelvéről szól.*

15. A hivatalos levelezés az állam nyelvén történik.

16. fej. A kisebbségi községekben működő hivatalnokoknak ismerniök kell az illető kisebbség nyelvét.

17. fej. *Kisebbségi polgármester kinevezéséről szól.*

18. fej. Az újságok, folyóiratok, közlönyök stb. címében azon helynek a nevét, ahol ezek a kiadványok megjelennek, az illető kisebbség nyelvén is meg lehet jelölni. Ezen közlemények szövegében pedig ezen helységek megjelölésére a kisebbségi nyelvet magában is lehet alkalmazni.

19. fej. A családi neveket mindég eredeti alakjukban kell írni.

20. fej. *Az állami kisebbségi tisztviselők román nyelvvizsgájáról szól.*

21. fej. *Az állami kisebbségi tisztviselők 50 százalékos vasúti jegyről szól.*

23. fej. *A kisebbségi állampolgárok részvétele a különböző érdekképviseletekben.*

24. fej. A kisebbségi bankok és szövetkezetek teljes szabadsággal fejlődhetnek és a hasonló román vállalatokhoz hasonló feltételek közt.

25. fej. A kereskedői cégfeliratokat román nyelven kell szer-

* A képesítő vizsgálat minden szakra nézve közös tárgyait?

keszteni. A kisebbségek saját nyelvükön is szerkeszthetik, azonban ugyanolyan betűket és közt kell alkalmazni.

26. Romániában csak a román állam színeit viselő zászlókat szabad kitűzni. A kormány azonban bizonyos egyesületeknek megengedheti, hogy meghatározott helyeken saját megkülönböztető lobogóikat és jelvényeiket használhassák.

27. *Az Erdélyi Múzeumegyesület, a Székely Múzeum és a Teleki-könyvtárról szól.*

28. fej. Biztosítjuk az erdélyi magyar mezőgazdasági egyesület működését alapszabályainak alapján és határai közt.

Kelt 1938. augusztus 1.

(Következik a miniszter urak aláírása.)

Oradea—Nagyvárad, 1939. január 27. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

288—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A minisztérium 244.234—1938. sz. értesítése szerint a hivatalos lap 1938. nov. 11-i 263. számában megjelent a módosított új elemi iskolai tanterv jóváhagyása s maga a tanterv 30 leírt kapható. — Bár hivatalos lapunkban az év elején szétküldött tantervvel szemben mutatkozó különbségeket közölni fogom, mégis ajánlom azoknak az iskoláknak, ahol erre mód van, hogy az új tantervet rendeljék meg, mert értékes anyagbeosztási táblázatok és mintaórarendek vannak benne, s ezek kellő változtatással nálunk is felhasználhatók. Tanszerraktárunk a megrendeléseket elfogadja, — amennyiben a könyvkereskedővel kedvezőbb megegyezés nem sikerül — Lei 30 + Lei 3 költség felszámítása mellett. — Oradea-Nagyvárad, 1939. január 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

458—1939.-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkészi hivatalnak.* Az egyházkerületünkkel szerződéses viszonyban álló biztosító intézet eljuttatta hivatalomhoz az egyházközségi ingatlanok tűz ellen való biztosítására vonatkozó 1939. évi díj-nyugtákat beszedés végett. Tekintettel arra, hogy a fennálló szerződés szerint a tűzbiztosítási díj legkésőbb 1939. évi jan. 31-ig az egyházközségek által beszolgáltatandók, így felhívom a Lelkészi Hivatalokat, illetve a Presbitériumokat, hogy e nagyon fontos fizetési kötelezettségüknek haladéktalanul annyival is inkább tegyenek eleget, mert a mulasztásokból esetleg felmerülő károkért a Presbitériumok tagjai egyénileg felelnek az egyházi törvények rendelkezése szerint. A díj-összegek azonosak az 1938. évi összegekkel és csak az esetben változtak, ha valahol történt építkezés, vagy javítás és azok be is jelentettek.

Itt hívom fel a Lelkészi Hivatalok és Presbitériumok figyelmét arra is, hogy az ingatlanok és azoknak berendezéseire vonatkozó biztosítási összegeket tegyék vizsgálat tárgyává, hogy azok megfelelnek-e a reális értékeknek, nehogy kár esetén ebből kifolyólag az egyházközségek hátrányos helyzetben kerüljenek. A változások, építkezések, vagy újonnan szerzett ingatlanok haladéktalanul bejelentendők biztosítás végett. — Oradea-Nagyvárad, 1939. január 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fővel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Presbiternők.

Egyházunk munkájába, gyülekezeteink szolgálatába a nők kezdettől fogva bekapcsolódtak. Már a legelső időkben rendszeresen dolgoztak szeretetszolgálók (diakonisszák.) Egyházunk történelme kimagasló nagyasszonyokat, egyházakat fenntartó patrónákat jegyez fel. Ma is az a helyzet, hogy egyházunk munkáiból a nők tevékeny részt vesznek. És legtöbbször és legtöbb helyen inkább, mint a férfiak. A nőknek nagyobb arányszáma jár a templomba is, mint a férfiaknak. Úrvacsorával is többen élnek. (A statisztikák szerint általában több nő van, mint férfi.) A hitmunkát (belmissziót) jobban szeretik és nagyobb kedvvel végzik, mint férfaink. Nőszövetség és leányszövetség már régen működött, mikor a férfiszövetség még ma is csak a megalakulás vagy a kezdet állapotában van. A nőszövetség rendszeresen tart bibliaórákat, lelkitáborokat (konferenciákat), míg a férfiszövetség csak szórányosan végez ilyen munkát. Vallásos ünnepélyeinken is nagyobb számmal szolgálnak a nők. A szeretetszolgálatban, az adakozásban is előljárnak. Özvegyasszonyaink, önálló keresetű nőink, vegyesházasságban élő asszonyaink stb.-ek kiveszik részüket az egyházi teherviselésből is, sokszor jobb szívvvel, mint férfaink. Szóval: nőink végzik egyházunk minden irányú szolgálatát, sokszor, talán legtöbbször intenzívebben, mint a férfiak.

Az a logikus és demokratikus, hogy a kormányzásban is, közvetve és közvetlenül is, azok vegyenek részt, akik a munkát is végzik. Vagy legalább is megfelelő arányszámot nyerjenek. Így kell lennie az egyházi életben is. A zsinat-presbiteri elv ezt kötelezővé teszi. Az egyházkormányzás az egyház többi szolgálatától nem független tevékenység. Sőt éppen szoros kapcsolatban van azokkal. Ez a kapcsolat pedig olyan, amelyben az egyházi szolgálatnak nagyobb fontossága, elsődlegesebb jelentősége van, mint a pusztán »kísérő tevékenységnek«, az egyházkormányzásnak. Az egyházi munka adja az egyházkormányzat létjogát is. Az egyházkormányzatnak az egyházi munkákat szolgálnia kell. Az egyházi tevékenységek érdekét kell szem előtt tartania.¹⁾ Tehát az ige-kötelezte egyházi munka

¹⁾ László Dezső: Az anyaszeetegeyház élete és szolgálata. Cluj-Kolozsvár 1938. 50. old.

határozza meg az intézményben, mint keretben történő, jogrendet kiépítő egyházkormányzatot. Amabból nő ki emez. Amikor ez a kapcsolat megszakad, vagy meglazul, vagy a sorrend megbomlik, ott az egyházkormányzat légüres térben mozog, vagy legalább is kellő alap hijával van, s ott nincs igei, zsinat-presbiteri egyház, hanem parancsuralmi katholicizmus. Ahol az egyház munkásai egy rétegének az egyházkormányzásban nincs képviselése, vagy az nem megfelelő arányszámu, ott a fenti veszély kísért. Ez a veszély nemcsak elvi, hanem a munka rovására van. Mert kicsoda tud ugy kormányozni, mint aki végzi azt a munkát, amelyre a kormányzat irányul? (Nem tévesztendő szem elől, hogy igei és jogi kormányzat között disztinguálni kell. A kettő összeszövődése, ha az elhatárolás laza, az ellentmondás és összezavarás veszélyét rejti magában. Ezért van az, hogy u. n. világi embereink, tanítóink, tanáraink munkásrétege egyházi hatóságaink testületében képviselést nyer.

Miután látjuk, hogy az egyházi munkában a nők nagyon is számotevő tényező, felvetődik a kérdés, hogy az egyházkormányzatban miért nincsen megfelelő helyük. Miért nem lehetnek presbiternőink? Mi az akadályja ennek? Mi az az elv, mely ezt lehetlenné teszi? Az az elv, hogy a nők, mert nők, az egyházkormányzatban nem vehetnek részt, megdőlt, mert presbitériumainkban, egyházmegyei és kerületi közgyűléseinkben felsőbb leányiskoláink tanárnőképviselői, énekvezéreink, akik nők is lehetnek, ott vannak.²⁾ Az egyházközségi közgyűlésnek is lehetnek nőtagjai. Következeteseknek kell lennünk és a tényekkel is számolnunk kell. Mi lenne akkor, ha egy e.-megyében történetesen csak tanítónők lennének? Mi lenne akkor, ha egy egyházközségben nem lenne annyi választójogos férfi, mint amennyi a presbiterek száma?

Az érvényben levő E. T. e kérdést egyáltalában nem tisztázza. Hivatalból lehetnek presbiternők, e.-m.-i és ker.-i képviselők is. (Ez nem egyéb, mint partikuláris választhatósági jog.) Az e.-m.-i és ker.-i közgyűlés választott világi tagjai alatt esetleg nőket is lehet érteni. E.-m.-i népiskolai tanítóképviselőkül azonban már csak férfiak választhatók, míg a kerületnél talán nők is.³⁾ Ezek mellett a választott presbiterség ismérvei ha nem is homályosak, de érdekesek: háromféle kritériuma van:⁴⁾ biológiai (férfi), jogi (aki választó) és spirituális (aki tisztességes és egyházas életet él.) (Már a sorrend is feltűnő!) A helyes sorrendet megtartva: hátha a spirituális, az etikai követelmények valamelyikének egy választójogosult férfi sem felelne meg, akkor nem lehetne presbitert választani,

²⁾ E. T. I. t.-c. 27. §. a., 51. §. e., 62. §. d. — ³⁾ E. T. I. t.-c. 62. §. e.
— ⁴⁾ E. T. I. t.-c. 30. §.

mert a nők nem jöhetnek számításba? Pedig ez nem lehetetlen eset a mai atheista, mindenféle szélsőséges irányzatok által megrontott világban. Továbbá: A szeretetszolgálattal a nők az egyházas életnek sokszor nagyobb tanubizonyosságát adják, mint a férfiak. Tehát az ethikai feltételnek szinte jobban meg tudnak felelni. Ilyen szempontból tehát indokolatlan a választhatóságból való kizárásuk. Jogilag pedig az a helyzet, hogy a kötelességek és jogok egyenes aránya, egyensúlya, kölcsönössége a jog természetéből kifolyólag a jogrend, a jogszolgáltatás legelemibb, elengedhetetlen feltétele. Ahol ez nincs meg, ott jogról beszélni sem lehet. Egyenlő kötelesség esetén másodrangúság a jogban, a jogrend felbomlása. (Nem existenciális kérdésünk ez?) Jelen esetben úgy van a dolog, hogy minden egyháztagnak, akár férfi, akár nő, egyforma kötelessége van. Az ethikairól nem is beszélve, jogilag is. Az egyházi teherviselésből a férfiakéval egyenlő mértékben ki kell venniök a nőknek is a részüket. A jog egyik felét meg is kapják: választhatnak. A másikat azonban nem: nem választhatók. Tudtommal pedig nincsen olyan jogrend, ahol azonos kategóriában a választás és választhatóság egymással kölcsönös nem lenne. E. T. a nőknek a presbiteriumba való választhatósági jogát nem adja meg. Ez nem egyéb, mint a női választók indokolatlan jogfosztása. Holott valakinek a neve a jogfosztási esetek között nem szerepel.⁵⁾ (Hiányos és logikátlan E. T.-ünk ezen a ponton a fenti §. kapcsolatában tovább is. Szerintem ugyanis aki azonos kategóriában nem választható, az választó sem lehet. Mert a választóság joga a választás jogával szemben nem minőségbeli, fokozati különbséget jelent, még mennyiségbeli többletet sem jelenthet: a viszonyosságnak fordított kapcsolatban is meg kell lennie. Tehát a 30. §-ból logikusan következne, hogy a 18. §. a választói jogot vonja meg a nőktől, valamint a tisztességtelen és egyháziatlan életű adófizetőktől is. Lehet, hogy ez a c) pontban benne van, azonban ha a 30. §. konkretizál, a 18-nak is úgy kellene lennie.) Tehát, hogy törvényünk a nőket nem fosztja meg választójoguktól, az azt bizonyítja, hogy törvényalkotóink is beiktatták őket nemcsak az egyház munkásainak, teherviselőinek, hanem kormányzóinak sorába is. Hogy miért van itt részleges következetlenség, előttem érthetetlen. Hogy mai jogrendnél ilyen esetekben biológiai szempontokat figyelembe lehessen venni, megmagyarázhatatlan. (A gondolat következtetés továbbvitele komolytalan és absurd konkluzióig vezetne.)

Nits István J.

(Folyt. köv.)

⁵⁾ E. T. I. t.-c, 18. §.

Mikor igehirdetés a predikáció?

Minden idők komoly lelkipásztorának a kérdése ez. Különösen az új reformátori theológia térhódítása óta meg a lelkipásztori szolgálat középpontjába került. E válságba került világban válságba jutott igehirdetésünk is. Nem maga az igehirdetés, hanem a »mi« igehirdetésünk. E válságból való szabadulás vágya teszi e kérdést nemcsak a theológiát szakszerűen üzők, hanem minden komoly lelkipásztor kérdésévé.

Predikáció irodalmunk termékeit különböző szempontok alatt lehet vizsgálat tárgyává tenni. Bennünket e helyen »az« igehirdetés szempontja vezet.

Nézzük először a predikációt tartalmi szempontból. A régebbi predikációk tartalma csaknem százszázalékban az ember szellemi és lelki életének magasabb rendű termékei. Szerepe van itt az emberi értelemnek, érzelemnek és akaratnak. Volt idő, amikor azt a predikációt tartották jó beszédnek, amiben az emberi értelem termékei tengtek tul. Meg vannak az ilyen beszédek, predikációk rakva a tudomány bármely területéről vett tételekkel, az emberi szellemi élet önkifejlődésének biztos és magától értetődő magyarázatával, nagyon gyakran a megélhetést biztosító és elősegítő praktikus tanácsokkal. Szegény hívő egy-egy ilyen prédikáció végighallgatása után azzal a meggyőződéssel távozott el a templomból, hogy mégis csak »nagy tudományu« ember a mi papunk. Ebből a nemből aránylag kevés prédikációval dicsekedhet irodalmunk, ellenben annál nagyobb a választók az emberi érzelem síkjában mozgó prédikációkban. Halotti prédikációinkban szinte a szétrobbanásig feszül az érzelem. A jó szónoki mivelet megmutatásának különösen kedvezett az ilyen tartalmu beszéd. Ehhez a tartalomhoz annyira hozzá szokott népünk, hogy jobb módu atyánkfiai temetések alkalmával messze vidékről előkutatnak egy-egy olyan szónokot, aki még a koporsó deszkáiból is könnyeket tud kisajtolni. Az ilyen tartalmu prédikáció irónk rávetették magukat a multra, azokra az eseményekre, amelyek jó eszköznek bizonyultak céljuk elérésére. Valóban egy-egy nagy toroku, színészi képességekkel rendelkező társunk bámulatos, pillanatnyi eredményeket, illetve sikereket tudott elkönyvelni az érzelmelek felkorbácsolásával. Ezek a prédikációk a bibliai eseményeket nagyszerűen és színesen újra elmesélik és ezáltal adnak olyan értelmet, ami céljuknak megfelelt. Az emberi szellem harmadik síkjának, az akaratnak területéről hasonlóan nem kevesebb prédikációnk nyeri tartalmát. Ebből a nemből valók az erkölcspredikációk. Ezeknél a prédikáció célja valamely erkölcsi igazságnak a megbizonyítása. Az

i
 Ilyen beszéd oktat. Az unalomig oktat. Mivel ezek a prédikációk abból a felfogásból táplálkoznak, hogy az ember alapjában véve nem rossz, csak elromlott, de »megjavítható«, — nemcsak a keresztyén, hanem általában a vallás életét alapjában támadják meg. Az oktató példáknak folytonos citálása, eszményi, vagy eszményített személyeknek felmutogatása, egy-egy bibliai alaknak hosszú, különböző, sejtésszerű érvekkel való alátámasztása jellemzi az ilyen beszédet.

Az itt jellemzett — emberi szellem hármassikjéről táplálkozó prédikációink tiszta típusára kevés a példa, többé-kevésbé vegyülve található.

Ha formai szempontból tesszük vizsgálat tárgyává a prédikációkat, megállapíthatjuk, hogy az egyházi beszéd a közönséges szó-noki beszédnek az idők folyamán csaknem minden formáját használta. Mivel minden beszéd nemcsak jó, hanem »szép« beszéd is akar lenni, így a prédikáció is a kor izlése szerint a változó esztétikai formák minden nyögét, mint »szép beszéd« magára kényszerült venni. Így termelődnek ki az u. n. esztéta papok és keletkeznek a szép prédikációk. Addig nincs is baj az esztéta papokkal, amíg tartalmat tudnak adni prédikációjuknak, csak akkor válnak nevetségessé, ha a forma a »semmi« takarását szolgálja. A korszerűség hasonlóan kialakít egy bizonyos formát. A prédikációnak modernnek kell lenni. S ezt olyanformán gondolják, hogy a prédikációt megtömi egy csomó idegen szóval és érthetetlen fogalommal. Így válnak a korszerű beszédek »korszerűvé.« Nem a korszerűség a fontos, hanem az érthetőség . . .

Mi ezzel szemben »az« igehirdetés jellemvonása?

Az igehirdetés — Ige hirdetés. Ki az Ige? Az Ige Isten maga, aki az Ur Jézus Krisztusban testet öltött. (Ján. ev. 1. r.) Így az Ige rajtam kívül áll és nem rendelkezhetem vele. Ebből nyilván következik, hogy az igehirdetésnek tartalmat és célt nem »én« adok, hanem a rajtam kívül álló Ige. Jó tudni: Isten nem ember és az ember nem Isten. Mások az Isten gondolatai és ember gondolatai. A kettő között áthidalhatatlan szakadék van. Nem úgy van tehát a dolog, hogy a jó, eszményi ember megnövelve egyenlő Isten, vagy az emberi szellem legeszményibb gondolatai, abszolútnak tartott igazságai és törvényei egyenlő az Igével, mert Isten és Igéje nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is soha egy nevezőre össze nem hozható módon különbözik az embertől és annak mindennemű szellemi és lelki termékeitől.

Ebből az következik, hogy az igehirdetés, mint prédikáció mindig eszközi jelentőségű, vagyis mindig az a prédikáció lehet csak

igehirdetés, amelyik sohasem akar más lenni, mint engedelmes és aláztos eszköz az Ige szolgálatában. A prédikációnak tartalmát sohase adhatok az ember szellemi és lelki életének a fent jelzett hármasság területéről, mert akkor az az én igém hirdetése lenne, pedig az én igém sohasem az Ige.

Nem árt tudni a prédikáció irónak, hogy az Igével nem rendelkezhet s nem kényszerítheti bele prédikációjába. Szörnyű vakmerőség erre vetemedni. Egy prédikáció író se merheti azt mondani, hogy az én művemben pedig az Isten igéje van. Az Isten igéje nem ott van, ahol én akarom, hanem ahol ő s egyedül ő akarja. Az ember prédikációjával együtt csak puszta eszköz, az Ige hirdetőjévé csak akkor lesz, ha az Isten úgy akarja.

A prédikáció formája az Ige hirdetés ilyen szempontja alatt másod, sőt harmadrendű kérdés. Sőt sok esetben egy esztétikai elemekkel túlszépített beszéd egyenes kárára lehet az igehirdetésnek épen úgy, mint annak pongyolasága és összevisszasága.

A prédikáció formai szempontból akkor jó, ha »Krisztusra vezérlő pedagógusi« mivoltának minél inkább megfelel. A predikátor beszédjében sohase az ígét hozza le a hallgatósághoz, hanem a hivatott lelket irányítsa és vezesse az örök Igéhez. Az a jó predikátor, aki erre a »vezetésre« minél jobban fel van készítve. Csak az ilyen szempontok alatt készült prédikációról remélhető, hogy Ige hirdetéssé válik. Azonban a prédikációnak Ige hirdetéssé való válása mindig attól függ, hogy az örök Ige, Krisztus mennyire méltóztat bennünket arra, hogy rajtunk és beszédünkön keresztül közölje magát a világgal.

SASS KÁLMÁN.

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.
Genf, 1938 július 25–augusztus 10.

Ez a közösség »catolica«, Egy a »fő«, ezért csak egy egyház lehet. Különböztetve Krisztust kellene darabokra tépni. — Ez a közösség »communio sanctorum«, amely fogalmat Kálvin így értelmezi: communio in sanctis rebus. Az egyház eszerint az Isten javaiban való közösség. E javakban való egyenlő részesedés mossa el a különbséget, mely a tagok között más javak tekintetében fennállhat. — Ez a közösség »mater omnium fidelium«. Minket a bölcsőtől a sírig minden bajon szeretettel vezet át. A pápás teljhatalmú-zsarnok anyával szemben ez szerető anya.

A »vera ecclesia« első ismertető jele az Ige hirdetése. Egyedül Isten tetszésén alapul, hogy Ő örökkévaló akaratát gyöngye emberi

szavak által szólja. A Máté evangéliomának missziói parancsa alapozza meg a keresztyén igehirdetést. Ennek végzése a »verbi divini minister«-ek hivatása. E »minister«-eket Isten titkos szava hívja el. Hivatáskörükbe való beállításukkor a Szentlélek segítségével kell buzgón imádkozni. A beiktatást méltóságban és minden ceremóniamellőzésével, egyedül a bibliai kézzrátéttel hajtja végre az illető gyülekezet.

Az emberi szó ruhája mellett az Ige a kenyér és a bor s a tiszta víz jegyeit is felhasználja, hogy megváltó munkáját elvégezze. A »vera ecclesia« ismertetőjele ezért az urvacsora és a keresztség sákramentuma is, melyek kiszolgáltatásának a legnagyobb tisztsággal és szép rendben kell történnie.

A harmadik ismertetőjel az egyházfegyelem. Ennek gyakorlására az egyház jogcimet a kulcsok hatalmából merit, mely az ő kezébe adatott. A kulcsok hatalma ismét nem más, mint az evangélium prédikálása. Az egyházfegyelem célja: Isten dicsőségének megőrzése, a gyülekezetnek fertőzéstől való megóvása és a bűnös nevelése. A fegyelmet a presbitérium gyakorolja.

E »vera ecclesia« a szociális síkban foglal helyet, ennek következtében az Ige uralmát az emberi élet minden vonatkozásában uralomra kell vinnie. Egy új társadalom az, mely az egyház keretein belül kialakul.

Az Institúció utolsó fejezete világítja meg az egyház és állam viszonyát. Az államról azt tanítja, hogy nem önmagában van megalapozása, hanem Isten dicsőségének szolgálatában áll. Mint ilyen, totális igénnyel soha sem léphet fel. A keresztyén állam szabad jog-állam, mely fölött Isten totális igénye áll.

A lutheránus egyházfogalom. (D. Lindroth, Upsala.) A lutheri irányzat kezdettől fogva szoros kapcsolatban van az őskeresztyén felfogással. Ebből kifolyólag a lutheri egyház képének megrajzolásakor egész a gyökérig, Krisztusig vissza kell menni. Ő gyűjtötte maga köré Izráel elveszett juhait s tette tizenkét tanítványát (Izráel tizenkét törzsének megfelően) az Új-Jeruzsálem letéteményesévé.

E tizenkettős kör a világban lévő, tehát látható közösség, de a Jézushoz való kapcsolódás folytán magában foglalja az eljövendő közösség jellegét is. Amint Jézus megjelent s eljövendő Messiás is. Ez eljövendő oldal adja meg az egyház eszkatológiai vonását. Ezáltal lesz egyház látható és láthatatlan valósággá.

Az őskeresztyén egyházat, — mint e földön élőt s mint Krisztushoz kapcsolódót, — Pál emeli a népi korlátokon felülemelkedő fejlődési fokra. Ő a látható és láthatatlan egyház különbözőségéről nem beszél, hanem csak kimutat a meglévő földi körből a feltáma-

dás és az örök élet tényére, mely a világi közösséget az Isten országába emeli. A sákramentum adja az örökkévalóság ízét a földi egyháznak. Ezért Pálnál a sákramentum eszkatológikus jel.

Luther erre az alapra építette az egyházzól való felfogását. Az ő egyháza sakramentális, ellentétben a római institucionálizmussal s a szekták spirituálizmussal szemben. Luther »hísi« az egyházat és nem »látja«, mint a pápás egyház. De az egyház, mint a hit tárgya, e világban adott valóság. Ez az ő fegyvere a rajongó spirituálisták ellen. S ez biztosítja — továbbmenve — a látható és láthatatlan egyház közötti szerves kapcsolatot is.

Az ő egyház-képéből nem hiányzik az öskeresztyén egyház eszkatológikus vonása sem. E vonás alapját az a tény adja meg, hogy az Ige, — mely az egyház szülője és éltetője, — összehasonlíthatatlanul az egyház felett áll. Azonban az Ige és az egyház szétválaszthatatlanul összetartoznak. Ez biztosítja az eszkatológikus jellegét.

Folyt. köv.)

Papp László.

| KÜLFÖLD |

Ujabb adományok a magyarországi ref. Szeretetszövetség részére: Demlén Mária Egerben 300 négyszögöl telket, Major János orci lelkész házastelket 4000 P. értékben, Szabó Mihály és neje Zolnai Julia Kunszentmiklóson házas belsőséget 6000 P. értékben, Harmath Sándor Pestszentimrén 2600 P. telket adott. És jönnek a többiek. Mikulás Zsófia Pestszentimrén 1000 P. telket, Lecsó Jánosné Vecsésen 700 P. telket, Wiesner János Pestszentimrén 2000 pengős telket, Járdán Károly és neje Sashalmon 6000 P. házastelket, Huszár Gizella kistarcsai lakos 1000 P. telket, özv. Hatvany Pálné nyirgyulialakos 2000 P. belsőséget, Péter János és neje Kőműves Mária Örszentmiklóson több ingatlant 30.000 P. értékben, ugyancsak készpénzben 2000 pengőt. Házat építettek Pestszentimrén, amelyet haszonélvezetre átadtak a Szeretetszövetségnek. Papp András és neje Filismaróton házastelket, szőlőt 5000 P. értékben. És a pénzadományok: özv. Nagy Istvánné Pestszentimrén 1000 pengőt, Török Imre Pestszentimre 1773 P. Vértesi Árminné Pestszentimre 2000 P., Ferkay Béla és neje Budapest 7100 pengő, Kecskeméti Ilona Pestszentimre 1500 P. A krónikás majdnem azt mondhatja el itt, amit a bibliai levél írója mond a hit hőseiről »és mit mondjak még, kifognék az időből«, ha a szeretet névtelen hősei közül, roppant seregből ujakat és ujakat akarnék megnevezni, nem is szólva hatóságokról, városokról, amelyek szintén oda állanak ebbe a munkába. Hajdunánáson néh. Kovács Miklósné végrendelete 6100 P. értékű házastelket adott. Adakoznak az élők és a halottak.

Reformátusokról is ír a Magyar Statisztikai Társaságnak a Magyarországhoz visszacsatolt felvidékről kiadott könyve. Annak idején a dnnántuli, tiszáninneri és tiszántuli egyházkerületekből 281 egyházközség került Csehszlovákiába. Mig a magyar katolikusok számát 28 százalékkal tudta csökkenteni a csehszlovák népszámlálás 1910 és 1930 között, addig a reformátusoknál a veszteség csak 8 százalék volt. Iskoláik ugyan csökkentek, de tanítóik számát hihetetlen nehézségek között még növelni tudták.

1913-ban az elemi isk. száma	294	tanítóké	366	tanulóké	19868
1929-ben „ „ „ „	244	„	332	„	20023
1937-ben „ „ „ „	236	„	387	„	17018

Az ottani reformátusság újabb alkotásai közül kiemelkednek: a losonci theol. szeminárium létesítése (1925), a komáromi tanítóképző (1937). A Református Irodalmi Társaság (1923) A Református Összefogás c. mozgalom a hasonlónevű sajtóval, a nagy olvasótáborral, látogatott diákkonferenciákkal és hatalmas átütő erővel.

Az első Magyar Református Világggyűlés emlékfüzete megjelent 87 lapnyi terjedelemben. Ára 1 P. 50 fillér. Megrendelhető az ORLE tanulmányi főtitkáránál Debrecen, központi egyetem.

HIREK

Szegénysorsu teológusok segélyezésére, Bakos József lelkész Asszonyvására, beküldött mint minden évben a Püspök ur felhívásának megjelenése óta, 300 Leit. Bár mindenki hasonlóan megértené a felhívást s erejéhez mérten áldozna a jelen nemzedék nevében a jövő lelkész-nemzedékért.

Nyugdíjintézeti tagdíjfizetés. Alulírott, mint a Nyugdíjbizottság tanítótagja, hogy megkönnyítsem az előkészítő-bizottság munkáját, az összes tanítói kifogásokat áttanulmányoztam, a lényeges kifogásokat összegeztem, számításokkal alátámasztottam. Összeírtam azokat az alapelveket, melyek alapján igazságot és békességet teremthetünk. A közös nevezőre hozás megoldására javaslatot dolgoztam ki, ezeket a tanítói köri értekezleten megtárgyaltuk s

elfogadtuk. 90 pontból álló tanulmányomat az előkészítő-bizottság pénzügyi tisztviselőihez eljuttattam. Nem elrontói, hanem feltétlen elősegítői kívánunk lenni ennek a Nyugdíjintézetnek. Remélem, hogy jogos kifogásaink meghallgattatásra találnak, csak igazságot és arányos egyenlőséget kérünk. Már most megállapíthatók a következők: 1. Minden tag a ténylegesen élvezett fizetésének 10 százalékát köteles befizetni tagdíj gyanánt. Mi ezen felül nem megyünk, de ennek fizetése alól magunkat ki nem vonhatjuk. 2. A befizetésekre nézve az 1938 január 1. marad. Ezen változtatni, vagy hátrább tolni, nekünk sem érdekünk. Milyen lesz a megoldás, nem tudhatom; de hogy lesz megoldás, abban bízom. Kérem tehát Kartársaimat, önmagunk iránti kötelességből is a tagdíjak fizetését haladék

nélküli teljesítsük, mert összegyűlésével csak magunknak okozunk kárt. Akármilyen legyen a megoldás, pénzünkre mindenképpen szükségünk lesz. *Kósa Károly*, tanító-képviselő.

Középiskolába egyházkerületünk területén beiratkozott ref. gyermekek létszáma 1938—39-ben következő: Saját tanintézetekben (mind elméleti középiskola) I. 81, II. 58, III. 54, IV. 55, V. 15, VI. 17, VII. 13, VIII. 7. — Más jellegű elméleti középiskolákban I. 133, II. 114, III. 102, IV. 89, V. 44, VI. 44, VII. 37, VIII. 22. — Együtt (zárljelenben a tavalyi számok) I. (216) 214, II. (208) 172, III. (165) 156, IV. (168) 144, V. (70) 59, VI. (67) 61, VII. (48) 51, VIII. (49) 29. Összesen 1937—38-ban 991, 1938—39-ben 886. — Gyakorlati (ipari, gazdasági, kereskedelmi, középiskolákban, mind más jellegű) I. (34) 39, II. (15) 22, III.

(3) —, IV. (1) 8, V. (20) 21, VI. (20) 18, VII. (-) 3, VIII. (4) 2. Együtt 1937—38-ban 97, 1938—39-ben 113. — Összes középiskolai tanulóink létszáma 1933—34. óta (maximális létszám) a következő változást mutatja: jelezve első helyen az elméleti, második helyen a gyakorlati, harmadik helyen az összes középiskolásokat:

1933—34:	1226—42—1268
1934—35:	1202—63—1265
1935—36:	1112—74—1186
1936—37:	1072—56—1128
1937—38:	991—97—1188
1938—39:	886—113—999

A gyakorlati középiskolások létszámának egyébként sem állandó növekedése nem kárpótolhat bennünket az elméleti középiskolások számának állandó csökkenéséért, mert ez a szám, számarányunkhoz képest, akkor is csekély volt, mikor a legmagasabb értékét érte el.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

719—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A Ţigoiu tanár úr által kiadott és minden iskolának megküldött Románia tartományi beosztását feltüntető térkép miniszteri engedélyezésének száma 162514—1938. E szám feledékenységből a térképek egy részéről elmaradt. A tanító urak a térképekre a fent jelzett miniszteri engedélyezési számot írják rá multhatatlanul, mert ellenkező esetben a vizsgálatot tartó közegek könnyen kifogást emelhetnek azok használatba vétele ellen. (No. de aprobare al Min. Ed. Naţ. 162514—1938).

Oradea, 1939 január 31. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

956—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli közép és elemi iskolai hatóságnak.* Azonnal jelentendő, hogy az iskola tantestületéből nem esett-e valaki az állampolgárság revíziójáról szóló törvény hatálya alá. Figyelmeztetem a címzetteket, hogy a revíziós eljárást nemcsak a zsidóknál indították meg, hanem megfelelő indítvány esetén a keresztyéneknél is megindítható volt.

Ezért a címzett hatóságok, nevezetesen az iskolaszéki elnökök és elemi iskolai igazgatók, valamint a középiskolai igazgatótanácsi elnökök és igazgatók ellenőrizték a legpontosabban a tanszemélyzet állampolgársági helyzetét azzal, hogy követeljék új keltezésű, ill. polgármesteri hivataltól kiállított állampolgársági biz. másolat bemutatását.

Az iskolaszéki elnökök és igazgatótanácsi elnökök legkésőbb február 28-ig küldjék be a jelentést, hogy a tanszemélyzet melyik tagjának van meg vagy hiányzik az állampolgársági bizonyítványa, a következő rovatokkal:

1. A tanár, vagy tanító neve. 2. Melyik község állampolgársági nyilvántartásában szerepel. 3. Az állampolgársági nyilvántartási könyv száma (legtöbb helyen betűk és számok szerint). 4. Ha esetleg utólag, bírói ítélet alapján vették fel az állampolgársági nyilvántartásba, ennek az intézkedésnek a száma. 5. Az állampolgársági kivonat kiállításának kelte és száma. 6. Azoknál, akik nem szerepelnek sehol az állampolgársági kimutatásban, annak igazolása, hogy az állampolgárság elnyerésére szükséges lépéseket megtették.

Oradea, 1939 február 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 553—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli, nyilvánossági jogért folyamodó iskolának.* 427. és 439. sz. rendeleteim alapján beküldött nyilvánossági jogért beadott kérvények 7. sz. mellékletét, azaz az iskolafenntartási alap meglételét igazoló nyilatkozatot kiegészítettem a következő megjegyzéssel: *in conditione art. 186, pct. 4 L. org. Min. și art. 160, al. 4 L. I. Prim.* — azaz a minisztérium szervezeti törvénye 186. fej. 4. pont és az elemi oktatási törvény 160. fej. 4. bek. feltételei szerint.

Ezeken a törvényeken alapul a községi és állami segélyre vonatkozó igényünk, s azért kellett a nyilatkozatba bepótolni, nehogy azt ezen jogos igényünkről való lemondásnak lehessen értelmezni.

Sziveskedjék ezt a pótlást a fogalmazványon bevezetni, s a kérést a helyszínen ellenőrző inspektor esetleges kérdésére a fentiek értelmében válaszolni.

Oradea, 1939 február 4. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

9686—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkési hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1938. évi 86. sz. határozatával a paróchiális könyvtár 1939. évi illetménye gyanánt a »Református Lelkipásztor Kézikönyve« című munka II. kötetét állapította meg. A kötet ára 120 Lei. Tanszerraktárunk egyidejűleg megkezdte a könyvek szétküldését az esperesi hivatalok útján. Azok ellenértékét a könyv vétele után azonnal be kell küldeni, kivéve azt az esetet, ha a lelkész urak költségkimelés végett célszerűbbnek látják azt államsegélyükből levonatni.

Azoktól, akik 3308—1938. és 4369—1938. sz. körrendeletem alapján a könyvet már megrendelték és 1939 januárig terjedő hitelre megkapták, az esedékessé vált ellenértéket szintén le fogom vonatni.

Oradea, 1939 február 3. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad

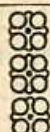
Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő : DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő : KOVÁCS J.

Presbiternők.

(Folytatás.)

Mert az talán nem lehet indok, hogy »mulier taceat ecclesia«? Amint az ótestamentumi, úgy az újszövetségi időknek is sok szociális berendezkedése és gondolata is nagyon sokszor épen a Szentírás igéjének hatására megújult. A Graczián-féle dekrétum és a mâconi zsinat eljárása talán szintén túlhaladott álláspont már? Igaz, hogy az ige, amely szerint nincs különbség férfi és nő között, már ezelőtt is évszázadokkal elhangzott. Ma is »még mindig kell küzdeni bizonyos előítéletek legyőzése, bizonyos, a multból visszamaradt korlátok elhárítása ellen, ha a nő társadalmi helyzetét illetőleg a teljes egyenjogúságot elismertetni s az ezen elvből folyó következtetéseket a valóságos életbe átvinni akarjuk.«⁵⁾ »Nem igen lehet józanul gondolkozó, elfogulatlan ember, aki ei ne ismerné a nők közéletben való nagyobb érvényesüléséért, az egyenlőség elvének szabadabb keresztülviteléért vívott küzdelmek jogosultságát. Valóban nem lehet helyesnek tartani azt, hogy az emberi nem egyik fele teljesen ki legyen szorítva a közéletből.«⁶⁾ »Épen ezért elismerjük teljes jogosultságát annak is, hogy a nők részére az aktív és passzív választói jog megadásával megadassék a mód arra is, hogy a nemzet politikai életének irányításába befolyjanak.«⁷⁾ »Az olyan nők, akik ebben a szellemben (a kötelességteljesítésében) élnek s töltik be hivatásukat, akár mint feleségek, akár mint anyák, akár mint a nemzeti társadalomnak más munkásai, méltók arra, hogy ne csak kötelességeik, hanem jogaik is legyenek.«⁸⁾ Szerintem amint a politikai életben, a nemzeti társadalom sok munkamezején tér és jog biztosítandó a nőknek, így az egyházi közéletnek a kormányzás minden szegmen- tumában is. (Miért az atavisztikus elfogultság, hiszen külföldön már protestáns papnők is szolgálnak?) Meggyőződésem, hogy presbiteriumaink, egyházhatóságaink a nők bevonásával nagyon értékes munkaerőkkel gazdagodnának. (Elég csak egy-egy egyházmegyei, vagy kerületi nőszövetségi lelkitáboron seregszemlét tartani.) Hiszem,

⁵⁾ Vásárhelyi János: Egymás között. Cikkek, előadások. Cluj—Kolozsvár. 1927. 126, 127. old. — ⁶⁾ I. m. 131. old. — ⁷⁾ I. m. 135, 136. old. ⁸⁾ I. m. 138. old.

hogy velük sok új szempont, szolgálatosabb lélek, igeszerűbb fel-fogás kerülne közigazgatásunkba.

Némely helyen valósággal a szükség is kényszerítene erre. Illusztrálásként a mi gyülekezetünk helyzetét ismertetem: Jelenleg van 104 választójogosult egyháztagnak. Ebből nő 31, más helyen lakik 14, reverzalist adott 15, elköltözött 2, beteg és kivénhedett 4—5, közömbös 6—8, vagy még több, szektáskodó 2. Tehát részint nem lehet, részint nem kívánatos választani 82-t. A 19 egyháztisztségre tehát 22-ből kell választani. (Lehet, hogy elővárosban levő, sokféle vallás és nemzetiség közé beékelte gyülekezetünk helyzete kivételes, mert másutt nincs ilyen sok vegyes házaspár, de sok kisebb választói számmal rendelkező egyházunk is van, ahol az arányszám ha jobb is, a választék mégsem bőszeges.) Ez a megfontolás is indokolja, hogy nőinknek a presbiterségre való választhatás jogát adjuk meg. De lege ferenda.

Nits István J.

Népünk és a tanítókérdés.

Komoly, jóirányú szándék szólaltat meg s alábbi soraimmal nem kívánok egy őszinte és szükségszerű igazságnál egyebet mondani.

A nép és tanító olyan részfogalmak, melyek bár külön-külön is értelemjelentő kifejezések, természeti összetartozandóságuk azonban annyira evidens, hogy a tanítót a hivatalos elnevezés is néptanítónak nevezi. Egymásban és egymásért élő olyan testvér-jelentések, melyek egymástól elválasztva csak mint önmagukkal újra kiegészítésre szoruló fogalmak bírnak önállósággal. Hasonlóság szempontjából pedig úgy viszonylanak egymáshoz, mint az a két, már sokszor idézet hasonlat: az ajtó és sarok, valamint a tészta és a kovász. Az ajtó is sarkon nyílik s ez jelöl számára kötelező irányú elhajlást. Ajtó a nép, kit tanítói irányítanak jó vagy rossz eszmék felé. Vagy a másik hasonlat szerint tészta, anyag, azaz lélekenergiák óriási halmaza a nép, de benne kovász, vagyis formáló erő gyanánt a tanító hat.

S ha nézem népünket minden rétegződésében és társadalmi osztályában, sűrű jelenségkép állapíthatjuk meg azt az öntudatlanságból származó hiszékenységet, miből következik, hogy könnyen elveszti magabizalmát, az ősök haláláig áldozatkész küzdelmeiben olyan hatalmas szín-erővel megrajzolt népi eszményét s nép-lelkének beleidegződött lelki nagyságát. Valami hiba, komoly hiba tapasztalható. Aki ma pásztor vagy tanító, az nem térhet napirendre gondolkodás nélkül e kor-kérdés felett.

A tanitóságot nemcsak a kívánatos előfelkészültség hiánya, de a még ennél is súlyosabb körülményei akadályozzák a munka-teljesítésben. A tanitóság mai viszonyai között képtelen is a szükségnek igazán megfelelő munkát végezni. A fenti szempontokra nézünk s a lehetőségek szerint azok korrigálásán gondolkozunk... A tanitóság inséges anyagi viszonyok között van! A 2000 Leies létminimum bizonytalansággal, ezer gonddal-bajjal nehezíti életünket. A nincs égető kinja felszivódott az agysejtekig, ezért: meglátszik a gondolkozásunkon, kiérzik a lélekzetvételtől, és kihallik a sziv minden dobbanásából. Az ember pedig nem adhat mást, mint ami lényege. Az olyan iskolákban, ahol magunkfajta tanító áll a poszton, erőltetett a mosoly, izetlen az öröm, s még a kínos öndacolások ellenére is szomorú, erőtlen nemzedék növekedik. Ime az egyik főben-járó baj, amin segíteni kell, mert a 2000 Leies minimum okozta lelki rombolásokért népünk és az Isten ítélőszéke előtt valakinek vállalni kell a felelősséget. Ennek a bajnak ikertestvére a tanítói hivatal és személyi jogkör újraértékelése, általában a hivatalos tekintélykérdés felfele és kifele való átrendezése. Nem kevésbé megszívlelendő ez, mert a megtaposott, vagy arconütött ember szava, még ha igaz is, legtöbbször hangsúlytalan és így minden érték nélküli.

Az egyéni tekintély bár személyenkinti, van azonban egy fontos mértékadója: a tudás és a jellem. S mert ez összefogó erejű így maga az egyéni tekintély is bizonyos fokig általánosítható a felsőbb hatóság által rendezendő önképzéssel. Az önképzésre alkalmas tanfolyamok így nemcsak a főiskola hiányát pótolnák, hanem az igazi tanítónevelés gyümölcseként elmaradhatatlan eredmények is mutatkoznának a népnevelés okszerű munkájában. S ha mindezekhez hozzágondolnánk még egy olyan alapon megszervezett iskolalátogatást, melynél szakképzett pedagógus dominálna, s így minden egyes látogatás a Drozdy, Quint, Molnár Oszkár féle stb. ujszerű nevelve-tanítás szellemében folyna le, s egy-egy igazán értékes megbeszéléssel, tanácsadással végződne, akkor elmondhatnánk, hogy a népnevelésügy nagyot konszolidálódott. Egy ténnyel mindenesetre számolnunk kell, s ez a tény az, hogy a tanítók a népelet sorshordozói. Átömlesztő csatorna vagyunk. Bennünk és általunk eltörpül, vagy megszépül a jövő. Eszerint a tanitóság helyzetének anyagi és szellemi szempontból való rendezése egyenlő a nép magasabb színvonalra emelkedő életének útegyengetésével. Olyan befektetés lenne ez, amelyet gazdag kamattal áldana meg az Isten.

*Koós Ferenc,
református tani ó.*

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.
Genf, 1938 július 25—augusztus 10.

A lutheri egyházban a vallásos objektivizmus épenúgy érvényesül, mint az öskeresztyén egyházban. Itt nincs elszakítva az egyház, mint »belső«, »szubjektív« oldal a keresztyénségtől, mint az Ige működésének »külső«, »objektív« oldalától. E szoros kapcsolatot az egyház objektivitásának biztosító s megítélése minden szektának, melyet gőg, képmutatás, cselekedet által való megigazulás és önösség jellemez. Ezért nevezi Luther szektának a pápás egyházat is.

Az egyház középpontjában nála a megváltás ténye áll. Az ezt lehetségesítő testetöltés továbbfolytatása — és nem megisméltése — az úrvacsora. Mely épúgy Isten ajándéka, mint maga az egyház.

A Luther utáni fejlődés élesen hangsúlyozta az egyház látható és láthatatlan oldala közötti nagy különbséget. Ez a Melancthon megállapítására támaszkodott, ki az Augusztana VII-ik cikkében a láthatatlan, VIII-ik cikkében pedig a látható egyházzal beszél. E különbség körvonalazása különösképp az orthodoxia sajátja. A pietizmus és a racionalizmus felelőtlenül feloldották a lutheri egyházfogalmat. A mai időkben, Söderblomtól kezdve, ismét erőre kap a tiszta lutheri értelmezés,

Eszerint az egyház alapján egyedül az Ige áll, mint Krisztusban testetöltött valóság. Az újtestamentom tiszta hirdetése ezért az egyház alapvetése. Az ótestamentom más vallási fokon lévő alapot mutat. De a Szentírás kiszakíthatatlan része. Mert Izráel Istene a mi Istenünk is.

Az egyház az anglikán theológiában. (Dr. Carpenter, Exeter.)

a) Az anglikán egyháznak egyház-jellegét az adja meg, hogy minden tekintetben a Biblián alapul. A Bibliáról való felfogását az 1571-iki VI. hittétel fejezi ki: »A Szentírás mindent tartalmaz, ami a mi üdvösségünkre szükséges; és az, amit nem tartalmaz, vagy ami általa nem bizonyítható: hittétel igénnyel semmiképp sem léphet fel.« Ez a felfogás azonban nem akadályozza meg az egyházat abban, hogy a Bibliával szemben ne kritikai módon járjon el s így ne tegyen különbséget annak könyvei között.

Az egyház és Biblia viszonya a legéletteljesebb, ami ennek a liturgiában való gyakori használatában nyilvánul meg. Minden istentiszteleten legalább kétszer van bibliaolvasás. A százötven zsoltárt minden hónapban végigolvassák vagy eléneklik. E tények a Biblia nagy becséről beszélnek, melyet a Canterbury-i érseknek a VI.

György koronázásakor mondott szavai is kifejeztek, miközben átadta a Bibliát királyának: »Átnyujtom Önnek, Sire, a világ legfontosabb dolgát!«

b) Az anglikán egyház a hatodik és hetedik században brit földön alapított egyház egyenes folytatásának tekinti magát. Kahólicitása egyfelől a tan tekintetében nyilvánul, hol a hitet a mult örökségének vallja. De nem mint elmúlt jelenséget tekinti. Másfelől megnyilvánul szervezetében, melynek fő támasztópillére a püspökség. A püspöki szervezet az a nagy kapocs, mely az egyházat a multtal, a jelenkori keresztyénség nagy részével s a jövővel összeköti. A püspöki kontinuitás ezért az egyház kontinuitásának a kifejezése.

c) Az anglikán egyház e katólikus aspektusa mellett négy tekintetben protestáns. Elsősorban nem pápai. A pápa ellenesek száma azonban rohamosan csökken. Másodsorban protestáns jelleget árul el a hit általi megigazítás hangsúlyozása, ha ennek nincs is kardinális-pont jellege. A theológiai modernizmus angol talajon való megjelenése szintén protestáns tünet. E modernisták párhuzamosan haladnak a katólikus liberálisokkal. Tanra és alkotmányra egyaránt hatással vannak. Végül protestáns vonás a jelenkorban a barthi theológia hatása. Habár Brunner kompromisztikus jellegénél fogva közelebb áll az angol lélekhez, mégis a Barth-i Isten-transzcendencia ma még felmérhetetlen hatást gyakorol reá.

d) Az egyház és állam között a kontinensen fennálló válság Angliában ismeretlen, az anglikán egyház államegyház jellegénél fogva. A király a törvény által kötötten anglikán, a miniszterelnök vallása azonban nincs meghatározva. A királyt a Westminsterben a Canterbury-i érsek koronázza, mely aktus egyik része úrvacsoraszerű. A püspököket a király nevezi ki a miniszterelnök által. A legfőbb egyházi gyűlés a parlament egy része, s az egyházi törvény állami törvény. E törvény megváltoztatását csakis a parlament végezheti. A tan tekintetében azonban a parlamentnek semmi beleszólása nincs. E szoros kapcsolat sok kisértéssel jár, de megszakítása ma mérhetetlenül káros következményekkel járna.

e) Az anglikán egyház kapcsolata más egyházakkal, különösképp az orrodoxokkal és az ókatólikusokkal, barátságos. A hagyományhoz való föltétlen ragaszkodás mellett az egyház a Szentlélek által nyitott új utakat is elismeri s minden lépést kész ezeken az utakon megtenni az »új egyház« érdekében.

Az egyház az orthodox theológiában. (D. Zankow Sofia.) Az orthodox theológiának az egyházzal való felfogása teljesen a Biblia páli tanításán alapul: az egyház a felfeszített Kriszus teste. Mint

ilyen: látható és láthatatlan közösség. Láthatatlan a Fövel való misztikus kapcsolatnál fogva; látható, mint a világban élő valóság. Mivel tehát a látható egyház a Krisztussal való misztikus kapcsolat megjelenése: az ebbe vetett hit magába Krisztusba vetett hit. Ebből kifolyólag a látható egyházba vetett hit üdvözt.

Amint a Fő Isten és ember, úgy az egyház is világfeletti, istic, és világi, látható. De e két aspektus között a legszorosabb lényegbeli egység áll fenn. A Szentháromság, a teremtettség stb., egysége mellett az egyház egysége a hit egyik nagy bizonyága. Az egyház ezen egysége nem kép, nem is materialisztikusan veendő, hanem misztikusan. Ennek az egységnek belső és külső tekintete van. Belsőleg: egy lélek, egy keresztség, egy Krisztus. Külsőleg: egy szervezet, egy hivatal. A szervezeti egység kifejezője a hierárhia, melyek meghatározása a nyugati egyházban jurisztikus (Cyprianus), a keletiben pedig misztikus (Ignatius). Cyprianus szerint a püspök az apostolok utóda, s mint ilyen nagy autoritással felruházott. Ignatius szerint a püspök a láthatatlan »Püspök« képe, kitől az eukharisztia háthatósága függ.

Az orthodox egyház az Ignatius tanítását vallva hierárhis és nem hierokratikus (Cyprianus). A püspökök hatalma nem korlátlan. Ők Isten első szolgálói a gyülekezetben, de nem uralkodhatnak afelett, mint Isten egyháza felett. Az ő testületük, a szoborna, az orthodox egyház nagy egységének a kifejezése. Ez az egység azonban nem egyformaság (uniformitas). Az egyház: egység a sokféleségben.

Az orthodox egyház a tulajdonképeni kathólikus egyház. Kathólicitása krisztocentricitásában van megalapozva. Ahol Krisztus, ott van a kathólikus egyház. Krisztus kozmikus uralma így az egyházat is kozmikussá teszi. Ebben az értelemben vett kathólicitás nyilvánul meg az Apostolicumban. Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy ez a kathólicitás nem kiterjedésbeli (pápás egyház), hanem tanbeli.

(Folyt. köv.)

Az Erdélyi Református Lelkészerterkezet közgyűlése.

Jan. 14-én volt az Erdélyi Ref. Egyházkerület Lelkészerterkezetének közgyűlése a távollevő Vásárhelyi János püspök helyett Kádár Géza generális director elnökletével. László Dezső titkár az érterkezet 2 évi működéséről beszámolván először a tervbevett, de el nem végzett munkára mutatott reá: a csombordi üdülőtanfolyam megrendezése, Keller professzor látogatása, külföldi könyvek beszerzése, egyházzenei hangverseny megtartása stb. külső okok miatt

lehetetlen volt. A végzett munka terén elsősorban is a számbavételről kellett megemlékezni. Megrendezték nagy sikerrel az első könyvkiállítást, amivel kapcsolatosan titkár munkatársaival együtt elkészítette a ma élő romániai ref. lelkipásztorok irodalmi munkásságát feltüntető szakkatalógust, amely 70 erdélyi és 16 királyhágómelléki lelkipásztor irodalmi működéséről számol be. Ez a számbavételen túl a hiányokra és egyoldalúságokra is reá világít. A nőszövetségi és férfiszövetségi munkákra irányuló irodalmi munkásság pl. nem kielégítő, jogi munka pláne egy sincs. Nemzeti történetünk irodalma is szegényes. Tervbe vették az egyházi folyóiratokban megjelent dolgozatok bibliográfiájának elkészítését is, valamint a lelkészek közéleti szolgálatát feltüntető kimutatás összeállítását is. — Sikerült sok külföldi egyházi lapot összegyűjteni, amiket az idegen nyelveket beszélő lelkészeknek rendelkezésükre bocsátottak. Megalakult 320 művel a ker. lelkészértekezlet könyvtára is. Sikerült megrendezni a mostani lelkészi tanfolyamot is, amelyen 170 részvevő volt, közöttük a mi kerületünkből is egy páran.

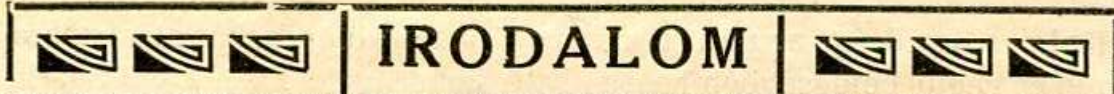
Az e.-m.-i értekezletek tudományos munkája a jelentkezők csoportokba való beosztásával megindult; szociális munkáról csak nemleges jelentést lehetett tenni. Lelki munka terén a kiosztott kérdést több egyházmegye feldolgozta, azonban nem mindet és nem mindegyik. Ezért újabb tételek kitűzése nem vált szükségessé. A kidolgozott előadásokat könyvben óhajtják kiadni. Az egyházmegyei munkák részletes jelentése előtt tárgyalatott ez a kérdés, mely szerint a királyhágómelléki egyh. ker. lelkészértekezletének az együttműködés iránti állítólagos megkeresésére nem válaszoltak. Megállapították, hogy az ilyen irányu megkeresés hozzájuk nem érkezett. Az együttműködés lehetőségeinek és módozatainak megtárgyalására a személyes érintkezés felvételét tartották szükségesnek. — Általában sok külső akadályról lehetett beszámolni, amik azonban a lelkészértekezletek munkáját sehohsem szakították meg.

Megállapították, hogy legtöbb e.-m. havonta rendszeresen tartja összejöveteleit. Volt olyan, amelyiken Vásárhelyi János püspök is résztvett. Volt e.-m. amely az egyh.-m. történetével, régi nagyjai emlékének felújításával foglalkozott; az egyikben az igehirdetés belkörü ellenőrzését is bevezették; igehirdetői tervezeteket készítettek; az e.-m. lelkészei 2 hónapi igehirdetést előre megbeszéltek; a másikban a genfi kátét rendszeresen tanulmányozták, valamint az I., II. Tim. levelet sorozatos bibliaórájokon. Volt e.-m., mely a külmisszió és a szórványgondozás kérdését intenzíven felkarolta; az egyik e.-m. naptárt adott ki; nagyon hathatósan törekszik az intelligenciának az egyházi munkák számára való meg-

nyerésére; egy e.-m. lelkészi nyaralót létesített. Általában önszegélyezés, önfegyelmzés a legtöbb e.-m.-ében megvan. Tervbe vették egy presbiterek számára kiadandó lap megindítását is, ami egyelőre nem sikerült. — A dési esperes a-ának a szeretet-intézményekre vonatkozó interpellációja után a közgyűlés titkár jelentését tudomásul vette.

A pénztári jelentés 3345 lei pénztári állagról számolt be. Munkatervet készítettek: tanfolyamot, üdülőtanfolyamot rendeztek, tudományos kérdésekre pályatételeket tűznek ki, könyveket ajánlanak beszerzésre: ajánlják az e.-m. értekezleti könyvtárak megszervezését és gyarapítását is. Szociális munkatéren foglalkozni kell azzal a kérdéssel, hogy hogyan lehet a birtokokat jövedelmezőbbekké tenni, az egyháztagnak vagyonát mobilizálni. Alakítani fognak irodalmi bizottságot, mely az irodalmi munkásságot lesz hivatva számon tartani s a könyvkiadás segélyezésének módozatait megkeresni.

Tárgyalták a lelkészi állások osztályozásának, a lelkészek minősítésének kérdését, amit bizottság elé utaltak a javaslat további felterjesztésének kötelezésével. Kimondotta a közgyűlés, hogy az igehirdetés eredményesebbé tétele, az igehirdetésben való segítség végett lelkészi összejöveteleken, esetleg körökben, 4 heti igehirdetésüket tárgyalják meg. Ez összejöveteleken a megjelenés kötelező, tehát az elmaradást büntetni fogják. — A nyugdíjügy hosszas vitája után, amikor is magasabb járulék fizetésében állapodtak meg nagyobb nyugdíj nyerhetése végett. Közgyűlés kimondta, hogy javaslatot terjeszt fel az összeülő zsinathoz abban a tárgyban, hogy a három napos karácsonyi, husvéti és pünkösti ünnepeket két naposra korlátozza. Annak az egyházi tisztviselőnek, aki házasságát fel akarja bontani, egyházi főhatósághoz kell fordulnia előbb a házassági elválás engedélyének megszerzése végett. A lelkészi fizetés rendezésének nagy horderejű kérdésében közgyűlés azt határozta, hogy bizottságra ruházza az adatok alapján készitendő javaslat kidolgozását, amit az em.-i értekezlethez véleményezés végett beküld. A ref. naptár szerkesztését, valamint az egységes lelkipásztori öltözet és palást megállapításának ügyében készitendő javaslat kidolgozását hasonlóképen bizottságra ruházza. Az előkészületben levő Kálvin ujszövetségi kommentárjának fordítását közgyűlés az e.-m.-i könyvtárnak ajánlja beszerzésre. — A tárgysorozat kimerültevel elnök interpellációra adott lehetőséget. Miután ilyen nem volt, a gyűlés véget ért. A többnapos lelkipásztori testvéri találkozás, a tudományokban való előhaladásnak és a hitben és a szolgálat hűségében, bnzgóságában való erősbödésének áldott alkalmá, ezzel befejezést nyert.

IRODALOM**A református keresztyén imádságos könyve.**

Irta: *Vásárhelyi János püspök.* Az Erdélyi Református Egyházkerület Iratterjesztésének kiadványa. 16° 356 l. 1938. Ára vászonkötésben 80 L.

A romániai református egyházi írók között kétségtelenül legtermékenyebb Vásárhelyi János, kinek átlag minden évben egy nagyobb és azon kívül több kisebb munkája jelenik meg. De mint imádságíró is legtermékenyebb. Az egyházi és temetési beszédeivel kiadott imádságain kívül csak nemrég bocsátotta közre *Az Ur színe előtt* c. lelkipásztori imádságos könyvét a múlt évben pedig a hívek számára adta ki a fenti cím alatt összefoglalt imádságait. Hogy szivéből ilyen gazdagon buzog fel az imádság forrása, annak maga adja meghatározó magyarázatát könyve előszavában. »A legszentebb iskolában tanultam meg imádkozni. Engem éveken át betegeskedő édesanyám tanított meg imádkozni... Sokszor ültem, mint elemista gyermek, órákon keresztül édesanyám ágya mellett és imádságokat olvastam fel neki Tompa Mihály Olajág c. imádságos könyvéből. Együtt, saját szavainkkal is sokszor imádkoztunk. Korán kezdtem imádságokat írni. Az első imádságot ötödik gimnazista koromban írtam és mondtam el falusi templomunkban. Ettől kezdve gyakran írtam imádságot.«

Nem csoda, ha ilyen forrásból és ilyen korai kezdet után bőséggel buzog ki az imádkozó sziv Istent kereső érzése és még kevésbé csoda, hogy úgy, olyan tisztán, olyan üdén és olyan alakban tör fel, hogy megragadják a lelkünket és szárnyakat adva viszik, emelik fel Istenhez. Igen, mert érezzük, hogy a saját érzéseinket fejezik ki, miutha mi mondanánk el ezeket. Ha olvassuk ez imádságokat, szavaiban mintha a saját szavainkra ismernénk, egyszerre csak észre se vesszük, hogy más imádságát olvassuk, eltűnik az író, a könyv és úgy érezzük, hogy magunk magunktól imádkozunk.

Mindennek pedig az az egyszerű magyarázata, hogy a hívő keresztyén ember érzéseit fejezi ki: az Isten után vágyakozást, a benne való boldog és rendületlen bizalmat, a töredelmes bűnbánatot és a bűnbocsánat után való esengést, majd pedig az Istent megtaláló ember áldott megnyugvását és áldó hálaadását. De hozzájárul az is, hogy nyelve minden mesterkéeltségtől mentes, egyszerű. Nincs benne semmi dagályosság, vagy fellengősség, nem törekszik költőies-ségre, hanem közvetlen, kifogástalan magyar és bibliai. Mindegyiken érzik a nagy magyar imádkozók hatása, de csak anyira, mint ameny-nyire a tanító hatása a tanítványén.

A könyv beosztása a következő. Elöl van 50 mindennapra

alkalmas imádság, azután ünnepnapi, majd különösebb alkalmakra való és végül betegségben használható imádságok. Ezen kívül Kálvin tanításaiból és imádságaiból találunk szemelvényeket és a könyv az Ur imádságával, az apostoli hitvallással, a református emberhitvallásával és a házassági eskü szövegével zárul.

Minden imádság egy-egy igén épül fel, mintegy válasz Isten igéjére. Ha mint mű alkotást nézem, akkor azt mondhatnám, hogy mint egy rapszodia egy dal felett olyan minden imádság egy ige felett. Az imádságok után egy énekverset idéz, mely mintegy megerősíti és állandóbbá teszi az imádkozó áhitatát.

Mindössze két kritikai megjegyzést tehetünk a könyvre. Az egyik, hogy jobb lett volna az 50 imádságot hetekre és napokra beosztani, a másik pedig, hogy sajnáljuk, miért nincs több vasárnapi imádság az ünnepek között. De ezektől eltekintve a legteljesebb elismeréssel mondhatunk köszönetet az imádkozó püspöknek ezért a kedves és értékes könyvéért, mellyel egyházunk tagjait megajándékozta.

D. I.

Előfizetési felhívás.

Mivel SIRJATOK A SIROKKAL c. könyvem már régen elfogyott és úgy itt, mint a határon túlról is állandóan keresik, — elhatároztam, hogy temetési beszédeimből és imádságaimból ismét kiadok egy kötetet, melyre szeretettel hívom fel lelkésztestvéreim szives figyelmét. Segítségükre szeretnék lenni a legnehezebb: a koporsónál végzendő szolgálatban. A könyv terjedelme körülbelül 10 iv, ára 100 L. lesz. Kérem azokat, akik megrendelni óhajtják, hogy erről márc. 10-ig sziveskedjenek értesíteni. *Debreczeni István.*

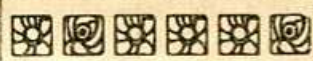
Könyvismertetés.

Felhívjuk Lelkésztestvéreink figyelmét: *Biró Mózes kolozsvári lekipásztor testvérünk* »KRISZTUS MAGYARJA« c. sajtó alá kerülő könyvére. A mű a tavaly elhunyt világhírű professzor és evangélista dr Kecskeméthy István életét és munkásságát mutatja be. A könyv tartalmából kiemeljük: dr Kecskeméthy István mint tudós, bibliafordító és írásmagyarász; mint költő; mint az első magyar evangéliumi ifjusági lapszerkesztő; mint evangéliumi népnevelő; mint keresztyén politikus; mint igehirdető. A kötet ára 120 lej lesz, előfizetők részére. Iratterjesztési Osztályunk útján megrendelhető. Megrendeléseket április 1-ig lehet bejelenteni.

A mű egyik része: dr Kecskeméthy István, mint evangéliumi ifjusági lapszerkesztő — már meg is jelent nyomtatásban mutatoul. A nyolcadrét alakban 30 oldalas füzet ára 15 lej. Kiválóan alkalmas ifjusági munkában való használatra. A füzet ugyanis elejétől végig kisebb szemléltető történeteket mutat be, amelyekkel a hit és élet egy kérdését az ifjusághoz közel lehet vinni.

HIREK

A Református Lelkipásztor szerkesztésétől megválni készült eddigi lelkes szerkesztője dr Mezey Mihály. Örömmel olvassuk a lap legutóbbi számából, hogy ebbeli szándékától — a Lelkészerterkezet határozata és lelkipásztor-testvéreinek kérése következtében elállott. Így tovább fogja a két kerület lelkipásztorait szellemi egységben összekötő lapot szerkeszteni. Isten adjon neki ehhez erőt és hűséges munkatársakat.

A Református Egyház és Iskola megszűnt. Sörös Béla dunáninneni — losonci — püspök körlevélben tudatta, hogy a visszacsatolt terület egyetemes református egyházának konventi püspök-elnöke a Református Egyház és Iskola megjelenését megszüntette és további hivatalos lapjuknak a Dunántuli Prot. Lapot kell tekinteniök.

Felhívás. Az »Igazság és Élet« mindazon előfizetői, akik

ezen folyóirat mult évi számaiból valamelyik példányt nem kapták volna kézhez, amennyiben azt a püspöki hivatalnak bejelentik, úgy pótlásukról gondoskodni fogunk.

A magyarországi Szeretetszövetség Fehérgyarmaton új szülőotthont épít, Hódmezővásárhelyen megnyitja az aggmenházat. Nyáron árvaházat nyit, a karcagi aggmenházat újevkor kezelésbe vette. Balatonkenesén munkásüdülőt létesít 100 személyre. Balatonfenyvesen fiu-üdülőt készít, megalakítja a ref. ápolónők szövetségét. A magyar ref. egyházban a lelki ébredés feltétlenül megállapítható. Isten Lelke ráfuvallt az állóvizekre, azonban a lélek áradásának a legnagyobb bizonyossága a Szeretetszövetség munkája, élén egy egészen csodálatos fiatal lelkü öreg emberrel, Kiss Ferencsel. Ha az Ige elnémulva, akkor a kövek kiáltanak.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Pályázat. A székelyhidi református egyház pályázatot hirdet orgonista kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. lakás, kerttel; 2. szántóföld 5 kat. hold 846 négyszögöl, melynek adóját az egyház fizeti s amelynek haszonbér értéke 7305 Leiben van megállapítva, a presbitérium és a volt kántortanító egyező megállapítása alapján; 3. 16 köböl és 2-veka rozs; 4. hat öl kemény tűzifa, házhoz szállítva. A 2., 3. és 4-ik tétel alattiakat az egyház készpénzzel kiegyenlíti, az e.-ker. által megállapított minimumig; 3. orgonálásért kántori díj címén 6 hold agrárföld, melynek adóját javadalmas fizeti s amelyért az egyház felelősséget nem vállal. Köteleessége: Az iskolaszék által reábizott osztályokban a tanítást végezni, az énekkart vezetni és a lelkész által reábizott belmunkákban segédkezni. A kellően felszerelt pályázatok a székelyhidi ref. lelkészi Hivatalba küldendők. Pályázati határidő: a megjelenéstől számított 3 hét. Az állás 1939 szeptember 1-én foglalandó el.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Oradea

Calea Victoriei No. 61.

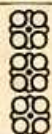
Bolintinean 12

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak főveggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig változóak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Egyházunk és a zsidókérdés.

A zsidókérdés bennünket politikai szempontból közelebből nem érdekel, vagy legalább is nem érint. Mindenesetre érdeklődéssel kísérjük ennek a kérdésnek nemcsak Német- és Olaszországban, hanem legujabban Magyarországon leendő elintézését, de ettől függetlenül érdekel vallási, egyházi szempontból, mert a szomszédos államokban megindult politikai folyamat egyházunkra már is jelentékenyen érezteti hatását. Egyre többen és többen keresik fel a keresztyén egyházakat és így a mienket is és többen térnek át hozzánk. De még mindig nem történt semmilyen egységes állásfoglalás ebben a kérdésben, holott erre feltétlenül és már is szükség van, mert a késés megbosszulhatja magát. Az egyes lelkipásztorok olyan kivánságokkal találkoznak az áttérők részéről, melyek elől nagyon nehéz, sőt szinte lehetetlen kitérni, ha nincs mellettük, vagy még inkább fölöttük egy egységes álláspont, vagy felsőbb hatósági intézkedés, mely irányítsa, támogassa, sőt néha védelmezze őket. Hogy mennyire szükséges, példák bizonyítják távolban és közelben.

Az ORLE nyári konferenciáján a zsidókérdés tárgyalása alkalmával rámutatott egyik felszólaló, arra a bünösen felületes és lelkiismeretlenül könnyelmű eljárásra, mellyel ezt a kérdést a multban az egész magyar református egyházban kezelték. Az áttérőtől nem kívántak semmi komoly előkészületet és számtalanszor megtörtént — még a kommunizmus utáni nagy, szinte tömeges áttérések alkalmával is, hogy bementek a lelkészi hivatalba, mint zsidók és öt perc múlva, a kereszteleés végrehajtása után kijöttek, mint keresztyének. Ma már egységes határozat van erre nézve s legkevesebb hat hónapi előkészítés után hajtható végre a megkereszteleés. De még ennek ellenére is él az emberekben az előbbi könnyelmű eljárással szemben teljesen ellenkező felfogás: a merev elzárkózás, mely a legszenvedélyesebben ellenzi a zsidók felvételét még a komoly előkészítés mellett is. Mintegy hónappal ezelőtt Ravasz László és Révész Imre püspökök levelet kaptak a debreceni reformátusok egy — bár nem nagy — csoportjától, melyben a zsidók nagyarányu áttérése miatt, mint jó keresztyének — aggodalmukat fejezik ki a

tisztán számitásból eredő átkeresztyénség miatt. Az átkeresztelés oka — mint írják — világosan áll előttünk... ami nekünk szent, azt is, mint eszközt arra használják fel, hogy anyagi jólétüket, további uralmukat és káros befolyásukat maguknak biztosítsák.

De lehetnek, sőt bizonyára vannak nálunk is, akik hasonlóképen gondolkoznak és — eddigi tapasztalatom alapján megállapíthatom: nem minden alap nélkül. Az áttérő zsidók között ugyanis többen vannak olyanok, akik az egyháznak, lelkésznek felé sem jönnek, hanem azt hiszik, hogy teljesen elég, ha áttérésüket az állami anyakönyvi hivatalnál elintézik. Sőt olyan is van, aki nyíltan hangoztatta, hogy nemcsak hogy nem meggyőződésből tért át, hanem meggyőződéses atheista. Van aztán, aki előbb hozzánk jön és csak azután tesz eleget az állami követelményeknek. Ezek különféle indokokkal igyekeznek magyarázni áttérésüket. A legtöbbször régi vágya, hogy református lehessen, a másik már valamikor ki is jelentkezett elhagyott hitközségből, de a keresztelést egy hirtelen közbejött elutazás, vagy betegség megakadályozta. Olyan is kerül, aki már 1919-ben áttért, de eddig senki sem tudta, sőt a fiát sem kereszteltette meg. Van, akit gyermekkorában megragadott falujának egyszerű fehér-falu kis temploma, míg a másiknak az volt legfőbb érve, hogy Ravasz László szüleinek szomszédságában született és a református egyházhoz való szívbéli közelgését azzal is igazolja, hogy férje, ki ezt jól tudta, egyik festőművésszel meglepetésül ajándékba megfestette a bánffihunyadi templomot. De vannak komolyabb indokok: házastársak reformátussága, vagy a családban előfordult haláleset, mely annak meggondolására indította, hogy a halál után nem nyugodhatnak hitvestársaikkal egy temetőben. Végül van, aki komoly meggyőződéssel, vagy legalább is vágyakozással jön az Ur Jézus egyházához. Bizony ennyi és ilyen indokok mellett nem lehet csodálni, hogy vannak, akik a debreceniekkel értenek egyet.

Mindenekelőtt tehát határozott elvi álláspontokra van szükség a felvétel tekintetében. Egy mindenesetre bizonyos, hogy ebben is, mint minden tekintetben csak Krisztus parancsa lehet irányadó és kötelező. A missziói parancs: elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket. Ha kötelességünk elmenni és ugyis tanítványokká tenni mindenkit, mennyivel jobban kötelességünk, ha el sem kell mennünk, hanem ők jönnek hozzánk. Azokkal, akik bennünket kikerülve akarnak egyházunk tagjaivá lenni, semmit sem törődnénk, sőt védekeznénk ellenük, mert képtelenség, hogy bármelyik egyháznak is tagja legyen valaki, akit maga az egyház nem vesz fel kebelébe. A kultusztörvénynek ezt a hiányát már régen láttuk és csak örülhetünk,

hogy — mint közöltük — az anyakönyvezetők testülete is ráeszmélt. Azokat azonban, akik bármilyen indokolással is hozzánk jönnek, gondolkodás nélkül elfogadnám, mert abban a meggyőződésben vagyok, hogy Isten engem akar felhasználni arra, hogy szívükben a hitet felkeltse, még akkor is, amikor nagyon gyarló emberi indokok által akarja az ő szent Fia követésére elvezetni. Örömmel kell megragadni a kedvező alkalmat, hogy hirdessük az ígét, melyet hirdetni kell mind alkalmas, mind alkalmatlan időben. De mindenestre hirdetnünk kell, vagyis nagyon komolyan kell vennünk az Ur Jézus parancsából ezt: tegyetek tanítványokká, s csak miután ezt megtettétek azután kereszteljétek meg. Tehát a megkeresztelést komoly előkészületnek kell megelőzni. Hogy ez milyen áldásos és milyen lelki átalakulást eredményez az olyanoknál is, akik nem lelki szükségből, hanem csak érdekből lettek református, azt több esetben megéreztem s Isten iránt való hálával tapasztaltam.

Hogy az előkészítés mennyi ideig tartson, kell-e, vagy elég-e egy megszabott idő és mennyi legyen az, e fölött lehet vitatkozni. Kettő mindenestre bizonyos. Egyik, hogy az előkészítés eredménye nem az időtartamtól függ, mert Isten nem mindenkinek a lelkében egyforma idő alatt végzi el az ő munkáját. Némelyik talán még aránylag keveset tanult, de lelke már az Ur Jézusé, míg másik az egész anyagot hibátlanul tudja, de lelke még mindig távol van az Ur Jézustól. Mert a hit — mint a Heidelbergi Káté mondja — nemcsak bizonyos ismeret. A másik bizonyosság pedig az, hogy mégis kell egy legkisebb megszabott idő, hogy ezt a munkát senki se vegye könnyelműen. Én eddig — más általános rendelkezés híján — azt a gyakorlatot követtem, hogy kultusztörvény által megszabott időt használtam fel az előkészítésre. Így ha a 30 naphoz hozzáveszem még a kézbesítéssel járó időt is, akkor rendszerint 40 nap állott rendelkezésemre, mely idő alatt — mivel többnyire értelmes és bizonyos mértékben tanult, sőt több esetben egészen művelt emberek voltak az áttérők, a hittant alaposan át tudtam velük venni, sőt legtöbb esetben öntudatosabb reformátusok lettek, mint sok született református. Természetesen másra, biblia ismertetésre, egyháztörténetre stb, annyi időből nem telik. Ujabban meghívom a nő-, illetve férfiszövetségi bibliaórákra is, melyeken megjelenve méginkább erősödik hitük és öntudatuk.

Mivel a zsidók áttérése még nagyobb mérvű lesz, feltétlen szükséges nemcsak egyöntetűen állást foglalni, hanem egységes eljárást megállapítani.

Debrézeni István.

Elemi iskoláink igazgatása.

Egyházi és állami törvényeink értelmében református felekezeti iskoláinkban az intézkedés joga az egyházi hatóságokat illeti. Ez az intézkedési jog mindent magában foglal, úgy szellemi, mint anyagi téren. Ennek az intézkedési jognak alkotó része az ellenőrzés mellett a vezetés és irányítás több, mint amit a felügyelet szóval fejezünk ki. Ezt a fogalmat jobban fedi az igazgatás szó, azért ezt alkalmazom.

Az elemi iskolai igazgatás alatt értendő: a tanügy egységes és helyes szempontok szerinti vezetése, ellenőrzése, fejlesztése és felvirágoztatása; a népiskolai nevelés és oktatásügy tanulmányozása, az iskolák megismerése, azok szellemi és anyagi ügyeinek bírálata, korszerű pedagógiai és didaktikai elvek szerinti vezetése, irányítása, előbbvittele; az állami törvények és kívánalmakhoz való alkalmazkodás, egységes eljárások beszerzése; a fenntartó céljának elérése; a tantestület jogainak tiszteletbentartása; úgy a fenntartó, mint a tantestület kötelességteljesítésének ellenőrzése; iskoláink szellemi színvonalának felemelése; végül és összefoglalva: az elemi iskolák ügyeinek felelősségmelletti szemmeltartása és vezetése, hogy a bajokat lehetőség szerint idejében észrevegyük, azokat az iskolaügy fejlesztése érdekében a rendelkezésre álló összes lehetőségekkel haladéktalanul megszüntessük.

Ez a hosszú mondat egy szép, kívánatos, szükséges, megfizethetetlen, de elhanyagolt munkakört próbált körülírni.

Egyházi törvényeink ezeket az ügyeket iskolaszékek, tanügyi bizottságok, egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések útján intézik el. A Szolg. Prgm. 296—319. §-ai egyházmegyei népiskolai felügyelő cím alatt megközelítő utasításokat ad.

A magánoktatási törvény 64. cikke bekezdése idevratkozólag így szól: Ez iskolák igazgatása, vezetése és pedagógiai irányítása az iskola fenntartóját illeti meg; a Miniszterium fenntartja magának az ellenőrzési és felügyeleti jogot.

Iskoláink igazgatása a gyakorlatban, jelenlegi rendszerünk mellett majdnem teljesen hiányzik. Ilyen szervezet és munkakör a gyakorlatban nincs. A Szolg. Prag.-ban kifejezett felügyelői állás sehol megszervezve nincs. Az egyetlen egyházkerületi tanügyi elő-

adó más természetű beosztása miatt is ennek a hatalmas munkakörnek csak egy részével birkózik. Korszerű pedagógiai elvekről még csak nem is beszélhetünk. A hiányokat látó tantestületek gyakorlati javaslatai, az egyházi iskolaszervek előtt határozattá sohasem válnak, azok felett könnyedén átsiklanak, a leszavazók néha azt sem tudván, miről van szó. Nem is csoda, minden iskolaszék alkotótagjainak csak egy csekély hányada tanító. Az iskolák vezetői gyakran teljesen tájékozatlanul állnak, ötletszerűen cselekesznek, néha értékes jogokat engedvén ki kezükből. Néhány működési engedély elvesztését eredményezte már a hozzá nem értő beavatkozás. Konkrét eseteket végnélkül sorolhatnánk fel, melyek teljes mértékben igazolják iskoláink igazgatásának hiányos voltát.

Nem a jelenlegi szervezet a hibás, mert ez a maga feladatait elvégzi; hanem az *idő* haladt el felette s a hiányokról még idáig nem történt gondoskodás.

Tekintsük meg az állam ilyen irányu szervezetét. Minden járásnak altanfelügyelője, minden megyének tanfelügyelője, a tartománynak megfelelő számú kerületi felügyelői vannak. Ezek mind tanítók, megfelelő kiválasztás után. A vezető, ellenőrző és irányító közegek értekezleteket tartanak, közös és egységes irányítás mellett működnek, idővel gyakorlati tapasztalataik alapján egységes szellemet diktálnak, gyakorlati utasításokkal azonnal szolgálnak.

Ez az, ami nálunk teljesen hiányzik. Iskoláinknak vannak speciális tanügyi problémái is, amelyekhez nem szolgálhat tanáccsal az, akinek nem ez a foglalkozása.

Tanítóértekezletünk rámutatván ezekre a hiányokra, javaslattal fordult egyházmegyénk elé, kérvén az egyházmegyei népiskolai felügyelői állás megszervezését a Szolg. Pragm. előírása szerint. Tanügyi bizottság azonnal megértvén a javaslat nagy horderejét, célszerűbbnek találta ennek egyházkerületi megoldását s egyházkerületi elemi iskolai felügyelői állás megszervezését javasolta. Közgyűlés egyhangulag magáévá tette a javaslatot s ilyen értelmű felterjesztéssel élt egyházkerületi közgyűlés elé. Kerületi közgyűlés anyagi oldaláról fogván fel az ügyet, ezt a javaslatot elutasította azzal, hogy ez az egyházmegyék feladatai közé tartozik. (1937. évi 46. sz. hat.)

A múlt évben a bihari egyházmegye terjesztett fel hasonló értelmű javaslatot, kérvén az egyházkerületi tanügyi előadó mellé elemi iskolai felügyelői állás szervezését, hivatkozván az erdélyi kerület már felállított és működő szervezetére. Közgyűlésünk magáévá

tette a javaslatot és kiadta az egyházmegyének, hogy mutassanak rá az anyagi forrásokra is.*

Jelenleg tehát megfeneklett az elemi iskolai igazgatás ügye az anyagiak hiányán. — Megint és mindig a *pénz*.

Határozottan megállapítható: ennek a szervnek a hiányát az összes fórumok érzik, szükségét nem vitatják. Nincs eldöntve, melyik a helyesebb, egyházmegyénként, vagy a kerületen. Időrendi és sürgősség, valamint az egységes irányítás szempontjából feltétlenül a kerületé az elsőbbség. Ezután az egyházmegyei már jóval könnyebb és egyszerűbb.

Marad megoldatlanul az anyagi kérdés, a felügyelő fizetése. Államsegélyéből, a kerületi járulékokból, egyházmegyei hozzájárulásokból, vagy más pénzügyi forrásokból, megtakarításokból a megoldás ezek szerint az egyházmegyék feladatává tétetett.

Iskolai igazgatási szervezetünket az *idő* túlhaladta, mindinkább érezhetőbbé válik az egységes irányítás hiánya s ha nem akarunk lemaradni a haladás szekeréről, minél hamarabb gondoskodnunk kell a hiányok pótlásáról. Csak megértés és akarat kell hozzá.

Kósa Károly,
tan. képviselő.

* 1938. évi 97—4. határozat: A kerületi tanácsosi állás mellett célszerűnek látná egyházkerületi közgyűlésünk egy egyházkerületi elemi iskolai előadói állás szervezését. Azonban az egyházkerületi költségvetésben erre fedezet nem lévén, egyházkerületi közgyűlésünk a bihari egyházmegye javaslatát kiadja az összes egyházmegyéknek véleménynyilvánítás végett azzal a felhívással, hogy az állás javadalmazására szolgáló fedezetet is jelöljék meg. (Fel. szerk. megjegyz.)

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.

Genf, 1938 július 25—augusztus 10.

E tulajdonképeni katolikus egyház sohasem vallotta az extra ecclesiam nulla salus elvét. Régebbi felfogásában ugyan sem a római, sem protestáns egyházat nem tartotta igazi egyháznak. Mai felfogása azonban a Galatákhoz irt levél tanításából következik: mindenkit keresztyénnek ismer el, ki Krisztus halálát a keresztségben magára veszi. A megkereszteltek mind hozzátartoznak az »Egyház«-hoz.

Az ökumenikus konferenciákon való részvétel után az orthodox egyházak kifejezték nagy tapasztalatukat: Krisztus teste egy,

csak ruhája van szétszakitva. E ruha újból való összeállításán kell minden egyháznak dolgoznia. — A kathólicitás a történetben egyszer már tapasztalati adottság volt. A szétszakadás ideje után ma ismét mély és szenvedélyes kutatás nyilvánul meg az elveszett kincs felé. S ez leginkább az orthodox egyházzól mondható, mely egyház életének mai legjellemzőbb mozzanata: kutatás, keresés az egység irányában.

Az egyház az amerikai theológiában. (D. Pauck, Chicagó.) Az amerikai theológia nem az egyház fogalmának a meghatározásával foglalkozik, hanem a keresztyénséggel általában, mint az emberi-történeti síkban végbemenő jelenséggel. Ezért az amerikaiak szívesebben beszélnek »egyházak«-ról, mint »egyház«-ról. Természetesen, ezekre az egyházakra az európai theológia egyházfogalma nem talál. Nevezzük ezeket azzal a névvel, melyet ők választottak maguknak: denomination. Mi a denomination? Egy oly keresztyén közösség, mely — amíg lényegében szekta, — az egyház egyetemes igényével lép fel, hogy egyidejűleg elismerje önmagának s a többi denomination-eknek relatív történeti jellegét, a vallási türelem tiszteletben tartásával.

Az amerikai theológiának az egyházzól való felfogását három tényező befolyásolja, mely az amerikai protestánsizmus kialakításában nagy szerepet játszott. a) Az angol puritánizmus, mely kitörhetetlenül beoltotta az amerikai protestánsizmust, lelkébe az Isten Országá gondolatát. b) A »frontier«-ek, a mind jobban nyugat felé törő telepések, kiknek sajátos viszonyaik között kifejlődött gondolkozásmódja nemcsak a keresztyén közösségek sokféleségét lehetségesítette, — mely mind máig az amerikai protestánsizmusnak legszembetűnőbb jellegzetessége, — hanem ez adta e protestánsizmusnak a sajátos történetitlen, theológia nélküli, gyakorlati és missziói meghatározottságát. c) A jelenkori történet ipari-tehnológiai korszaka az amerikai protestánsizmust keresztyén etikai-szociális mozgalommá tette.

Az állam és egyház szétválása egyfelől meglepő módon tette lehetővé a keresztyénség elterjedését egész Amerikában, másfelől azonban elősegítette Amerikának a keresztyénségtől és az egyháztól való elidegenedését. Holott az elszakadásnak nem ez utóbbi volt a célja hanem az, hogy minden egyes embernek s csoportnak visszaadja az állam keretein belül a vallás-szabadságot.

Mindezen tényezők hatása alatt alakult ki az amerikai theológiai gondolkodásban az egyházzól való felfogás: Az egyház társadalmi közösség vagy intézmény, melyet Jézus Krisztus alapít és

ihlet, a történeti keresztyénség erői meghatároznak, s amelynek az emberi élethelehetőségek megjavítása a célja.

A jelenlegi amerikai teológiai gondolkozást egy új kathólicitás eszméje hatja át. Gyakorlati követelések, ökumenikus és kollektivistikus törekvések s a történeti protosztantizmus, valamint a reformáció bírálata vezetik ez irányzatot. Lehet, hogy jövőjét az »Egyesült Protestantizmus«, vagy az »Északamerikai Egyesült Protestáns Egyházak« létrejötte fogja meghatározni. Jelenleg azonban a helyzet ez: tetterős kisebb-nagyobb közösségek a jelenlegi világ-helyzetben az igazi egyház megvalósításán munkálkodnak.

Egyház és sákramentum. (D. v. d. Leeuw, Groningen.) Minden teológus előtt két út van: az egyik lefelé, a Kijelentéstől a világhoz, a másik felfelé, a világból a Kijelentés felé vezet. Mindkét utat egyformán igénybe kell vennie. Az első út a tulajdonképeni teológia útja. Mert a teológia a Kijelentés teológiája. Ezért feladata az Ige szólása s az Ige mértéke alatt a világ megítélése. Amennyiben azonban ezt teszi: már lent van a világban s innen indul vissza Isten felé a második úton. Ez az út a vallástudomány útja. A vallástudomány az emberi természetben rejlő nagy törekvés kifejezése: e világból az Istenhez jutni.

E két ut legteljesebben a Jézus Krisztus személyében olvadt össze. Istenként jött hozzánk fentről s e világban magára véve az emberi természetet, azt magával vitte fel az Atya jobbára. Az Őbelé oltott lelkek nagy közösségében, az egyházban is megvan e két út. Mert az egyház, mint Krisztus teste, egyfelől szövetség (út fentről lefelé), másfelől közösség (út lentől felfelé.) E két út mindenkinek szorgalmasan jártnak kell lennie, mivel bármelyik elhanyagolása nagy veszéllyel járhat. Az első mellözése esetén az egyház népközösséggé, a második tekinteten kívül hagyása folytán szektává válik.

(Folyt. köv.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Mezőtelegdi és pusztajlakai *Telegdy Lászlóné*, Solti Rózsa, a bántási egyházmegye volt gondnokának felesége, febr. 5-én rövid, de súlyos szenvedés után Kolozsvárott hazatért a mennyei Atyához. Temetése febr. 8-án volt. A gyászoló férj méltó bánatában igaz részvételt osztunk.

Imre Éva, leánygimnáziumi VII. oszt. tanuló, dr Imre Lajos (teológiai tanár) 18 éves szelidlelkű leánya febr. 6-án rövid szenvedés után visszatért a mennyei Atya hajlékába. A mély bánattal meglátogatott szülőknek adja meg Isten az ő vigasztaló Szent Lelkének kegyelmét.

Nyilatkozat.

E nyilatkozatot a nagyszalontai egyházmegye lelkeszi és világi alkotótágjainak felkérésére közöljük,

Alulirottak, mint a nagyszalontai ref. egyházmegye lelkeszi és világi alkotó tagjai, tudomást szerezvén arról a nyilttéri közleményről, amellyel Dohi Árpád borsi lelkész Nagytiszteletű Arдай Aladár szalontai esperes-lelkész személyét megtámadta, valamennyien kijelentjük, hogy évek óta szemeknk előtt folyik le egy rágalmazási hadjárat Nagytiszteletű Arдай Aladár esperes-lelkész úr személye ellen, ezen támadások hátterét és mozgató rugóit jól ismerjük és az összes vádak alaptalanságáról teljesen meg vagyunk győződve annál is inkább, mert alkalmunk volt Nagytiszteletű Arдай Aladár esperes-lelkész úr egyéniségét és jellemét évek hosszú során át folytatott munkájából és vele való állandó közvetlen érintkezésből megismerni. Egyházunk szolgálatában folytatott ezen lankadatlan építő és közérdekű munkája mindenkor arról győzött meg bennünket, hogy egyházának és fájának hű fia és becsületes, igaz ember, aki iránt szeretettel, ragaszkodással és őszinte nagybecsüléssel viseltetünk és az ellene intézett támadásokat mély felháborodással ítéljük el.

<i>Dr Olosz Lajos</i> em. gondnok.	<i>Tarnóczi Lajos</i>	<i>Dávid Sándor</i>
<i>Gróf Tisza Kálmán</i>	<i>Boros Gábor</i>	<i>Mursai József</i>
<i>Mészáros Dániel</i>	<i>Csép Gergely</i>	<i>Balla Mihály</i>
<i>Dr Balogh Ernő</i>	<i>Nagy István</i>	<i>Boros Mihály</i>
<i>Dr Nagy Dezső</i>	<i>Igyártó Sándor</i>	<i>Veres Sándor</i>
<i>K. Balogh Ferenc</i>	<i>Szücs Antal</i>	<i>M. Köteles József</i>
<i>Gróf Tisza György</i>	<i>Szücs István</i>	<i>Szatmári Ferenc</i>
egyházm. világi tanácsbírák.	<i>Bugyi János</i>	<i>Szakáts János</i>
<i>Fogarassy Bálint</i>	<i>Szilágyi Sándor</i>	<i>Székely Sándor</i>
<i>Jakab Viktor, Bokor Sándor</i>	<i>Kenéz János</i>	<i>Tózsér András</i>
<i>Nagy Zoltán, Bagoly Bertalan</i>	<i>Szakáts Géza</i>	<i>Tarsoly Sándor</i>
egyházmegyei lelkeszi tanácsbírák.	<i>Babicsák József</i>	em. világi képviselők.
<i>Dömötör László</i> világi főjegyző.	lelkeszi képviselők.	<i>Kiss Ferenc</i>
<i>Jakab Viktor</i> lelkeszi főjegyző.	<i>Saszet Győző</i>	<i>Mikó Pál</i>
<i>Czapfalvy József</i> lelk. aljegyző.	lévita.	tanítóképviselek.
<i>Szatmáry Sándor</i> világi aljegyző.	<i>Elchlínger József</i>	
<i>Dr Kapéry Béla</i> egyh.-m. ügyész.	s. lelkész.	
<i>Zs. Szabó János</i>		
a számvevőszék elnöke.		
<i>Balogh László, Liszkay Kálmán</i>		
<i>V. Wesmás Károly</i> lelkeszi,		
<i>Szabó Kálmán, Péterv Lajos</i>		
<i>Tordai Ferenc</i>		
világi em. tanácsosok.		

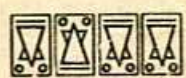
| ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ | HIREK | ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ |

A bánsági református tanítók értekezlete. A bánsági református egyházmegye tanítói értekezletre gyűltek össze febr. 23-án Szigetfalura Kicsi József, lugosi igazgató elnöklete alatt. A lelkészi karból a helybeli Elekes Gyula és a végvári Tókes Bélán kívül részt vett az értekezleten Nits István ujkissodai lelkész is, az egyházmegye tanügyi előadója. Az értekezletet Elekes Gyula helyi lelkész által végzett istentisztelet nyitotta meg, amelyen a gyülekezet számos tagja is megjelent. Utána az iskolában Lovász Rózsa végvári, Veres Béla resicai és Ugray Viktor helybeli tanító mintatánítása, ezek szakszerű bírálata és élénk vita következett. Majd pedig előadást tartott Soós Lajos lugosi lévita »A családi és iskolai nevelés összhangba hozása« és Zöld Gábor kisperegi tanító »A nép és tanító viszonya« címmel. — Az értekezlet előbbivel kapcsolatban elhatározta, hogy a szülői értekezletek alkalmával a gyülekezet számára vallásos, illetve kultur-ünnepélyt rendeznek, melynek keretében mindig tartanak valamilyen pedagógiai előadást is. Szóvátették azt a sérelmet is, hogy a református tanítók, noha sok helyen javadalmuk alig éri el a létminimumot, államszegélyben mégsem részesülnek, és noha az állam köztisztviselőknek tekinti őket, még sincs vasuti kedvezményük. Ebben az ügyben az egész egyházkerület ref. tanítóinak egységesen kell fellépniük és illetékes helyen az intervenciót kérniök. Tanügyi előadó indítványára kimondta

az értekezlet, hogy az ifj., és nőszövetségi konferenciák mintájára az iskolai év befejezése után közvetlenül gyermekkonferenciát rendeznek, melynek helye az idén Végvár lesz. A közreműködésre már Telekyné Ferenczy L. Marcellának, az ismert gyermekirónőnek a közreműködését sikerült megnyerni. Határozatilag állás foglaltak amellet is, hogy a ref. egyházi közéletbe az interpellációs rendszert vezessék be, illetve tegyék gyakorlattá. Végül Kádár Károly végvári igazgató-tanító ismertette az új iskolai igazgatásra vonatkozó utasításokat. — Az egész értekezlet a szigettfalui ref. nőszöv. szives, magyaros vendégszeretetét élvezte. —*its.*

A debreceni református kollégium alapításának 400 éves évfordulója alkalmából tervezett ünnepségeket a politikai helyzet miatt nem tarthaták meg. Ha Isten is úgy akarja, az ünnepséget 1939 június 30-án tartják meg, amikor több külföldi lelkészt és egyetemi tanárt diszdoktorrá és tiszteletbeli professzorrá avatnak a debreceni egyetemen. — Ez nemcsak a 2.800.000 magyarországi reformátusnak lesz az ünnepe, hanem az egész ref. világnak is.

Utolsóelőtti számunkban közzöltük azoknak a ref. növendékeknek számát, akik egyházkerületünk területén különféle középiskolákba járnak Ennek kiegészítésül megemlítjük, hogy ugyancsak egyházkerületünk területén 19 végzett középiskolás tett érettségi vizsgálatot és 10-en szereztek tanítói oklevelet.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1525—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és jövőben való tájékozódás végett közlöm a Nemzeti Nevelésügyi Miniszterium 35.510—1939. sz. rendeletét az alkotmány kihirdetésének megünneplésére vonatkozólag, azoknál az iskoláknál, amelyek még nincsenek az országörségbe beszerelve.

A rendelet hozzánk elkésve érkezett (febr. 26. d. e.) s ezért ebben az évben nem volt alkalmazható, azonban a jövő évekre tájékozásul elő kell jegyezni.

Az ünneplés sorrendje a következő:

D. e. 10-kor: Az összes tanárok, tanítók és növendékek résztvesznek a hálaadó istentiszteleten, amelyet az illető felekezet templomában tartanak.

11—12-ig: Az összes tanárok, tanítók s a felső osztályos növendékek egy csoportja résztvesznek az illető helységben a hatóságoktól és a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalától rendezett ünnepeken.

D. u. 4-kor: Minden iskolában ünnepi előadást kell tartani a következő tárgysorozattal:

- a) Királyhymusz, énekli az iskola énekkara,
- b) Előadás a nap jelentőségéről.
- c) Hazafias ének, előadja az iskola énekkara.
- d) Hazafias költemény, szavalja egy növendék.
- e) Királyhymusz, éneklik az összes jelenlevők.

Az előadás a következő pontokat foglalja magában:

1. Az 1938 februári alkotmány a közösség eszméjét hangoztatja az állam szervezetének eszméje körül felmerült meghasonlás helyett.

2. Az alkotmány a termelő nemzet szervezésének gondolatát tartalmazza és fejti ki, a munka elsőbbségét hangsúlyozza, mint a jogok forrását az államban.

3. Az egységes és szervezett tekintély eszméje az egyén és állam közötti ellentét törekvései helyett.

4. A jogosság eszméje.

5. A nemzeti elsőbbség a tevékenység minden terén.

6. A vezetésre hivatott kiválóság eszméjének hangoztatása.

7. A család mint az állam és királyság alapja, az egység és vezetés legfőbb tényezője.

Az ünnepi előadásra meg kell hívni a helyi hatóságokat és a növendékek szüleit.

Megjegyzi még a miniszterium, hogy az országörségbe beszervezett iskolák számára más tárgysorozatot szerkesztett s azt az iskolai felügyelőségek útján közölte.

Oradea—Nagyvárad, 1939 február 27. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊗	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊗	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊗	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊗	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Lelkészerterkezleti ügyek.

Az egyházmegyék espereseihez, az egyházmegyei és körli lelkeszerterkezletek elnökeihez és tagjaihoz.

Az egyházkerületi lelkeszerterkezlet választmányának határozata alapján a körli és egyházmegyei lelkeszerterkezletek tárgyalási anyagául a következő tétéleket jelöljük meg:

I.

Azok a körli és egyházmegyei érterkezletek, melyek a mult évi tétéleket nem dolgozták fel és nem tárgyalták meg, vegyék fel azokat tárgyalás alá, de mindenekelőtt „Az egyházfegyelem gyakorlása egyházunk történetében“ c. közös tételt. Minden lelkes dolgozza fel egyházközsége irattárában és az egyháztagoktól esetleg nyerhető adatok alapján az egyházfegyelem gyakorlásának történetét és küldje be az egyházmegyei lelkeszerterkezlet titkárához, aki az egyházmegyei lelkeszerterkezleten ezek alapján előadást tart az egyházfegyelem gyakorlásáról az egyházmegyében. A megtartott előadást az elnök azonnal megküldi Debreczeni István, szellemi ügyeket intéző alelnökhöz.

II.

Ez évi egyik tétel: „A szórványkérdés“ lesz. Minden körli és egyházmegyei lelkeszerterkezlet dolgozza fel a szórványkérdést úgy, hogy minden lelkes, akinek gondozása alá szórványok tartoznak, készítse el a maga dolgozatát a következő szempontok alapján: A szórványok története; a szórványosodás okai. A szórványhivék lélekszáma, a lélekszámbeli hullámozás (fogyás, szaporodás) és lehetőleg névszerinti kimutatás. A hivék lelki, szellemi (műveltségi) és anyagi helyzetképe. A szórványgondozás története: a háboru előtt, a főhatalom változás után és ma. Eredmények, vagy eredménytelenségek. Feladatok, akadályok, nehézségek. Megoldás: mit kell tennünk és mit tehetünk. Költségvetés, a fedezet megtalálása.

Az egyes körök lelkeszei készítsék el e szempontok alapján a maguk dolgozatát és küldjék be a körli elnöknek, aki vagy maga, vagy egy általa megbizott lelkes által a dolgozatokat összesítse a körli érterkezleten tartandó előadás céljára. A körli érterkezletek után

az elnök a hozzájuk fűzött javaslatokkal együtt terjessze be az egyházmegyei értekezlet elnökéhez, aki ezeket ismét összesíti, vagy összesítetteti az egyházmegyei értekezleten leendő előadás céljára. Az itt elhangzott előadást a hozzákapcsolódó javaslatokkal együtt az elnök az értekezlet után azonnal küldje meg nevezett alelnökhöz, aki a végső összesítésről gondoskodik, a kerületi értekezlet elé terjesztés végett.

E munkálatokkal lelkészi karunk segítségére akar lenni egyházkerületünknek e nagyfontosságú kérdés megoldásában. Éppen azért minden lelkészi kör foglalkozzék vele; így azok is, melyekben esetleg nincsenek szórványok, főképp a segítés szempontjából. Ezt a tételt azoknak a köröknek a lelkészei is dolgozzák fel, melyek nem alakulhattak, vagy működésükben akadályozva vannak és valaki össze-
sitse s küldje be az egyházmegyei értekezlet elnökéhez.

III.

Ez évi második tétel: *A debreceni kollégium és egyházkerületünk.* Célja kimutatni: milyen kapcsolatok voltak a kollégium és kerületünk iskolái között, továbbá, mit adott kerületünk egyházi és hivei által a kollégiumnak és mit nyert a kollégiumtól, végül milyen hatással volt a kollégium általában kerületünk és egyházaink szellemi és vallásos életére. Az eljárás ugyanaz, mint az előbbi tételnél. Megjegyezzük, hogy e tétel kidolgozásához lapunk közlelbi számában részletesebb tájékoztató fog megjelenni.

Ezzel a tárggyal akarja a lelkészi kar és kerületünk a Kollégium 400-as évfordulója alkalmából háláját leróni az alma mater iránt. Abban a reményben vagyunk, hogy a dolgozatok alapján olyan művet szerkeszthetünk, mely méltó lesz a kiadásra és arra, hogy odaállítsuk amellé a nagy munka mellé, mely a Kollégium történetéről most van készülöben.

Isten áldása legyen végzendő munkánkon.

Debreczeni István sk.,
alelnök.

Sulyok István püspök, sk.,
elnök.

A szegény teológusok segélyezésére Fodor József fugyivásárhelyi lelkész 200 leit fizetett be az egyházkerületi pénztárnál. Nyilvánosan nyugtázzuk ezt az összeget, köszönetül az adakozónak, de még inkább biztatásul a példa követésére.

A debreceni theológusok árvaotthont szeretnének létesíteni teljesen elhagyott 12 éven aluli fiugyermekek számára. Fedezetül 500 pengös adományt ajánlanak fel, de különben az orsz. Szeretetszövetséget is megkeresik akciójuk érdekében.

Az egyház.

Beszámoló a IV. Ökumenikus Szemináriumról.

Genf, 1938 július 25—augusztus 10.

(Folytatás és vége.)

Az egyháznak, mint szövetségnek és közösségnek, a kifejezői és fenntartói a sákramentumok. Emberi cselekmények ezek, melyeket Isten maga tesz az Ő cselekményeivé. Tehát bennük is megvan a két út. A keresztség a bűntől való megtisztítás és az újjászületés sákramentuma. A testileg született embernek a Lélek újjászülő erejét hozza. Az úrvacsora pedig eucharisztia: a kenyér örömmel és hálával való megtörése, emlékeztetve az első úrvacsorára, mely nekünk a megváltást adta; communio: emberi közösség alapítása a Krisztus közösségében; anamézis: Krisztus halálának kifejező ábrázolása az úrvacsorázó ember előtt; sacrificatio: Krisztusnak és az egyháznak együttes áldozása, melyben megáldozzuk magunkat Krisztussal s mely által lehetségessé válik az úrvacsorában az adás és a kapás ténye; mysterion: az Úr tényleges jelenléte a földi jegyekben.

E két sákramentum teszi az egyházat a szentek egyességévé s nyitja meg előtte az Isten Országa kapuját. Egyház és sákramentum egymás nélkül nem létezhetik. A sákramentum egyház nélkül varázslat, az egyház sákramentum nélkül értelmetlen világi társaság. A sákramentumok ajándékában nyílik fel az egyház előtt, mint világi közösség előtt, az örökkévalóság, melyben létének egyedüli alapja van. A sákramentumok így az egyházat örök vigyázásra intik, míg beteljesedik a nagy váradalom.

Egyház és munkásmozgalom. (Dr Thélin, Genf.) — Az egyház és a szakszervezeti mozgalom kapcsolata adhat feleletet a címben felvetett kérdésre. Az egyház megfogalmazásánál az oxfordi konferencián létrejött meghatározást használjuk: az egyház a világban megszervezett közösség. A szakszervezet pedig fizetett munkások szervezett szövetsége, életkörülményeik megjavítása céljából. Feladata hármas: együtt dolgozni a munkaadóval a minél nagyobb termelés eléréseért, harcolni a munkaadó ellen a minél arányosabb jövedelemelosztásért, s végül megvédeni a szervezett munkások morális és intellektuális tekintélyét a polgárisan berendezett világgal szemben. (Webb és André Philippe meghatározása.)

A szakszervezeti mozgalom az egyes államokban külön szervezkedve, 1919-ben Amsterdamban gyűjti össze tagjait az első nemzetközi kongresszusra, hol megalakul a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség (Fédération Syndicale Internationale.) Politikamentes, tisz-

tán a fenti célkitűzéssel létrejött szövetség ez, mely mellett ma már másik két kisebb áll: a Nemzetközi Keresztyén Szakszervezeti Szövetség (Fédération Syndicale Internationale Chrétienne), amely a »Ferum novarum« pápai körlevél hatása alatt jött létre s így főleg katolikus színezetű, és a Vörös Szakszervezet (Fédération Syndicale Rouge), Moszkva székhellyel.

A legerősebb nemzetközi munkásszervezet a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség, melyben 26 ország szervezetei egyesülnek. 1937-ben 19.000.000 tagja volt. A Nemzetközi Keresztyén Szakszervezeti Szövetségben 10 állam társult 1.500.000 taggal (1937.) Ennek a Szövetségnek a kebelén van egy protestáns színezetű csoport is, mely a keresztyén eszméket akarja a munkás életének minden viszonylatában érvényre juttatni.

A protestáns egyházaknak a szakszervezetekkel való viszonyáról nem lehet szó, mert az egyház konkrét álláspontjának leszögezését nem tartotta eddig fontosnak. A stockholmi és az oxfordi ökumenikus konferenciák jelentései foglalkoznak ugyan szociális kérdésekkel, utóbbi még a szakszervezeti kérdést is érinti futólag, de megállapításaik nagy általánosságban mozognak s ezért nem sok eredménnyel járnak. A katolikus álláspont ezzel szemben — a Rerum novarum, valamint a Quadragesimo anno pápai körlevelekben kifejezésre juttatva, — sokkal határozottabb. Az emberi személyiség, a javadalmazás, az állam s a munkás életének minden viszonylatának kérdésében energikusan állást foglal.

A problémát megfordítva: a szakszervezeti mozgalomnak az egyházzal való viszonyáról kevés jót mondhatunk. Intézményesen ez a viszony nem is létezik. Csak a vezetők személyes megnyilatkozásaira utalhatunk itt, melyek vagy helyeslő, vagy teljesen elutasító magatartást tükröznek.

Megállapítható azonban az, hogy a szakszervezeti mozgalomban sok keresztyén eszme megvalósításáért folyik égő küzdelem. Sokkal többért, mint — e mozgalmon kívül állva — gondolnánk. Az egyház kapcsolata e mozgalommal föltétlen kiépitendő. Sok nehézséggel fog ez járni. Különösképen a közös érintkezési pontok keresése az ellenséges ideológiai áramlatok által uralt szervezetekkel. De feladatáról, mely a szakszervezeti mozgalomnak konkrét megismerésében áll, semmi körülmények között le nem mondhat. Különben missziói jellegéről, s ezáltal létjogosultságáról mondana le.

Az egyház a misszió mezején. (Dr Visser't Hooft, Genf.) — E kérdés fontosságát az eddigi ökumenikus konferenciákon nem szüntek meg hangsúlyozni, annak tudatában, hogy az egyház csak a missziói parancs betöltése által válhat egyházzá.

A missziói mezőn tornyosuló akadályok számbavételétől függ a missziói munka eredményes volta. Az első nagy akadály (különösképp az ázsiai misszióról beszél, mint annak közvetlen ismerője) a keleti világ kollektivistikus összetétele. A keleti ember nem mint egyén jelenik meg, hanem mindig mint a közösség egy tagja. A keresztyénséget pedig mindig kész az individualizmussal azonosítani.

Másoldalról akadály, hogy a keleti ember számára a keresztyénség tulságosan meghatározott jelenség az »egyház« fogalma által. Ő inkább otthon érzi magát egy általános szellemiségben, — mint ezt Kína vagy India példája mutatja. A keresztyénséget nem mint egyházat, hanem mint világnézetet szeretné elfogadni.

További nehézség az újonnan alakult egyházak függetlenség-igénye. E külső függetlenség tényét, — látva a fenntebb vázolt két nagy akadályt, — a misszióknak nem szabad szem előtt téveszteni. Nem csekélyebb akadály emellett az, hogy a bennszülöttek a missziói egyházban beviteli cikket látnak, bármily vonatkozásban legyen is erről szó.

E távolról sem lekicsinylendő nehézségeken túl azonban a kérdés végső értelmében az új egyház és a Biblia viszonyán dől el. A Biblia formai értelemben keleti könyv s ez terjedésének útját nagyon megkönnyíti. Indiában ezért a bibliát olvasó hinduk száma jóval túlhaladja a keresztyének körét. Ez a formális hasonlatosság azonban rögtön megszűnik vonzóerőként hatni, mihelyt a mélybe szállva rávilágítunk arra, hogy a Biblia tulajdonképpen mit akar. Pántheisztikus világszemléletüknek túl kizárólagos a Biblia világa. Nyugalmat hozó általános szellem-világukhoz viszonyítva túl erős nekik az isteni aktivitás irama. Egy egyedüli nép kiválasztásának ténye a hinduk előtt botránkozás köve.

Elterjedt irányzat az — ugy nyugaton, mint keleten, — mely a Biblia speciális átrendezésének szükségességét hirdeti. Eszerint az ótestamentom hangsúlyozásáról le kellene mondani, vagy a régi Védákkal kellene helyettesíteni. Ezzel szemben az újtestamentomban a Jézus tanításait kellene kiemelni, különösképpen a Hegyi Beszédet, mely a keleti lélekre felmérhetetlen hatással van. Érdekes, hogy keleten is azok a problémák merülnek fel (általános Kijelentés tana, az ótestamentom elvetése,) melyek ma a nyugati keresztyén világot forrongásban tartják.

A Biblia szétrombolhatatlan egysége azonban minden ilyen kísérletnek ellene áll. Szüntelen hangsúlyozni kell a misszió mezején, hogy csak a teljes Biblia elfogadása által válhat valaki keresztyénné. Az ótestamentom értékét nem szabad csökkenteni, sőt ellen-

kezőleg, erősen hangsúlyozni kell. Mindeneken túl Istent kell a pogány elé állítani, aki hív, s aki megítél.

Az új gyülekezetek megalapítását az itthoniak buzgó imájának kell szüntelen kísérnie.

Az utolsó előadás befejeztével közösen mondtuk el az Úr imádságát. Angol, francia, lett, lengyel, svéd, román, cseh, bulgár, olasz, holland, orosz, német, szerb és magyar szavak ölelkeztek megrázó egységben. De ennél erősebb volt a lelkek egysége, mely a kezdetben titkolt reménység ragyogó megvalósulásának sokat ígérő kezessége lett.

Papp László.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Vasel Matild kínai vakok misszionáriusnője a távol keleten, működése helyén elhunyt. Származására német volt, de ő az első, aki magyar pénzen hirdette az evangéliumot a pogányoknak. Fiatalkorában egy Kinából hazaérkező misszionáriusnő előadása megragadta és hatása alatt határozta el, hogy ő is az lesz. Kiképzése után Csangcsába került a vakok iskolájába. 1910-től kezdve pedig mint a magyar misszió munkása működött. Csodálatos hittel és kitartással folytatta munkásságát a vakok között, de szélesebb munkatéren is. A most dúló veszedelmek között Isten valósággal csodával határos módon megőrizte úgy őt, mint az ő telepére menekülőket a legnagyobb bombázások napjaiban is. Végre tifuszban megbetegedett és ez okozta halálát. Legyen emléke áldott!

Lelkészbeiktatás.

Vetésen január 22-én iktatta be az egyház ujonnan választott lelkipásztort dr. Koronka Pált lelkeszi hivatalába Gy. Kovács József egyházm. tanácsbíró. A több százéves multtal dicsekedő ősi templom kicsinek bizonyult a közeli és távoli helyekről odasereglett hívek befogadására. Az istentisztelet kezdődött a 63. és a 227. dics. 1., 2. v. közénekkel. Majd Gy. Kovács József beiktató beszédet tartott Tit. 2, 1—7. v. alapján. Hangsúlyozta, hogy az egészséges tudomány alapja az igazsággal párosult szeretet. Az igazsággal párosult szeretet öltött testet és jelent meg az idők teljességében Jézus Krisztusban. Ha az új lelkipásztor példakép akar lenni gyülekezte előtt, akkor a kezébe adott szent könyvet olvassa szüntelen, hogy minél jobban megismerhesse abból a minden lelkipásztor példaképét a Jézust, akinek életéből, tanításából, szenvedéséből merit erőt, ki-

tartást, lelkesedést, fáradságos és felelősségteljes lelkipásztori munkájához.

Az új lelkipásztor beiktatása és ima után a helybeli ref. énekkar Beethoven »Örök Isten« című művét adta elő Nyárády Tivadar kántor vezényletével. Ezután az új lelkipásztor tartotta meg beköszönő beszédét Ján. 1. r. 18—23. v. alapján. Mélyenjáró gondolatokkal és példákkal ecsetelte lelkipásztori munkájának célját s törekvéseit, aki mint kiáltó szó egyengetni akarja az Urnak útját, hogy minél előbb megvalósuljon Istenországa, melyben békesség, egyetértés és szeretet lakozik.

Ezt követően az új lelkipásztor szívből fakadt és szivekhez szóló imában esdett erőt és áldást gyülekezetére, a község minden lakójára, a királyi Felségre és háznépére.

Majd Seress József szólóéneke után ismét a helybeli énekkar szerepelt Swissig »Óh nagy Isten« című művet adva elő nagy hatással. A 227. dics, 4. és 5. v. záróénekével fejeződött be a lelkész-beiktatás egyszerűségében is megkapó és felemelő ünnepe.

Istentisztelet után ugyancsak a templomban presbiteri gyűlés volt, melyen Gy. Kovács József felügyelő-lelkész bensőséges szavakkal üdvözölte az új lelkipásztort s a megjelent vendégeket, beszédében kiemelte, hogy a lelkipásztornak az igehirdetés mellett elengedhetetlen kötelessége az egyház anyagi ügyeire, a rendre és fegyelemre való felügyelet is.

Dr. Koronka Pál kijelenti, hogy örömmel vállalkozik erre a munkára is, kéri azonban a presbitérium támogatását, egyúttal az egyes egyháztagek összefogását is, hogy a múlt széthuzását elfelejtve, mindnyájan békességben s jóakarattal munkálják az egyház javát és boldogulását.

Délben közeledt volt, melyen mintegy 200 résztvevő részesült az izlésesen elkészített és a gyülekezet asszonyai és leányai által feltálalt jóízű ebédben, melyen sokan üdvözölték az új lelkészt és feleségét.

A délutáni istentiszteleten ismét zsufolásig megtelt a templom, melyen Fehér Bertalan óvári-i lelkész mondott magasan szárnyaló imádságot, utána Mogyorós Sándor cs. bagosi lelkész tartott bibliamagyarozatot I. Kor. 1. r. 18. v. alapján s megrázó hatással beszélt a keresztről való tudományról. — Textus felvétel előtt Seress Magda adta elő Verdi imáját. Ezután Kürthy Károly lelkész-tanácsbíró gyönyörű költeményeit adta elő szónoki lendülettel. Nyárády Tivadar hegedű-szólóját Fehér Viola kísérte orgonán az árnyalatok finom színezésével, míg Ványi Endre hatásos szóló-énekét Nyárády Tivadar kántor látta el simulékony orgonakisérettel. A vetési Ref. Ének-

kar »Előre fel« c. éneket adta elő erőteljes és biztos betanulásban.

A XC. zsoltár lélekbemarkoló akkordjaival ért véget s zárodott be az egész napot betöltő, szívet és lelket egyaránt gyönyörködtető ünnepély.

Óh bárcsak ez a nap s annak szép emlékei forrasztaná együvé az egyház tagjait, hogy békességben, egyetértve, szeretettől áthatott lélekkel mnnkálnának az új lelkipásztor vezetésével mindannyian az egyház felvirágoztatásán.

Gy. Kovács József.

KÜLFÖLD

Anglia. A cantenbury-i és a yorki érsekség tanácskozásaiban a nőknek az egyházban való szolgálatával foglalkozván megállapították, hogy a nők egyetlen egyházi hivatala a diakónia. Diakóniszszak felszentelése a püspök kézrátétele által történik, ez által a felszentelés által nyerik el a Szentlélek áldását és az egyháznak a tekintélyét és életre szóló szolgálatra jegyeztetnek el. Ujabban hozzáfűzték, hogy a püspök engedélyével reggeli és esteli imádságokat olvashatnak és urvacsoraosztásos istentisztelet kivételével prédikálhatnak is.

Az Angliában született gyermekek 67 százalékát az Angol Egyházban keresztelték, ez jelenleg 11 és fél milliót tesz ki. Az urvacsorával élők száma azonban az egyház egész közösségében 2 és egynegyed millió.

Kína. A múlt év november 24-én a japánok Tongtauhat harc nélkül elfoglalták. A Rajnai Evangélikus Missziói állomás előtt elvonuló autóuton haladva — látván a német zászlót — tisztelegve távoztak. A missziói állomáson menedéket találó kínai asszonyokat, gyermekeket nem bántották, akkor sem, amikor a rablók garázdálkodásának a megfékezésére a japánoktól csapatot kértek.

Oroszország. Egy Belgrádban megjelenő időszaki értesítő közli az Oroszországban agyonlőtt és bebörtönzött ortodox keresztények névsorát: Husvét előestéjén Moszkvában letartóztatták a színódus titkárát, 1 püspököt, 6 papot, 41 egyházi tanácsost és több mint 200 hívőt. Később agyonlőtték a nijni-novgorodi metropolitát, a Trotzky pártiság vádja miatt több papot és számos világit. Észak-Kaukázusban az »Élő Egyház« 100 hivatalosát elzárták. 36 papot azzal a váddal állítottak törvényszék elé, hogy az istenellenesek ellen akartak táborot szervezni. Mióta az u. n. Élő Egyház tagjai visszatértek a régi keleti egyházba, számos bebörtönzés történt. Közöttük 2 érseké és 6 püspöké.

Törökország. Konstantinápolyban egy protestáns lelkész működik, aki a svájci és franciaországi származású protestánsok lelki gondozását végzi. A külföldiek a különböző intézményeknek a szakemberei, vagy tanárok, vagy cégek megbizottai.

Franciaország. Hogyan küzdünk az erkölcstelen irodalom ellen? A külföldiek előtt a nemzetközi trafikokban kapható szennylapok úgy ismerősök, mint »francia specialitások«. Nagy-Britannia postaigazgatósága lefoglalt 546 erkölcstelennek minősíthető ujságot és könyveket tartalmazó csomagot, amelyből 439 Franciaországból származott. (A Népszövetség 1938. évi jelentéséből.) Ezzel szemben a Francia kormány 1930. április 18-án 277 sz. alatt a Szenátus elé terjesztette az ilyen irodalom gyártását megtiltó törvényjavaslatot. Sajnos ez 9 év óta még nem intéződött el.

A film hatalma és felelőssége. D. Parker statisztikai közlése szerint 4000 franciaországi mozgószínházban hetenként több mint 3,000.000 néző fordul meg. Közömbös lehet-e az, hogy a francia filmnek alig $\frac{1}{5}$ része fogadható el erkölcsileg azoknak a családoknak a szempontjából, akik mozgószínházba járnak? A különböző családvédelmi és keresztyén társadalmi szövetségek harcot indítanak amerikai módra a nemes szellemű film érdekében.

A párisi rádióban 1939 január 28-án Wilfred Monod a franciák iszákosságáról tartott előadást, mint Franciaország veszedelméről. Riadót fujt valósággal: az alkoholizmus vége ez lesz: erkölcsi züllés és politikai süllyedés. »A mohamedánusok felégették az alexandriai könyvtárat, de nem bántották az emberi agyat«. Az alkohol elégeti a multból gyűjtött szellemi tőkét, megüli a jövő fejlődés csiráját. Egy péküzletre 10 kocsmá esik. Még 1919-ben Franciaországban 380.000 italmérési hely volt, 1929-ben 500.000, 1933-ban minden francia lélekre 2·60 liter szeszes ital jutott.

Svájc. A genfi konsztorium január 21-én tartott gyűlésében az egyházalkotmány felülvizsgálása ügyében tett előterjesztés tanulmányozása alkalmával 22 szavazattal 9 ellenében elvetették Choisy egyetemi tanárnak (teol. fakultás dékánja) azt az indítványát, hogy a nőknek is adják meg a konsztoriumba való választhatóság jogát.

Az új svájci szesztörvény meghozása óta 6367 rézüstöt vontak ki a forgalomból, 1937—38-ban 662 üstnek az anyagát használta fel az egyik araui harangöntő cég.

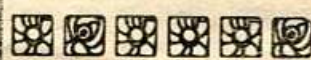
Mott János a Nemzetközi Missziói Tanács elnöke beszámolt a Madrasban tartott világmissziói konferenciái benyomásáról. »Ezt a világmissziói konferenciát az Edinburgban (1910), Jeruzsálemben (1928) és Oxfordban (1937-ben) tartott konferenciák előzték meg.

Mindezek az egyházak egységét mutatták meg a missziói küzdelemben és arról tanuskodtak, hogy a világ nagy problémáit csak közösen lehet megoldani. De az indiai Madrasban tartott konferencia volt legteljesebb. Több mint 60 ország küldötte el képviselőjét. Legtöbben Afrikából és Délamerikából vettek részt. Régi és új egyházak egyenlő joguk voltak. Mott Jánosnak az a benyomása, hogy Isten vezette a konferencia útját Indiába, ahol az emberiség egy-ötöde él, és ahol az egész világ problémái előfordulnak. Jöttek képviselők a jövőjükért aggódó népek közül, ahol a viszonyok veszedelmesen feszültek: Közép-Európából, Ázsiából, Japánból, Abessziniából afrika problémáitól izgatott négerék. Hasznos volt ez az idő egy olyan konferencia számára, amelynek az volt a célja, hogy Krisztust megismertesse és megszerettesse az egyéni, társadalmi és nemzetközi életben. Az egyház természete, funkciói, lelki élete, gazdasági alapjai, a neki megfelelő légkör, állammal való viszony, missziója, egysége, direkt és teljes módon tanulmány tárgyát képezték. Építettünk, anélkül, hogy romboltunk volna. A legmegkapóbb volt a légkör, az imádság szelleme, amely az egységet biztosította. Egy nap először a japánok, aztán a kínaiak jöttek Mott János elé és az egyhangulag elfogadott egyesített határozatban felismerték a saját gondolataikat. Isten lelke volt ott jelen. Közösségünk volt a világ szenvedésével, de az Atyával is. Jézus uralkodott mindenben, és vont bennünket a győzelem felé.

Molnár Károly.

HIREK

Református iparos tanonciskola létesítését határozta el a nagyenyedi reform. egyház-község. A lehetőség szerint már ez év szeptemberében megújítják a három osztályu iskolát.

A kolozsvári nőszövetség főiskolás menzája egy év leforgása alatt 9000 ebédet juttatott szegénysorsu tehetséges főiskolai hallgatóknak.

A losonci teológia január 25-én zárta be kapuit hálaadó istentisztelet keretében. A hallgatók a többi teológiákon helyezkedtek el.

Ingyen keresztelés a debreceni egyházban. A debre-

teni lelkipásztori kar kimondotta, hogy keresztelési palástdíjat nem szed.

Az Egyetemes Konvent gyűlése április 19—21 napjain lesz. Az előkészítő üléseket 17—18 napjain tartják.

A debreceni ősi Kollégium mintegy 200 diákja külön vonattal Kassára utazott. Magukkal vitték a híres Kántust, a Kollégium zenekarát. A csoportot 40 diák az új tógában vezette. A diákok nagyszámu szeretetcsoportot vittek magukkal.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1812—1939-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a N. N. M. 219755—193 sz. rendeletét, amelyet az Erdélyi Egyházkerület igazgatótanácsához intézett az új tanterv életbeléptetése tárgyában.

»Avem onoare a vă aduce la cunoștință că Ministerul aprobă ca la școlile confesionale care le susțineți să se folosească aceleași manuale didactice, alcătuite după programa analitică veche, urmând ca, în marginea posibilităților, să se țină seamă și de cerințele noiei programe. În consecință, urmează să se aplice aceleași orare ca până acum.«

Van szerencsénk közölni, hogy a miniszterium az önök fennhatósága alatt álló iskolák részére engedélyezi a régi tanterv szerinti tankönyvek használatát, figyelembevve a lehetőség határain belül, az új tanterv követelményeit. Következőleg az eddigi órarend használandó.

Ezen körrendeletem kiegészíti és magyarázza 6209—1938 sz. szeptember 5-én kelt körrendeletemet. Hivatalos lap 1938—329. old. Oradea—Nagyvárad, 1939 március hó 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

1811—1839-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a N. N. M. 3466—1939. sz. rendeletét, melynek értelmében iskoláinkban a tanév végéig a régi nyomtatványok használhatók.

»Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul aprobă folosirea matricolelor și registrelor școlare, de tip vechiu, în anul școlar 1938—1939, la școlile confesionale de sub jurisdicțiunea Dvs.«

Oradea—Nagyvárad, 1939 március 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

1588—1939-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi a Someș—Szamos Tartományban fekvő iskolai hatóságnak.* A Nemzeti Nevelésügyi Minisztérium 23092—1939. szám alatt Pora Andrei elemi iskolai vezérinspektor lemondását elfogadta s helyébe 23091—1939. sz. a. Mateescu Constantint nevezte ki. Iktatni kell az érdekelt iskoláknál 4442—1939, ill. 4443—1939. Insp. Școlar sz. a.

Oradea—Nagyvárad, 1939 február 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

— református —
papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV

szines és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A református iskola problémája.

Aggodalommal kell látnunk, hogy midőn Egyházkerületünk egyházi és világi hivatalosai minden lehetőt megtesznek a felekezeti iskoláink iránti felelősségérzet fokozására és azok benépesítésére, ezekben az iskolákban olyan belső bajok rombolnak, amik a hivatalos erőfeszítéseket sok helyen teljesen semlegesítik, hatástalanokká teszik. Ezek közül a tényezők közül egyre; a tanszemélyzetnek a változott idők iránti értetlenségére akarok rámutatni. Ez az értetlenség nyomja rá a bélyegét egyes intézetek arcára és ez a bélyeg a végzetes sorvadás bélyege, amibe a szervezet belepusztulhat.

Számtalanszor hallottuk már, hogy a felekezeti iskola egyetlen létjoga a gazdagabban felszerelt, gondtalanul élő állami iskolával szemben az, hogy nem laikus morált, nem hasznossági erkölcsant vagy csupán állampolgári nevelést ad a növendéknek, hanem a mult eleven erőként ható hagyományaiban gyökerező, az ősök sorával acélosan összekovácsoló és ebben az egységben gyökértelemnél soha nem tehető életirányítást és Istenben feltétlenül hívő, nem tántorgó jellemet. Minden tudományos és eszfilozófiai utravalónál értékesebb az ilyen, meggyőződéses hívő jellem az ifjuban. Ez fogja majd meg a kezét a kiváló tehetségnek a nem érvényesülés miatti elkeseredés végzetes pillanatában és ez fogja megadni a kis tehetségűnek a kitartást, a bizodalmat a szivós, nehéz és hálátlan életmunkára. Nem kell bővebben magyarázni, hogy milyen értéke van egy ilyen, korlátlanul bízó, Isten akaratában minden körülmények közt megnyugvó, épen azért sohasem csüggedő, derülátó életnek, különösen ma, mikor eleve hibásnak bizonyul minden számítás és a sors-szeszély labdája minden élet. Ezért kellene akkor is abba a felekezeti iskolába járatni a gyermekeket, amely ezt adja meg, ha az a maga szegénységében kevesebb kulturát, kevesebb tudományt tudna nyújtani, mint más szerencsésebb intézetek. A tudományt lehet pótolni, a kulturális elmaradottságot be lehet hozni érettebb fejjel, de az ifjukor kitörölhetetlen benyomásai idején kialakítani elmulasztott jellemet senki és semmi nem pótolja többé. (Ne hivatkozzunk itt a szülői ház és az apa segítségére ebben a tekintetben.

Ha a ref. iskola ide akarja háritani ezt a feladatot, akkor már feladta a versenyt más iskolákkal szemben.)

Ezt a nevelést, ezt az értéktöbbletet felekezeti iskoláink, különösen középiskoláink meggyőződés szerint nem adják ma növendékeiknek. Hallom, ismerem és méltánylom a kifogást: éhes tanító és rosszul fizetett tanár nem nyujthat tökéletes nevelői munkát. Különösen tanítóinknál érdemel méltánylást ez a helyzet. De arra már nem találok semmi enyhítő körülményt, hogy vannak iskoláink, a terhei alatt roskadozó reformátusság áldozatkészségéből élő iskoláink, amelyeknek a reformátussága maradéktalanul kimerül abban, hogy növendékeiket templomba járásra kötelezik és igényt formálnak a református gyermekekhez és pénzhez. Tanszemélyzetüket csak akkor látjuk az Isten házában, mikor kirendelt »szolgálat« kötelezi őket arra. Egyházépítő belső munkákban, presbitériumban, belmisszióban, építő mozgalmakban részt nem vesznek és semmi tekintetben nem adják példáját öntudatos, kötelességérző és kötelességteljesítő kálvinista életnek. Ma, mikor egyházunk legegyszerűbb tagjaiban is kezd tudatossá válni, hogy az életünkért, a megmaradásunkért küzdünk, hogy ezt jelenti számunkra a református öntudat kérdése, — vannak tanárok, akik lelkiismeretesebben, vagy felületesebben leadják úgy ahogy óráikat, mert a református tanító és tanár mai szükös fizetéséért nem lehet elég keveset dolgozni, s azután tőlük az egyház kinlódhat, harcolhat, rájuk nem tartozik. Azaz hogy annyiban tartozik, hogy örökös hadilábon állnak ezzel a rajtuk kívül álló ellenséggel, amely gyengén, vagy pontatlanul fizeti őket, mert nem elég zseniális pénzügyileg, hogy a kősziklából is pénzt tudjon fakasztani.

Pedig ha a többségi tanárnak fel kell keresnie otthon növendékeit, ápolnia kell az összeköttetést a szülőkkel és egész az otthonig visszamenve kutatni munkája esetleges eredménytelenségének okát, mert kötelezve van rá, százszor inkább kell forgolódnia növendékei és az azok szülei körül a kisebbségi tanárnak, akinek léte vagy nemléte függ attól, hogy iskolája népes lesz é, vagy elnéptelenedik. Neki egyetlen ajánló levele, megélhetésének legokosabb biztosítása, mint lelkek őrzésére hivatott órallónak lelkiismeretével szemben tartozó kötelessége, hogy atyai barátja, tanácsadója, példányképe legyen növendéknek és szülőnek egyarányt. Csak mint ilyennek van létjogosultsága. Langymeleg református tanítónak, tanárnak lenni Isten és önmaguk ellen való véték, végzetes tévedés. Mintaszerű felkészültséggel, de ami ennél is több: *mintaszerű hívő élettel kell meghódítania a tanítóknak szülők és gyermekek lelkét a református iskolának.* Aktiv, iskolán kívüli munká-

val kell példát mutatni ezeknek a leendő egyháztagoknak és vezetőknél. Nem szabad lerombolni a lelkiismeretre apelláló predikációt: »Gyermekeiteket református iskolába adjátok református szülők!« azzal, hogy azt felelhessék rá: »Azért, hogy olyan öntudatlan és nemtörődöm református legyen belőle, mint Y. X. tanár vagy tanító ur?«

Lássák be, akiknek arcát ezek a sorok visszatükrözik, hogy a református ifjuság könnyűsége, komolytalansága, jövőtelen volta, reménytelen elvérése az érettségiken, az ilyen nevelés, vagy jobban mondva nem nevelés, az ilyen példák következménye. *Erős, egyházas szellemtől átítalt* — nem bánom még ha bigottsággal és vaskalapossággal csufolják is azok a liberális szellemek, akik a nehéz időkben csufosan levizsgáztak — *reggeli áhitattal, hétfő hálaadással, gályarabi állhatatossággal hívő református tanítézetek és tanszemélyzet adhatják csak nekünk azt az ifjúságot, amely nekünk kell.* És ne felejtsük el, hogy *az iskola csak eszköz, nem cél!* Az az eszköz, amely nem szolgálja a célt, még könnyebb időkben is a szemétre került, mint a mai. Az ilyen keményen református iskola növendéke mindenütt érvényesülni fog. De hogy állhat másképp, mint ahogy ma a jövő megmászhatatlannak látszó fekete fala előtt az olyan ifjuság, amelybe egy hivatása magaslatán álló tanári kar nem tudta belesugározni, — mert benne sem volt meg, — az Isten mindenhatóságában való hitet, amely csodákat tehet?!

Meg kell fordítani a tételt, hogy: Fizessenek meg jobban, akkor én is jobban dolgozok. Dolgozni kell jobban, reformátusabban, Istenben bizóbban és odacsalni eredményekkel, vagy legalább a lelki nevelés felsőrendűségével szülőt és növendéket, ahova ugyis jobban húzza szíve: a saját iskolájába. Akkor lesz aztán miből emberséges fizetést biztosítani.

A református iskola problémája 90 százalékban a református tanító és tanár problémája. Az öntudatosabb, munkásabb, hívőbb, gerincesebb reformátusság problémája. Hitvalló iskola, dolgos tanár és dolgos diák, hívő és példaadó tanár, és a példa útján hívővé nevelt diák problémája. Ha ez megoldódik, mindenek megadatnak.

Munkácsy Géza.

Lelkészmeghívás. Az apátkereszturi gyülekezet a Csuka Ferenc elhunytával megüresedett lelkeszi állásra egyhangulag Kádár Miklós helyettes lelkeszt hívta meg. Isten áldása legyen e szép egyetértéssel elhívott új pásztor munkáján és gyülekezetén.

Lelkészértekezleti ügyek.

A debreceni Kollégium és egyházkerületünk.

A Kerületi Lelkészértekezlet által kitűzött ilyen c. tételhez a mult számunkban közzétett felhívásban foglalt ígéret szerint a következőkben adunk részletesebb tájékoztatót.

1. A Kollégium és kerületünk között első sorban a partikulák által állott fenn a legszorosabb kapcsolat. Ezek három csoportba oszthatók. Az első csoportba azok az iskolák tartoztak, melyek ugyanolyan tanítási rendszerrel működtek, mint a Kollégium alsó tagozata, tehát az elemi iskola mellett akkori teljes középiskolák voltak, hat osztályu gimnáziummal és igazgatójukat: a rektort is a Kollégiumtól kapták. Sőt némelyiknél még az akadémiai felsőbb tagozatok nyomaira is rá lehet akadni, vagy a hagyományok szerint akadémiai jellegűek, tehát valóságos kisebb kollégiumok voltak.

Egyházmegyénkint a következő egyházainkban működtek ilyen partikulák:

A bihari egyházmegyében: Nagyváradon és Biharpüspökiben. Az első — tudjuk — előbb teljesen önálló kollégium volt s a váradi várnak a törökök által elfoglalása után debrecenibe olvadt be és majd a XVII. század derekán mint a debreceni Kollégium partikulája kezdte meg középfoku iskola alakjában újra működését.

Az érmelléki egyházmegyében Diószegen volt igen virágzó partikula.

A nagybányaiban Szatmáron, sőt Németiben, továbbá Nagybányán és Felsőbányán, majd Máramarosszigeten.

A nagykárolyiban Nagykárolyban.

A nagyszalontaiban Nagyszalontán.

A második csoportba azok az iskolák tartoztak, melyek az anyagi erő hiánya, vagy más okok miatt nem fejlődhettek ki teljes hat osztályu gimnáziummá és csak mint csonka gimnáziumok működtek. Ilyenek voltak a következők.

A bihari egyházmegyében: Bihar, Csatár, Telegd, Hegyközüjlak.

Az érmellékiben: Asszonyvásár, Érsemlyén, Margitta, Érmihályfalva, Ottomány, Szalacs, Székelyhid, Tóti, Hegyközszentimre.

A nagybányaiban: Ilyen másodfoku partikula nem volt, ugyszintén a *nagykárolyiban* sem.

A nagyszalontaiban egyedül Belényes.

A harmadik csoportba az elemi iskolák tartoznak, melyekbe állandóan, vagy időnként kértek és küldtek ki rektorokat a Kollégiumból, és így szellemileg hozzátartoztak s tőle nyertek irányítást.

Az eddigi kutatások szerint a következő ilyen iskolák működtek egyházmegyénkben.

A bihariban: Örvénd, Szalárd, Száldobágy, Páptamási.

Az érmellékiben: Bályok, Csokaly, Endréd, Érkeserü, Kőböl-kút, Érkörtvélyes, Piskolt, Poklostelek, Széplak.

A nagybányaiban: Apa, Erdőd, Óvári.

A nagykárolyiban: Gencs, Géres, Királydaróc.

A nagyszalontaiban az eddigi kutatások szerint nem volt, minden valószínűség szerint azért mert a környék a maga tanítóit a szalontai partikulából kapta.

Az egyes lelkészi körök és a megyei lelkészértekezletek munkája egyfelől ezeknek a háromféle partikuláknak a Kollégiummal való kapcsolatát feldolgozni, és pedig nemcsak az eddigi megjelent munkák, hanem az egyházak irattárában, feljegyzéseiben való eredeti adatok, kutatások alapján, másfelől az esetleg még eddig ismeretlen kapcsolatok kikutatása.

2. A partikulák mellett sok értékes kapcsolat volt a Kollégium és egyházkerületünk között abban a tekintetben, hogy mit adott kerületünk a Kollégiumnak és mit nyert kerületünk, illetve egyes egyházközségei a Kollégiumtól. Az első részbe tartoznak azok az adományok és hagyományok, melyekkel egyházaink, vagy hiveink a Kollégiumot időnként, vagy hosszabb ideig állandóan segítették. Olyanok és hasonlóak, vagy kisebbek, mint pl. Récsei János bogoszlói lelkipásztor, ki 1830-i végrendeletében 16.000 ezüst forintot hagyományozott magyar irodalmi tanszék alapítására. De idetartoznak azok az adományok is, melyeket szellemiekben adott kerületünk a Kollégiumnak. Azok a nagytehetségű fiak, kikből később a Kollégiumnak híres nagy professzorai lettek. Ilyenek pl. Sárvári Pál, Arany János egyik tanára és nagy pártfogója, ki Piskolton született. Kerekes Dániel, Arany másik támogató tanára, ki Erdőhegyi fiu volt, Csécsi Nagy Imre érkeserüi, Ladányi Gedeon hiripi, a nagy nyelvész Lugossy József pedig felsőbányai. Stb.

E tétel második részébe tartoznak azok a szellemi értékek, melyeket a kerületünk, illetve egyházai és iskolái nyertek a Kollégiumtól: Lelkipásztorok, tanárok, tanítók és más foglalkozású személyek, akik a Kollégiumból hozták szellemi és lelki értékeiket s akik ezekkel áldásokat árasztva sáfárkodtak.

3. Végül általában keressük meg úgy egyházainkban és iskoláinkban, mint népünk szellemi, vallásos és egyházi életében, valamint erkölcsében és gondolkodásában azokat a jelenségeket, melyekről úgy a múltban, mint még ma is kimutatható, hogy a Kollégium hatásának eredményei.

Ha ezt a munkát minden lelkipásztor lelkiismeretesen elvégzi, méltóképen lerója háláját az alma mater iránt és kerületi lelkész-értekezletünk úgy önmagához, mint a 400-os főiskolához méltó munkával ünnepelheti meg a nagy jubileumot.

Debreczeni István.

Lelkek találkozása.

— Konferenciali gondolatok. —

A bihari református egyházmegye férfiszövetsége március 26-án tartja konferenciáját Nagyváradon. Legutóbb 1935 június havában tartottunk hasonló testvéri találkozót. Akkor azzal a fogadalomtétellel távoztunk, hogy a közel jövőben újból találkozni fogunk. Bizony azóta immár négy esztendő telt el és el kell ismernünk, hogy e téren vajmi kevés előrehaladás, buzgóság történt. Az a nagyfoku közönyösség «patópáloskodás» amellyel gyülekezeteinkben a belmissziói munkát illetőleg találkozunk, még azok kedvét is elvette a konferenciák rendezésétől, akik esztendők hosszú sora óta érezzük és tapasztaljuk a férfiszövetségi munka áldásos és felbecsülhetetlen értékeit.

De vajjon szabad-e Isten országának ügyét egyesek kedvétől, tetszésétől függővé tenni? Lehet-e hallgatni, némának maradni akkor, amikor az Ő ügyéről van szó? Nem szabad és nem lehet! Március 26-án újból konferenciára hívjuk egyházmegyénk férfiai, presbitereit. Meggyújtjuk ismét az őrtüzeket. A hitnek, a szeretetnek, a békességnek, a kölcsönös megértésnek, a közös alkotó munkának drága őrtüzeit. Hátha e tüzből kipattanó szikra lángba borítaná a fásult, közönyös, halódó lelkeket. Hátha e konferencia valóban a lelkek igazi találkozása lenne?

Hogy e konferencia valóban a lelkek igazi találkozása legyen, hogy áldásait gyülekezeteink is megérezzék, függ attól, hogy úgy azok, akik résztvesznek e konferencián, valamint azok is, akik otthon maradnak, imádkozzanak sikeréért. Az imádság az a hatalom, ami a lelkek igazi találkozását létrehozhatja és két ember vagy száz ember között a legmélyebb kapcsolatot létesítheti, amit csak elgondolhatunk. Az imádságban elmélyült lelkek olyan közösségekben vannak egymással, amit ez a világ fel nem foghat.

A mi egyházi életünknek, az egyházi társadalomnak két súlyos baja van. Nem tudjuk eléggé megismerni egymást és nem tudunk eléggé hatni egymásra. A megismerés hiánya ellenszenvet és gyűlöletet fakaszt, az pedig, hogy nem tudjuk befolyásolni egymást, a tehetetlenség és a kétségbeesés érzésével tölt el minket. Ennek a

világnak szép jövője akkor virrad fel, akkor valósul közöttünk Isten országa, mikor ez a két baj eltűnik. Amikor a minden értelmet felülhaladó ismeret beköszönt és amikor egymásnak szelid és szeretetteljes hatalma alatt fogunk állni kölcsönösen összefonódva, egy igazán nagy lelki egységben. Ezért kell szüntelen imádkoznunk.

Azután pedig fel a munkára. Elég volt a meddő pihenésből. Mennyi munka vár az eddig pihenő munkásokra, Éhező, szegénység, mezitelen árvák, szenvedély láncába vert részegesek, vigasz nélküli bűnösök, elkeseredett inség, iskoláink, egyházi intézményeink fenntartása, nevelésre váró ifjaink ügyének felvétele és így tovább várják a munkást, aki kezét az ekeszarvára tegye. Nem lehet a konferenciával se más célunk, mint az, hogy az evangélium hatalmas tényező legyen a református nép életében és megnyerje a helyet, amely megilleti.

Kérjük azért az Úrnak Szent Lelkét, hogy az által az Isten szerelmének az eddiginél sokkal nagyobb árja jusson a mi sziveinkbe és törje le a közönyösséget, szüntesse meg a kicsinyhitiséget és tegye lehetővé, hogy a régiek elmuljanak és mindenképpen megújuljanak, tegye lehetővé, hogy egy szívvel, lélekkel hozzáálljunk omladozó Sionunk felépítéséhez és tegye lehetővé, hogy még azokra is sok áldás térjen ebből a konferenciából, akik ez idő szerint nemcsak nem vesznek azon részt, — de nem is akarnak résztvenni.

Nagyvárad.

Dr Szabó Lajos,
em. belmissziói előadó.

IRODALOM

Előfizetési felhívás a Kálvin-Kommentárra.

A Kálvin-Kommentár Timótheus próbakötetét lelkésztestvéreim nagy lelkesedéssel fogadták. A Kommentár-sorozat első nagy kötetének kézírata már szedés alatt van és mintegy 500 oldal terjedelemben a timótheusi kötet kiállításában tartalmazni fogja Kálvinnak az u. n. Evangéliumi Harmoniához (a Synoptikus evangéliumok) írt magyarázatának első részét, Rábold Gusztávnak, az Institúció kitűnő fordítójának pompás magyar átültetésében.

E kötet — ha Isten megsegít — 1939 jun. 15-re jelenik meg. Ára előfizetőknek 300 lei plus portó, theologusoknak 280 lei plus portó. A könyv bolti ára 20 %-kal magasabb lesz.

A kerületi Lelkészerkezet kolozsvári gyűlése határozatilag kimondta, hogy a Kálvin-Kommentár megrendelését a parochiális könyvtárak részére ajánlja az egyházmegyei tagozatok figyelmébe. A kollektív támogatás köszöneteképpen tisztelettel felajánlom, hogy amelyik egyházmegye egyszerre teszi meg bejelentését a megrendelésre parochiái részére, az illető egyházmegyei lelkészi könyvtár részére ingyen fogom megküldeni az egész sorozatot.

A Kálvin-Kommentár ujszövetségi sorozata nyolc, egyenként kb. 500 oldalas kötetből fog állani, az egyes kötetek félévi időközönként jelennek meg.

Jelentkezések beküldését 1939 április 10-re kérem. Később jelentkezők csak bolti áron kaphatják meg a könyveket. Megjegyezni kívánom, hogy sem annyi idővel, sem annyi pénzzel nem rendelkezem, hogy lelkésztestvéreimet válasz-levelezőlapon hívjam az előfizetők sorába, amint azt e Timótheus kötetnél tettem.

Az előfizetési szándék a következő címre jelentendő: Dávid Gyula ref. lelkész, Odorheiu. Str. Princ. Elis. 5. Jud. Odorheiu.

Székelyudvarhely, 1939 márc. 10. *Dávid Gyula* lelkész, theol. m. tanár.

Előfizetési felhívás Sipos Géza: »Tűz és só« című prédikációs könyvére. A könyv ára 100 lei, utánvéttel 20 leiel drágább. Az összeg előzetes beküldése esetén a kötet ára 90 lei. Portót nem számít a kiadó. A kötetben 35—40 vasárnapi és ünnepi beszéd lesz, mintegy 180—200 oldal terjedelemben, finom famentes papíron, színes karton borítékkal. Tíz vagy több előfizető gyűjtése esetén a gyűjtő ingyen kap egy, a szerző által aláírt példányt. A könyv március hó folyamán jelenik meg. Az előfizetés beküldési ideje f. év március 30. Cím: »Ifju Erdély« Cluj. Teologia Reformata.

HIREK

Meghívó. A bihari református egyházmegye férfiszövetségének és presbiteriumainak Nagyváradon, 1939 márc. 26-án tartandó konferenciájára. (Az Alexandri-utcai Ref. Otthon tanácstermében. — A konferencia programja: Délelőtt 10 órakor: Istentisztelet az újvárosi templomban, a) Felálló ének: 63-ik dics. 1. v. b) Gyülekezeti ének: CV. zsolt. 1—3. v. c) Énekel az újvárosi Ref. Énekkar, vezényel: *Vásárhelyi Sándor*. d) Imádkozik és prédikál: *Molnár Zoltán* hegyközkovácsi-i lelkész. e) Énekel a Kálvin-kórus, vezényel: *Vitálljos Ilonka*. f) Gyülekezeti ének: 245. dics. 10. v. — Fél 12—1-ig: A konferenciát megnyitja *Vadai Béla* esperes, »Férfi-

szövetség problémái« címen tart előadást dr *Soós István* e.-megyei férfiszöv. elnök. 1 órakor: Közös ebéd az Otthon éttermében (ára kb. 30 lei.) — Délután: fél 4—5-ig: »Egyházunk és a presbiterium« c. tart előadást: dr *Szabó Lajos* e.-megyei belm. előadó. Fél 6 órakor: Templomi ünnepély az olaszi-i templomban, a) Felálló ének: LXV. zs. 1. v. b) Gyülekezeti ének: 89. dics. 1—2. v. c) Imádkozik és prédikál: *Kulcsár Andor* e.-megyei tanácsbíró. d) Énekel a Ref. Kör Dalkara, vezényel *Bancsik János*, e) »Presbitereink kötelessége« c. tart előadást: *Orth Imre* biharpüspöki-i lelkész. f) Énekel a Sztárai Mihály énekkar, vezényel: *Soós András*. g) Sza-

val Reményik verseiből Kovács Sándor paptamási-i lelkész. h) Gyülekezeti ének: XC. zsolt. 1. v. A templomi ünnepély perselyjövödelmének 50 százalékát az Árvaház céljaira fordítja az egyházmegyei férfiszövetség. Nagyvárad, 1939 márc. hó. Testvéri szeretettel: Dr Soós István elnök, Vadai Béla esperes, dr Szabó Lajos belm. előadó.

Aranymondás-verseny. Ismételten felhívjuk lelkész és tanítótestvéreink figyelmét a Református Gyermekkönyvtár által rendezendő *Aranymondás-versenyre*. Tegyük meg vasárnapi iskolásainknak azt, hogy megrendezzük számukra ezt a versenyt. Igen nagy áldás fakadhat ebből úgy a gyermekekre és hogyha nyilvánosan a gyülekezet színe előtt folytatjuk le, — a gyülekezetre is. A verseny három területen folyik: 1. Melyik gyermek tudja a legtöbb aranymondást? 2. Melyik gyermek tudja a legtöbb zsoltárt? 3. Melyik gyermek tudja a legtöbb költeményt? A verseny a vasárnapi iskolai vezetők kivül legyen ott a lelkész, tanító és hogyha ők vezetik a vasárnapi iskolát, az egyházgondnok. Az eredményt a lelkész jelenti be Streleczy Sándor ref. lelkész Clopodia, jud.

Timiş címére. Be kell jelenteni a győztesek nevét, (tehát azt, hogy ki tudta a legtöbb aranymondást, ki a legtöbb zsoltárt és ki a legtöbb költeményt) osztályát. Ő maga írja le az aranymondásokat, amiket elmondott. Aki a költemény versenyt megnyerte, írja le a költemények címét, aki pedig a zsoltárversenyen elsőnek került ki, a zsoltárok címeit. A határidő ápril 30. A díjak a következők: Aranymondás-verseny: I. díj: Teljes Szentírás. II. díj: Egyszerűbb kötetű teljes Szentírás. III. díj: Újtestamentom a zsoltárokkal. IV. díj: Újtestamentom zsoltárok nélkül. — Zsoltár-verseny. I. díj: Aranymetszésű diszes nagybetűs zsoltár. II. díj: Nagybetűs zsoltár. III. díj: Kisbetűs zsoltár. IV. díj: Hozsánna énekes könyv. — **Költemény-verseny** I. díj: Petőfi összes költeményei. II. díj: Vallásos versek gyűjteménye. III. díj: Tereh Géza: Közelebb Hozzád. IV. díj: Krüzselyi Erzsébet: Kődös csendváramból. Ezenkívül minden nyertes egy mesés-könyvet és minden versenyző egy könyvecskét kap ajándékba.

Társszerkesztők:
Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2060—1939. KÖRLEVÉL. Az egyházmegyei lelkészértekezletek és lelkész-körök elnökeihez. 1. Közgyűlésünk határozata szerint felhívjuk a Cimeket, hogy a lelkész-körök évenként két, de legalább egy köri értekezletet kötelesek tartani, amelyeken foglalkozniok kell tudományos, szentírás-tanulmányozásáról beszámoló, új teol. könyveket ismertető kérdésekkel. E kötelezettség megtartását az egyházmegyei ért. elnökei szorgalmazzák s ennek be nem tartását f. é. okt. 15-ig titkárnak jelentsék.

2. Az egyházmegyei lelkészértekezletek gyűléseinek tartama egy egész nap legyen, lehetőleg az egyházmegyei közgyűléssel kapcsolatban, mely alkalommal agyülekezet részére mindég rendezzenek vallásos összejöveteleket.

3. Az érmelléki, nagybányai, nagykarolyi és nagyszalontai egyházmegyék lelkészértekezleteit felhívjuk, tagsági díj megállapítására.

4. Az egyházmegyei lelkészértekezletek könyvtárszerzésére újból felhívjuk a Cimeket.

Oradea, 1939 március 20.

Atyafiságos szeretettel:

Peleskey Sándor sk.

Sulyok István sk.

titkár.

püspök.

No. 1847—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak*, Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a Mon. Of. 1936 febr. 25-én 47. sz. 952. old. megjelent 669—1939. sz. minisztertanácsi jegyzőkönyvet:

Art. 1. Toate cultele vor oficia servicii religioase la solemnitățile naționale și la cele Familiei Domnitoare. Ora când se vor oficia aceste servicii religioase va fi fixată în fiecare județ de prefectul județului.

Art. II. In afară de cazul când legi, regulamente sau dispozițiuni speciale nu dispun participare în oorpore la serviciile religioase ce se vor oficia la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare, vor lua parte șefii autorităților de Stat, județ sau comună și ai instituțiilor depinzând de acestea, cum și comandantul celei mai mari unități din garnizoană; ei vor participa la serviciul religios ce se va oficia la biserica ortodoxă-română din localitate.

Dacă în localitate este biserică greco-catolică (unită), ajutorii șefilor autorităților de Stat, județ sau comună, cum și ajutorul comandantului celei mai mari unități din garnizoană vor lua parte la serviciul religios ce se va oficia la această biserică.

La bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, vor participa delegați ai șefilor autorităților arătați la alienatul prim și ai armatei. In măsura posibilității, acești delegați vor aparține cultului bisericii sau casei de rugăciune unde se oficiază serviciul religios.

Art. III. Dacă la solemnitățile ia parte și trupa sub arme, aceasta va participa la serviciul religios de la biserica ortodoxă.

Se vor trimite delegațiuni la bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, dintre credincioșii acelor culte.

Premilitarii vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor cărora ei aparțin.

Art. IV. Elevii școlilor de Stat sau confesionale vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciune ale cultelor cărora ei aparțin.

I. fej. Minden vallásfelekezetnek istentiszteletet kell tartani a nemzeti és az uralkodó család ünnepein.

Azt az órát, amelyben ezeket az istentiszteleteket kell tartani, minden megyében a megyefőnök állapítja meg.

II. fej. A nemzeti és az uralkodó család ünnepein tartott istentiszteleteken részt vesznek az állami, megyei vagy községi hatóságok és az ezektől függő intézmények feje, valamint a helyőrség legmagasabb egységének parancsnoka, kivéve azt az esetet, ha a törvények, szabályrendeletek, vagy különleges intézkedések testületi résztvételt rendelnek el. Azon az istentiszteleten kell résztvenniök, amelyet a helybeli ortodox román templomban tartanak.

Ha a helységben van görög katolikus (egyesült) templom, az állami, megyei vagy községi hatóságok fejének és a helyőrség legmagasabb egysége parancsnokának helyettese azon az istentiszteleten vesz részt, amelyet ebben a templomban tartanak.

A többi felekezetek templomaiban vagy imaházaiban az első bekezdésben említett hatóságok fejének és a hadseregnek kiküldöttjei vesznek részt. A lehetőséghez képest ezek a kiküldöttek annak a templomnak vagy imaháznak felekezetéhez tartoznak, ahol az istentiszteletet tartják.

III. fej. Ha az ünnepélyen a hadsereg fegyverben vesz részt, az ortodox templomban tartott istentiszteleten jelenik meg.

A többi felekezetek templomaiba vagy imaházaiba küldötteket rendelnek ki ezen felekezetek hívei közül.

A katonai előképzősök azokon az istentiszteleteken vesznek részt, amelyeket azokban a templomokban vagy imaházakban tartanak, amelyeknek felekezetéhez ők tartoznak.

IV. fej. Az állami vagy felekezeti iskolák növendékei azokon az istentiszteleteken vesznek részt, amelyeket azokban a templomokban és imaházakban tartanak, amelyeknek felekezetéhez ők tartoznak.

Közlöm teljesen hiteles szószerinti szöveggel ezt a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, annál is inkább, mert a temesvári főigazgatóság Buletin Scolar-ja 1939. 8. sz. 2. old. és a kolozsvári főigazgatóság Buletin Scolar-ja 136. 137. sz. 6. old. hasonló tárgyú, de az aláhuzott részekben eltérő tartalmu rendeletet közölt le, de az régebbi keletű (Mon. Of. 32. sz. 1939. febr. 8.) s így az itt közölt rendelet megjelenésével érvényét veszítette. Oradea—Nagyvárad, 1939. március 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázat. A szintei (Sintea Mare, Arad m.) előkönyörgői állásra szerény, de missziói lelkületű utód kerestetik, akinek a vasárnapi szolgálat mellett 8—10 állami iskolás gyermeket kell vallásra, énekre és írásra tanítani heti egy alkalommal. A fiók egyház 8 és fél kat. hold földet, egész lakást, kertet ad, legelőjével, 200 Lei évi pénzfizetéssel, amelyhez az alapok kamatainak egynegyed része: 550 Lei és 2 méter tűzifa jönne. A gyermekek fejéenként 15·1 buzát és 15·1 tengerit, ugyszintén 10 Lei beiratási díjat fizetnek. Nők is érdeklődhetnek. Az előd 1926-ban 64 éves korában jött ide óvónői képesítéssel. Szinte az ágyai és kisjenői anya-egyházak és a szapáriligeti fiókegyház közelében fekszik 6 km-re a vasuti állomástól.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
---	--	--

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.